

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra Politologie

**Rámování případu Ayotzinapa v rámci
interakcí hnutí a vlády**

Bakalářská práce

Autor:	Martina Čápková
Studijní program:	B6701 Politologie
Studijní obor:	Politologie
Forma studia:	prezenční
Vedoucí práce:	Mgr. Barbora Vališková

V Hradci Králové, 2017

Zadání bakalářské práce

Autor:	Martina Čápková
Studium:	F13501
Studijní program:	B6701 Politologie
Studijní obor:	Politologie
Název bakalářské práce:	Rámování případu Ayotzinapa v rámci interakcí sociálního hnutí a vlády
Název bakalářské práce AJ:	Framing of the Ayotzinapa case within interactions of social movement and government

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Předkládaná bakalářská práce se zabývá analýzou sociálního hnutí za nalezení 43 studentů. Zmizení těchto mladých lidí z Ayotzinapy, velmi marginalizované a chudé části Mexika, rozpoutalo mobilizaci stovek lidí nejen v Mexiku, ale i v zahraničí. Práce si klade za cíl analyzovat vývoj a případné proměny rámování případu ze strany hnutí. Sekundárním cílem je poté zachytit potenciální vztah mezi rámováním hnutí a vlády. V tomto smyslu bude autorka identifikovat rámce předkládané hnutím a vládou a srovnávat jejich případné proměny v čase, a to pomocí konceptu rámování od D. Snowa a R. Benforda. Práce taktéž zkoumá přístup státu k tomuto hnutí a jeho požadavkům a zdali existuje vztah mezi aktivitami hnutí a rámováním jeho požadavků na jedné straně a přístupem vlády k případu Ayotzinapa na straně druhé. Autorka analyzuje a komparuje relevantní aktivity, projevy a prohlášení hnutí se zprávami a vyjádřeními vlády. Důležitými zdroji však budou i oficiální zprávy nezávislých expertů, či mezinárodní organizace Amnesty International. Zkoumán je časový úsek od konce září roku 2014, kdy došlo k únosu studentů, až do současnosti.

Della Porta, Donatella a Diani, Mario. 2006. Social movements an introduction. 2nd ed. Oxford: Blackwell Publishing. Reynoso, Carlos Alonso a Alonso, Jorge. 2015. Una fuerte indignación que se convirtió en movimiento: Ayotzinapa. Guadalajara: Universidad de Guadalajara. Gómez, Magdalena. 2015. Ayotzinapa: de la crisis humanitaria a la crisis de Estado. El Cotidiano, č. 189, 50-59. Procuraduría General de la República. 2016. Informe del Caso Iguala. Ciudad de México: Procuraduría General de la República. Snow, A. David, Benford, D. Robert et al. 1986. "Frame Alignment Processes, Micromobilization, and Movement Participation." American Sociological Review 51, č. 4, 464-481. Snow, A. David. a Benford, D. Robert. 2000. "Framing Processes and Social Movements: An Overview and Assessment." Annual Review of Sociology 26, č. 1, 611-639. Tarrow, Sidney. 1997. El poder en movimiento: Los movimientos sociales, la acción colectiva y la política. Madrid: Alianza Editorial.

Garantující pracoviště: Katedra politologie,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Barbora Vališková

Datum zadání závěrečné práce: 23.6.2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením Mgr. Barbory Vališkové samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 30. června 2017

Martina Čáková

Poděkování

Ráda bych na tomto místě srdečně poděkovala mé vedoucí práce Mgr. Barboře Vališkové za její ochotu, podnětné připomínky, rady, nesmírnou vstřícnost a také velkou trpělivost.

Anotace

Čápková, Martina. 2017. *Rámování případu Ayotzinapa v rámci interakcí hnutí a vlády*. Hradec Králové: Filozofická fakulta, Hradec Králové. Bakalářská práce.

Předkládaná bakalářská práce se zabývá analýzou sociálního hnutí Ayotzinapa vzniklého poté, co v Mexiku došlo k útoku bezpečnostních složek na několik desítek studentů. Dodnes je 43 z nich nezvěstných. Vládní neschopnost případ objasnit vyvolala mobilizaci lidí nejen v Mexiku, ale i v zahraničí.

Práce zkoumá vývoj a proměny přístupu k případu v interakci hnutí a vlády s cílem zachytit jejich vzájemné interakce. Za tímto účelem autorka analyzuje interpretativní rámce předkládané jednotlivými aktéry pomocí konceptu rámování od Davida Snowa a Roberta Benforda. V tomto smyslu bude hledána odpověď na výzkumné otázky, zdali se přístup hnutí a vlády k událostem v průběhu času proměňuje a zda dochází k rozšíření tematiky i o další požadavky vůči establishmentu.

Autorka analyzuje a komparuje relevantní aktivity, projevy a prohlášení hnutí se zprávami a vyjádřeními vlády. Důraz je také kladen na proměnu rámců v reakci na kontextuální podmínky. Důležitými zdroji proto budou oficiální zprávy nezávislých expertů, jejichž vydání je v práci určeno jako klíčový mezník. Zkoumán je časový úsek od konce září roku 2014, kdy došlo k únosu studentů, až do března roku 2017.

Klíčová slova: Mexiko, sociální hnutí, Ayotzinapa, rámování, diskurz, PRI

Annotation

Čápková, Martina. 2017. *Framing of the Ayotzinapa case within interactions of the social movement and the government*. Hradec Králové: Filozofická fakulta, Hradec Králové. Bakalářská práce.

The presented bachelor thesis analyzes the Ayotzinapa movement, created after the event when the students were attacked by security forces in Mexico. Nowadays there are 43 students who remain missing. An inability of the government, which is not capable to clarify this case, caused the mobilization of people not only in Mexico but also in other countries.

This thesis is focused on the analysis of the approaches of the government and of the movement in order to capture their mutual interactions. Regarding this, the author analyzes the interpretative framework of both actors by using the framing concept made by David Snow and Robert Benford. The author of this work try to find the answers for two research questions - if there are any differences between the approaches during the time and if this movement includes new topics and demands against the establishment.

The author analyzes and compares the relevant activities, speeches and statements of movement with government's statements. The attention is also paid to possible transformation of frames in response to the contextual conditions. In this sense, significant importance will be given to the official reports of the independent experts, which are considered in this paper as key milestones. An interval of this case is between end of September 2014, when students were kidnapped, till March 2017.

Keywords: Mexico, social movement, Ayotzinapa, framing, discourse, PRI

Obsah

Zkratky	7
ÚVOD.....	8
1. TEORETICKÁ ČÁST.....	12
1.1. Definice a vymezení sociálního hnutí	12
1.1.1. Aplikace teorie na hnutí Ayotzinapa	16
1.2. Koncept rámování.....	18
2. METODOLOGIE	24
2.1. Diskurz – základní vymezení	24
2.2. Sběr a analýza dat	26
3. ANALYTICKÁ ČÁST.....	28
3.1. První reakce na události z Igualy.....	28
3.1.1. Probuzení občanské společnosti, v ulicích měst protestují tisíce lidí vinící stát ..	32
3.1.2. Setkání členů hnutí s prezidentem republiky.....	37
3.2. Historická pravda, studenti byli spáleni na skládce v Cocule	40
3.2.1. #YaMeCanse, protesty v Mexiku sílí	42
3.2.2. Reakce Peña Nieto na vlnu protestů a předložení požadavků hnutí senátorům ...	44
3.3. Ustanovení skupiny nezávislých expertů GIEI a vydání tzv. Informe I.....	48
3.3.1. Historická pravda nebo lež?	49
3.4. Mandát GIEI prodloužen, vydání tzv. Informe II.....	54
3.4.1. Hnutí důrazně žádá vyšetřování vládních aktérů; authority se brání.....	55
3.4.2. PGR reaguje vydáním své Zprávy k případu Iguala.....	59
3.5. I dva roky od událostí zůstávají studenti stále nezvěstní.....	61
3.5.1. Viníkem je teroristický stát, zdůrazňuje hnutí.....	61
ZÁVĚR.....	64
Prameny a literatura:.....	69

Zkratky

AIC = Agencia de Investigación Criminal (Agentura kriminálního vyšetřování)

CIDH = Comisión Interamericana de Derechos Humanos (Interamerická komise pro lidská práva)

CNDH = Comisión Nacional de los Derechos Humanos (Národní komise pro lidská práva)

EZLN = Ejército Zapatista de Liberación Nacional (Zapatova armáda národního osvobození)

GIEI = Grupo Interdisciplinario de Expertos Independientes (Mezidisciplinární skupina nezávislých expertů)

EPN = Enrique Peña Nieto

PAN = Partido Acción Nacional (Strana národní akce)

PGR = Procuraduría General de la República (Generální prokuratura republiky)

PRD = Partido de la Revolución Democrática (Strana demokratické revoluce)

PRI = Partido Revolucionario Institucional (Institucionálně revoluční strana)

ÚVOD

Latinskoamerickou tradicí je děláná politika tzv. na ulici. Častou reakcí na politickou situaci a nespokojenost s určitými tématy je vznik nových sociálních hnutí. Konkrétně Mexiko je množstvím různých hnutí a každodenních protestů známé již po dlouhá léta.

Předmětem této bakalářské práce je analýza hnutí Ayotzinapa vzniklého poté, co v září roku 2014 došlo ve městě Iguala k brutálnímu útoku policejních složek na několik desítek studentů z Normal Rural de Ayotzinapa.¹ Tato událost zanechala šest mrtvých, několik zraněných a 43 pohřešovaných studentů. Vládní neschopnost objasnit fakta a potrestat osoby, a to zejména politiky a další aktéry státních složek, kteří byli do tohoto činu zapojeni, vzbudil vlnu odporu nejen v Mexiku, ale i ve světě. Vládní vyjádření o průběhu vyšetřování případu se zpočátku měnilo téměř ze dne na den. Až dosud, více než dva roky od zmizení není případ uzavřen. Stále je ve vzduchu mnoho nejasností a spekulací.

V reakci na tyto události vzniklo hnutí žádající spravedlnost, objasnění případu a návrat 43 mladíků. Nejprve to byly zejména rodiče a spolužáci unesených, jejichž obraz byl pro vznik širší mobilizace klíčový. Postupně se však k protestům připojují studenti z celého Mexika a další sektory, jako jsou odbory, rolnické organizace, umělci a další. Tyto události ukazují na selhání a degradaci institucí, jejichž úkolem je zajistit spravedlnost a ochranu občanů. Hnutí z těchto událostí postupně viní stát a prezidenta. Stát, který je oficiálně demokracií, mnozí jej ale nazývají diktaturou nebo tzv. Narcoestado, jinými slovy státem drogových kartelů, kde je zřejmé propojení vlády, obranných složek a organizovaného zločinu

Práce bude analyzovat vývoj hnutí vzniklého v reakci na tyto události a to prostřednictvím analýzy interpretativních rámců předkládaných hnutím v rámci svého boje za objasnění případu. V tomto smyslu bude hledána odpověď na otázku, jakým způsobem ono hnutí případ a své požadavky rámuje, a jak se tyto rámce proměňují v čase s cílem mobilizovat nové příznivce a členy. Ačkoliv analyzovaný protest vypukl jako reakce na specifický případ únosu 43 studentů, budeme zkoumat, zda po čase rozšiřuje svou tematiku i o další otázky dotýkající se povahy státu a charakteristik jeho režimu.

---

¹ Zajímavé je, že tato škola je semeništěm sociálních hnutí a aktivismu již od svého založení v roce 1926.

Jinými slovy, cílem této práce je sledovat vývoj a proměny hnutí v čase, a to v diskurzivní rovině. Konkrétně se práce zaměří na rámce předkládané hnutím na jedné straně a vlády na straně druhé, s cílem zachytit vliv jejich vzájemné interakce. Výzkumnými otázkami, na které autorka bude hledat odpověď, jsou:

Jak se přístup hnutí a vlády k událostem proměňuje v průběhu času? Dochází k rozšíření tematiky i o další požadavky vůči establishmentu?

Kromě samotného rámování budou sledovány také proměny kontextuálních podmínek, a zda jsou tyto proměny v oněch rámcích nějakým způsobem reflektovány. V tomto ohledu budeme zkoumat zejména průběh ve vyšetřování tzv. Interdisciplinární skupiny nezávislých expertů (dále GIEI).²

Odpovědět na výzkumné otázky se autorka pokusí prostřednictvím analýzy a komparace interpretativních rámců obou stran s cílem zachytit jejich vzájemné reakce.

Autorka se rozhodla zabývat tímto tématem z důvodu důležitosti daného případu a jeho přesahu do pole politického. Tato událost je závažná nejen svými konkrétními důsledky, totiž únosem 43 studentů, ale také proto, že vyvolává významné otázky o povaze režimu, funkčnosti a efektivitě mexických státních institucí, včetně vlády, justice a policejních orgánů. Tato kauza má značný vliv i na stabilitu a legitimitu vlády. Mluví se o tom, že tyto události probudily Mexiko a jeho občany. Vláda od té doby ztrácí čím dál více svou kredibilitu. V žádném demokratickém státě by nemělo být přípustné, aby v takovém měřítku, jako v Mexiku, docházelo k únosům a vraždám občanů.³ Ještě méně pak, aby do těchto činů byly zapojeny armádní a vládní složky. Demokratický stát má zajistit bezpečí občanů a dodržovat lidská práva.

Můžeme se pak tedy ptát, zda je Mexiko reálně demokratickým státem, či spíše jistým typem hybridního režimu. Reakce vlády na onen případ nám může naznačit

---

² Grupo Interdisciplinario de Expertos Independientes. Interdisciplinární skupina nezávislých expertů byla vytvořena v listopadu roku 2014 Meziamerickou komisí pro lidská práva CIDH, „*Comisión Interamericana de Derechos Humanos*“, s cílem poskytnout pomoc pro vyšetřování únosu 43 studentů a dát mexické vládě doporučení co se týče tzv. nucených zmizení. Během svého působení vydala dvě zprávy, jež jsou přínosem v boji proti beztrestnosti.

³Jen od roku 2006 do října 2016 je dle Národní komise lidských práv (CNDH) v Mexiku 29 903 pohřešovaných osob. Od února 2007 do září 2016 bylo nalezeno 855 tajných hrobů s celkovým číslem 1548 mrtvol (CNDH 2017).

či alespoň částečně poodhalit odpovědi na některé z otázek. Je však nutné dané diskurzy zkoumat kriticky v širším kontextu, tedy podívat se hlouběji do jádra věci a nehodnotit daná prohlášení odděleně, jako vzájemně nesouvisející.

Právě případ ztracených studentů z Ayotzinapy se stal pro mexické občany, a to pak zejména ty, žijící ve státě Guerrero, které se potýká v důsledku obchodu s drogami denně s násilím, poslední kapkou.⁴ Hnutí otevřelo diskuzi o problému únosů a zapojení establishmentu do organizovaného zločinu. Začíná se mluvit o tzv. nucených zmizeních. Z těchto zmíněných důvodů je adekvátní se tímto tématem zabývat.

Z metodologického hlediska se jedná o případovou studii, kde využijeme kvalitativní metody, a to analýzy rámců. Identifikovat rámce a srovnávat jejich proměny v čase budeme pomocí konceptu rámování od D. Snowa a R. Benforda. Jejich myšlenky rozpracovali například v publikacích *Framing Processes and Social Movements: An Overview and Assessment* nebo *Ideology, Frame Resonance, and Participant Mobilization*. Pro srovnání rámců v čase využijeme metodu diachronní komparace.

V první kapitole práce se bude autorka zabývat vybranými teoretickými koncepty studia sociálních hnutí. Tato problematika je zpracována širokou škálou autorů, kterými jsou například Charles Tilly a jeho kniha *Social Movement, 1768-2004*, nebo Sidney Tarrow, *Power in Movement, Social Movements and Contentious Politics*, jejichž publikace a myšlenky jsou v první kapitole práce využívány. Dalšími významnými autory jsou také americký sociolog španělského původu Manuel Castells, socioložka a politoložka italského původu Donatella della Porta a mnozí další. Mezi autory je značná teoretická nejednoznačnost a heterogenita, vyplývající ze skutečnosti, že každý autor zkoumá hnutí z jiného pohledu a zaměřuje se na jiné aspekty.⁵ Z tohoto hlediska k diskuzi v teoretizování oblasti sociálních hnutí významně přispěl Mario Diani (1992), který výzkumem několika autorů a zdůrazněním nikoliv toho, co je v jejich definicích odlišné, ale spíše těch společných prvků, došel k novému konceptu hnutí a právě na základě tohoto

---

⁴ Mexiko se skládá celkem z 32 entit, konkrétně 31 států a Distrito federal (Ciudad de México). Stát Guerrero je podle nejrůznějších statistik nejnebezpečnějším státem v zemi za poslední čtyři roky (Insitute for economics&Peace 2016: 8).

⁵ Jednotliví autoři se liší například v pohledu na míru organizace hnutí či charakteristice jejich vzájemných interakcí co se týká stupně formality (od velmi úzkých až po volné vztahy). Dalším elementem, který je v konceptech sporný je též pohled na konfliktní otázku, kolem které se sociální hnutí utváří nebo hlavní prostředky pro dosažení cílů.

autorka určí, zda zkoumané hnutí dané elementy splňuje a lze ho tedy definovat jako sociální hnutí, či nikoliv.

Nejvýznamnější část naší teoretické kapitoly nicméně tvoří již zmíněný koncept rámování od Davida Snowa a Roberta Benforda, kteří upozorňují na to, že mnohem důležitější než jen přítomnost křivdy jako takové, je zkoumat, jakým způsobem je pocit nespravedlnosti hnutím interpretován a dále šířen. Pro vývoj a úspěchy hnutí je z tohoto důvodu diskurzivní rovina a tedy způsob interpretace stěžejní. V analytické části pak proto budeme vycházet zejména z myšlenek těchto autorů.

V praktické části autorka vychází zejména z rámců předkládaných vládou, analyzuje tedy jednotlivá prohlášení, projevy a zprávy (a to jak psaná prohlášení, tak i záznamy individuálních vystoupení na veřejnosti). Hlavní internetový zdroj v případě vlády tvoří oficiální webové stránky mexické vlády, prezidenta a také státního zastupitelství (Prokuratury PGR). Pokud se jedná o hnutí, tak taktéž analyzujeme projevy na jednotlivých protestních akcích, záznamy z konferencí, či rozhovory pro média. Pro analýzu autorka využívá taktéž příspěvky daných aktérů na sociálních sítích. Data jsou tedy čerpána především z primárních zdrojů.

První kapitola práce, jak je zmíněno výše, se stručně zabývá teoretickými koncepty. V metodologické části práce se pak autorka zabývá definováním a určením toho, co je diskurz a představí též sběr a charakter dat. Předkládaná práce je postavena především na části analytické a z tohoto důvodu je právě ona nejobsáhlejší částí.

Jednotlivé kapitoly analýzy jsou strukturovány diachronně, tedy sledující proměny rámování aktérů v čase. První podkapitoly se věnují zejména interpretačnímu souboji mezi vládou a vznikajícím hnutím, kdy autorka zkoumá, jaký postoj k událostem z Igualy daní aktéři bezprostředně po útoku na studenty, zaujmají. Další kapitoly poté sledují vývoj kontextuálních podmínek a reakce aktérů na ně. V tomto ohledu jsou pro autorku věcné tzv. Informe I a II vydané Interdisciplinární skupinou nezávislých odborníků (GIEI), která se do vyšetřování případu zapojila. Závěrečná kapitola pak zhodnotí a porovná vývoj rámování aktérů a taktéž odpoví na výzkumné otázky.

Zkoumán je časový úsek od konce září roku 2014, kdy k událostem došlo, až do současnosti, kdy je téma stále aktuální a hnutí velice aktivní.

1. TEORETICKÁ ČÁST

Cílem této kapitoly není rozsáhlý historický popis protestů a sociálních hnutí, ani hlubší analýza vývoje teorie. V této kapitole zmíníme, jak vybraní autoři hnutí definují a zdali na základě toho můžeme říci, že hnutí Ayotzinapa splňuje základní charakteristiky sociálního hnutí, či nikoliv. V této části se zejména zabýváme konceptem rámování, který je pro následnou analytickou část klíčový.

1.1. Definice a vymezení sociálního hnutí

Jakožto nový politický fenomén se sociální hnutí začala vyvíjet na Západě, a to po roce 1750. Lidové vzpoury a konfrontace, které se do té doby vyskytovaly, se v oné době začínají měnit v označené, trvalé a organizované kolektivní aktivity (Tarrow 1997: 24-25). Zejména v 18. a 19. století byla hnutí vnímána spíše jako forma kolektivního násilí. Dnes se těžiště posunulo. Hnutí jsou považována za zdroj nových myšlenek a motor společnosti, který může vést k významným politickým a sociálním změnám (Tarrow 1997: 62).

Poměrně klidné poválečné období v mnoha zemích Západu narušila v 2. polovině 60. let vlna protestů studentských, feministických, environmentálních, mírových, etnických a dalších podobných hnutí.⁶ Tento boom sociálních hnutí dává impuls taktéž pro hlubší teoretizování, dosavadní koncepty se totiž stávají nedostatečnými (Znebejánek 1997: 9-10).⁷

Sociální hnutí je široký a proměnlivý fenomén. Hlavními prvky, které ovlivňují charakter, formu či strategii hnutí a jeho změny je čas a prostor, respektive politické a kulturní prostředí, ve kterém se hnutí vyvíjejí (Tilly 2004: 14). Existuje celá řada teoretiků zabývajících se sociálním hnutím. Prakticky každý autor staví na jiném konceptu, určité aspekty ignoruje a jiné naopak vyzdvihuje, a to přispívá k heterogenitě různých přístupů (Diani 1992: 2).

---

⁶ Do druhé poloviny 80. let převládalo přesvědčení, že je to především střední třída, která tvoří tato hnutí, od té doby však došlo k posunu a stále více převládá názor, že nová sociální hnutí jsou mnohvrstevná a třídně nespecifická.

⁷ Tato hnutí se díky své kritice postindustriální společnosti, změny hodnot a orientaci především na nemateriální, spíše na kulturní hodnoty, začala obecně nazývat jako „Nová sociální hnutí“ (Tilly 2004: 70; Della Porta a Diani 2006: 69-72).

Sociální hnutí je dle Charlese Tillyho interakcí různých aktérů. Nejedná se o spontánní události nebo pouze jeden protest. Naopak, své požadavky hnutí artikuluje s určitou pravidelností. Hnutí jsou jednou z mnoha forem, skrz kterou lidé vyjadřují své pocity křivdy. Podle Charlese Tillyho se vyvinulo na základě kombinace tří základních prvků, a to 1) trvalé, organizované, veřejné snahy o vytvoření kolektivních požadavků cílených na elity, dále 2) vytvoření a využití účelových sdružení a koalic, organizování veřejných mítinků, slavnostních průvodů, demonstrací, petičních akcí, či prohlášení v médiích a zároveň 3) kolektivní, veřejnou reprezentací společných hodnot, jednoty, počtu a společných závazků, či oddanosti (Tilly 2004: 3-4). Identitu vyjadřují i tím, že o sobě mluví v množném čísle, tedy „my“. Zároveň je vyjadřována tzv. WUNC projevy⁸ (Tilly 2004: 12).

Dle Sidneyho Tarrowa hnutí vznikají, když běžní lidé, kteří nemají regulérní přístup k institucím, zareagují na změny v příležitostech, které snižují náklady kolektivní akce, shodnou se na společném působení proti svým oponentům a odkryjí, v čem jsou elity zranitelné (Tarrow 1997: 49). Hnutí poté vzbuzuje solidaritu i u dalších lidí. Sociální hnutí pak definuje jako „*Společné výzvy lidí, kteří sdílejí stejné cíle a solidaritu v nějaké trvalé interakci s elitami, oponenty a autoritami*“ (Tarrow 1997: 21). Zdůrazňuje zde čtyři základní prvky této definice, kterými jsou: kolektivní výzva, společný cíl, sociální solidarita a trvalá interakce.⁹

Teoretické přístupy badatelů 20. století se obecně v mnohých dimenzích velice podobají, v některých se ale liší. Koncem 20. století dochází ke snahám překlenout tuto diferencovanost. Komparativní diskuze byla totiž do té doby dlouho opomíjena, což bylo prisuzováno neslučitelnosti různých přístupů a tedy i nemožnosti jakékoliv syntézy.

Mario Diani (1992) přezkoumal práce několika nejvlivnějších badatelů a právě na základě společných prvků formuluje novou definici. Vytvořil kombinaci přístupů autorů Ralpa Turnera a Lewise Killiana, Johna McCarthyho a Mayera Zalda, Charlese Tillyho,

---

⁸ Projevy WUNC z anglického worthiness, unity, numbers a commitment (společné hodnoty, jednoty, počet a oddanost), které mohou mít různé formy, jako prohlášení, slogany, společný oděv a tak dále

⁹ 1) *Kolektivní výzva* hnutí vyjadřuje vzepření se prostřednictvím přímé akce proti elitám, dalším skupinám, či kulturním kódům; 2) *společný cíl* vyjadřuje tzv. dobrý důvod, kdy účastníci hnutí věří, že mají pádný argument pro to, být součástí hnutí a věří, že tím neztrácí svůj čas; dále 3) *solidarita*, kdy účastníci soucítí s ostatními, vytváří se pocit solidarity, či identity. Posledním prvkem je 4) *trvalá interakce*, která znamená, že aktivity proti nepřítelům jsou dlouhodobější a déletrvající (Tarrow 1997: 21-25).

Alaina Touraine a Alberta Melucci.¹⁰ Diani upozorňuje, že jakékoliv snahy spojit různé přístupy, v případě že se nebudou dostatečně věnovat konceptům, mohou být ve výsledku mylné (Diani 1992).

Jeho definice se zakládá na těchto, autorům společných, bodech. Jsou to, a) síť neformálních interakcí; b) sdílená přesvědčení a solidarita a c) kolektivní akce založena na konfliktní otázce (Diani 1992: 7). Nyní si přiblížíme každý z těchto bodů o trochu více.

a) Dle Dianiho se autoři shodují, že je do kolektivní akce zapojeno mnoho různých aktérů, kteří dohromady tvoří hustou síť neformálních vazeb. To znamená, že každý z těchto aktérů jedná autonomně a nezávisle a přesto se snaží dosáhnout společných cílů (Della Porta a Diani 2006: 21). Uvnitř hnutí dochází k neustálému vyjednávání. Sociální hnutí je tedy dle tohoto aspektu „*síť neformálních vztahů mezi pluralitou jednotlivců, skupin a/nebo organizací*“ (Diani 1992: 8).

b) Dalšími prvky hnutí jsou sdílená přesvědčení a solidarita. Členství závisí na vzájemném uznání. Aktéři sami sebe musí definovat jako součást širšího hnutí a zároveň by tak měli být vnímáni i ostatními členy (Diani 1992: 8; Della Porta a Diani 2006: 21). Diani také tvrdí, že se identita hnutí vyvíjí dál za konkrétní iniciativy, postupně se objevují i další témata.

c) Účastníci hnutí jsou zapojeny do konfliktních vztahů s dalšími aktéry, mobilizují se pro podporu, či odpor vůči určité sociální změně (Diani 1992: 10-11). Častým důvodem je též touha po tom, aby určití aktéři nesli zodpovědnost za své činy.¹¹

Rysy jako neinstitucionální charakter, rozšířené protestní aktivity a volné struktury naopak za primární charakteristiky hnutí Diani nepovažuje. Naopak uznává, že za určitých podmínek může být součástí hnutí i politická strana nebo zájmová skupina (Diani a Della Porta 2006: 26). Sociální hnutí dle Maria Dianiho (1992: 13) tedy můžeme nejlépe definovat jako: „*sítě neformálních interakcí mezi pluralitou individuí, skupin, a/nebo organizací, zapojených v politickém nebo kulturním konfliktu, na bázi sdílené kolektivní identity*“.

---

¹⁰ Turner a Killian jsou představiteli konceptu Kolektivního chování, Zald a McCarthy teorie Mobilizace zdrojů, Tilly se zaměřuje na politický proces a v neposlední řadě Touraine a Melucci jsou teoretiky přístupu Nových sociálních hnutí. První tři byli významní hlavně v USA, Touraine a Melucci naopak v evropském prostředí. Často se proto mluví o americkém a evropském přístupu.

¹¹ Konfliktními vztahy se míní politický či kulturní konflikt.

Protestní aktivity naopak zdůrazňují autoři Dieter Rucht a Friedhelm Neidhardt (2002: 9), kteří považují sociální hnutí za „*zmobilizované sítě skupin založené na určité kolektivní identitě, které se účastní kolektivní akce za účelem vyvolat sociální změny a to zejména prostřednictvím protestních akcí.*“

Jinak definují hnutí Snow, Soule and Kriesi (2004; 11), kteří říkají, že „*hnutí lze považovat za kolektivní celky, jednající s určitým stupněm organizace a kontinuity mimo institucionální nebo organizační postupy/struktury s cílem vyzvat, či bránit existující autority, ať už jsou institucionální či kulturní, a to ve skupině, organizaci, společnosti, kultuře nebo světovém řádu, jehož jsou součástí.*“

Jak vidíme, většina autorů se domnívá, že sociální hnutí vznikají zejména s cílem a vidinou vyvolat určitou politickou, či sociální změnu. Nelze opomíjet, že rozhodujícími motivy pro zapojení se do kolektivní akce může být jen snaha získat svou důstojnost, vyjádřit své pocity křivdy, hněvu a nespravedlnosti a podpořit určité morální hodnoty. Lidé se často cítí být ukřivdění, v hnutí nalézají podporu a další jednotlivce s podobnými problémy. Snaží se, aby se o konkrétních vládních kauzách a krocích dozvěděla i širší společnost (Klandermans 2004: 365). Autoři se často liší v pohledu na organizační a institucionální charakter hnutí či hlavní prostředky pro dosažení cílů.

Jak je zmíněno výše, charakter a aktivity hnutí jsou výrazně ovlivněny prostředím, ve kterém působí. V nedemokratickém systému vidí demonstrace jako potenciální nebezpečí, proto velice často dochází k násilným střetům protestujících s policií, v některých případech dokonce k revoluci. Naopak právní státy akceptují demonstrace jako normální jev, který může být dokonce i výhodný. Demonstranti dostávají policejní ochranu nebo odborné vedení (Tarrow 1997: 191).

Hnutí taktéž velmi často hrají významnou roli v zastupování a ochraně konkrétních marginálních skupin, často jsou proto spojována s rozšiřováním lidských práv a demokracie. Tilly (2004: 142-144) ale dodává, že hnutí přispívají k demokratizaci jen za určitých podmínek a že naopak jejich požadavky a jednání v demokratickém duchu být vždy nemusí.

Některá hnutí, jako například hnutí za demokratizaci a svobodu existovala ve více zemích Střední a Východní Evropy, avšak ne všude dosahovala stejných výsledků. A právě pro výzkum dopadů hnutí je nutné zkoumat taktéž další klíčové faktory mobilizace. Vedle politických příležitostí, mobilizace zdrojů a organizační struktury, je to také

strategické rámování požadavků, jež může významně ovlivnit jeho šance na dosažení deklarovaných cílů (Amenta et al. 2010: 289).¹²

Předpokladem pro úspěch hnutí je totiž mimo jiné schopnost jejich členů přeformulovat jejich hodnoty a motivace tím způsobem, aby se co nejvíce přizpůsobily lidem, které chtějí mobilizovat či oslovit (Snow et al. 1986). Mluvíme tedy o nutnosti flexibility a přizpůsobivosti. Velmi silná identifikace s určitými hodnotami pak naopak může představovat i jisté překážky pro mobilizaci a úspěchy hnutí. Výsledky hnutí totiž bývají podmíněny schopností diskurzivní adaptace. To, jakým způsobem zarámují své požadavky, často rozhoduje o tom, jak úspěšní v mobilizaci a dosahování svých cílů jsou. Ono rámování může mít i značný dopad na (kontra)rámování jiných aktérů, v případě této práce tedy zejména vlády.

Konceptu rámování je věnována kapitola níže, nejprve však následuje podkapitola věnující se aplikaci definice sociálního hnutí na předkládaný případ.

1.1.1. Aplikace teorie na hnutí Ayotzinapa

Tato část práce využívá teoretických poznatků, kterými se věnuje předchozí kapitola. Z těchto definic jsou vyvozena kritéria, která jsou níže konkrétně aplikovaná na zkoumaný případ. V této kapitole je tedy popsáno, jak autorka chápe sociální hnutí a zdali podle oněch kritérií lze o našem konkrétním uskupení hovořit jako o sociálním hnutí, či nikoliv.

Práce bude vycházet zejména z definice od Maria Dianiho (1992), který definuje hnutí jako: „*sít' neformálních interakcí mezi pluralitou individuí, skupin, a/nebo organizací, zapojených v politickém nebo kulturním konfliktu, na bázi sdílené kolektivní identity.*“ Kritéria pro označení skupiny jako sociálního hnutí, vyplývající z dané definice, tedy jsou: a) sít' neformálních interakcí, b) politický nebo kulturní konflikt stojící na problematice otázky či tématu a c) sdílená identita a přesvědčení.

---

¹² Tyto hlavní determinanty označuje Sidney Tarrow ve své knize *Power in Movement* jako tzv. moci hnutí, kterými dle něho jsou a) Jak se hnutí zapojují do kolektivní akce, tzv. repertoáry kolektivní akce; b) Jak vyzyvatelé budují a osvojují si sociální sítě a organizace; c) Jak kombinují emoce a identity s kulturními repertoáry, tedy vytváření významů, „framing“ a d) Jak se snaží zmocnit a transformovat politické příležitosti.

Hnutí Ayotzinapa je sítí neformálních interakcí studentů,¹³ učitelů, rodičů a dalších příbuzných unesených hochů, ale i několika sociálních organizací a dalších aktivistů. Zajímavý je zde přesah i na nadnárodní úroveň. Hnutí díky komunikačním technologiím a virtuálnímu šíření informací¹⁴, budí solidaritu a má své stoupence také v některých zemích mimo Mexiko.¹⁵

Tilly (2004) zdůrazňuje, že hnutí jedná s jistou pravidelností, a že tedy nejde jen o jednu protestní událost. Tak je tomu i v případě hnutí Ayotzinapa, které je od svého vzniku aktivní prakticky denně. Hnutí tedy nebylo jen jednorázovou akcí, naopak je dlouhodobým, vytrvávajícím bojem s pravidelnými aktivitami a setkáními, jež jsou konstantně rozvíjeny s cílem naplnit požadavky hnutí. Tuto pravidelnost lze doložit i na skutečnosti, že protesty se konají od října 2014 až po současnost skutečně několikrát do měsíce, přičemž k 26. dni v měsíci se vždy v Ciudad de México koná manifestace větších rozměrů. Členové hnutí také pravidelně pořádají tiskové konference a setkání s vnitrostátními ale i mezinárodními elitami.

Protesty jsou v jejich případě velice častým a důležitým nástrojem, prostřednictvím nichž o sobě a svých požadavcích dávají vědět. Tady je zajímavé, že Diani protestní aktivity za klíčový rys hnutí obecně nevidí, v čemž autorka vidí spíše slabou stránku jeho perspektivy. Většina hnutí je známá právě pro své protestní jednání, které ve své definici zdůrazňují například Dieter Rucht a Friedhelm Neidhardt (2002).¹⁶ Protestní aktivity tedy autorka považuje za hlavní prostředek pro reprezentaci a dosahování cílů hnutí a zároveň jejich významnou charakteristikou.

Další charakteristikou je dle Dianiho politický konflikt. V případě zkoumaného hnutí je pak konfliktem právě událost z Igualy, totiž únos studentů. Účastníci hnutí jsou v konfliktu s vládou, kdy se mobilizují s cílem donutit autority k efektivnímu jednání, prošetření případu a přijetí své zodpovědnosti. Postupně se mobilizují proti režimu vládnoucí Institucionální revoluční straně (PRI) a prezidentovi Enrique Peña Nietovi (dále EPN). Vymezují se také proti Generální prokuratuře (PGR), která má vyšetřování

---

¹³ Především těch venkovských z několika vzdělávacích institucí ve státě Guerrero.

¹⁴ O tomto hovoří zejména Manuel Castells (2009). Mluví o masové komunikaci, kdy jakákoliv informace může díky internetu okamžitě získat globální příjemce.

¹⁵ Například v USA, Francii, Velké Británii, Rakousku, Austrálii, Chile a dalších státech.

¹⁶ Ti, jak je napsáno výše, definují hnutí takto: „*zmobilizované sítě skupin založené na určité kolektivní identitě, které se účastní kolektivní akce za účelem vyvolat sociální změny a to zejména prostřednictvím protestních akcí*“ (2002: 9). Tito autoři navíc

na starosti. S liniemi a způsobem vládního prošetřování hnutí nesouhlasí. Kromě objasnění případu a potrestání viníků postulují časem i další požadavky vůči federální vládě.

Jejich společným přesvědčením je, že do únosu hochů byly zapojeny státní orgány. Jelikož až do současnosti těla obětí nalezena nebyla, tak stále věří, že mohou být naživu. Mimo rodičů a blízkého okolí unesených se v solidaritě mobilizuje mnoho dalších aktérů bojující za pravdu a spravedlnost¹⁷. Identita je zde tedy vytvářena na základě silného opozičního vztahu k politickým představitelům, kteří k dané události dle nich přistupují velice apaticky. Tato identita a sdílená přesvědčení se projevují mimo jiné i společným vystupováním na protestních akcích. Zároveň se vyvíjí v tom smyslu, že reagují i na další, příbuzná problematická témata.¹⁸ Hnutí upozorňuje na selhávání státních institucí a mechanismů pro zajištění bezpečnosti občanů. Reklamují neochotu vlády nést za nastalé události zodpovědnost a adekvátně se k problému postavit. Z tohoto důvodu je hnutí mnohem širší, dotýkající se povahy režimu a potřebě strukturálních změn.

Zkoumané hnutí tedy obecná kritéria definice Maria Dianiho splňuje a proto jej lze označit za sociální hnutí, tedy hnutí Ayotzinapa.¹⁹

1.2. Koncept rámování

Termín rámování je odvozen od slova *rámec*. S tímto termínem se setkáváme od 70. let minulého století díky americkému sociologovi Ervingu Goffmanovi, který zkoumal, jak lidé interpretují a přistupují k událostem kolem sebe.²⁰ V návaznosti na to definuje rámeček jako jakési *schéma interpretace*, které nezávisí na předchozí interpretaci a které „umožňuje jednotlivcům lokalizovat, vnímat, identifikovat a nálepkovat, či označovat nekonečnou řadu konkrétních událostí“ (Goffman 1986: 21).²¹

---

¹⁷ Diani tvrdí, že záleží na vzájemném uznání, kdy by mělo dojít k potvrzení každého potenciálního člena ostatními členy. Autorka právě v tomto bodu Dianiho teorie vidí jistý nedostatek. Domnívá se, že naplnění tohoto kritéria je v širším okruhu stoupců prakticky nemožné.

¹⁸ Výzkum rozšiřování tematiky hnutí je předmětem analytické části práce.

¹⁹ Na hnutí Ayotzinapa by samozřejmě bylo možné aplikovat vícero definic.

²⁰ Rámeček, z anglického *frame*, či *framework* poprvé použil už Gregory Bateson. Koncept rámování se však rozšířil do širšího povědomí díky Ervingu Goffmanovi.

²¹ Text, ve kterém definuje rámeček, napsal E. Goffman v roce 1974, autorka této bakalářské práce však využila knihu „*Frame analysis: an essay on the organization of experience*“, která vyšla roku 1986, tedy až po Goffmanově smrti.

Od poloviny 80. let se rámování těší mezi badateli stále větší oblibě, a to především v kontextu sociálních hnutí.²² Během 50. a 60. let převládali teoretici kolektivního chování, v 70. letech pak koncept mobilizace zdrojů a politických příležitostí, kde byl důraz kladen na politické a organizační faktory. Zastánci a teoretici těchto přístupů se totiž zabývali samotným pocitem křivdy, nikoliv však tím, jak je interpretována (Snow et al. 1986: 465). Vedle těchto konceptů se tak rámování stává dalším hlavním tématem pro porozumění dynamiky a úspěchu hnutí.²³

Na Goffmana navazují a jeho koncept dále rozšiřují David A. Snow, Robert D. Benford a jejich kolegové. Pro použití konceptu na poli sociálních hnutí, zmínění autoři vymezují rámování kolektivní akce jako „*vytváření smyslu a interpretování událostí tím způsobem, aby hnutí zmobilizovala potenciální účastníky, přilákala podporu přihlížejících a demobilizovala odpůrce*“ (Snow a Benford, 1988: 198). Hnutí tedy přestává být viděno pouze jako nositel idejí a začíná na něho být nahlíženo pod optikou aktéra, který ideje a významy také formuje, tedy specifickým způsobem ovlivňuje jednání dalších aktérů.

Jak z této definice vyplývá, prostřednictvím rámců připisujeme událostem význam či v opačném případě vnímáme realitu okolo nás. Rámování pak znamená vytváření významů (Gamson et al. 1982, Snow et al. 1986, Snow a Benford 2000). Každý aktér může jednu konkrétní událost interpretovat zcela odlišným způsobem, to znamená, že naše interpretace mohou být nepřesné, nevhodné, mylné, ba i zcela odtržené od skutečnosti (Goffman 1986: 26). Benford dodává, že konkrétní událost nemá striktní a jeden jediný správný význam či způsob interpretace. Význam je sociálním konstruktem, a proto může být často velmi diskutabilní (Benford 1997: 410). Rámování je tedy proces, který s sebou nese vytváření rámců, které se mohou nejen lišit od těch existujících, ale taktéž je mohou nějakým způsobem napadat (Snow a Benford 2000: 614). To je však cílem tvůrce daného rámce, ať už jde o účastníka sociálního hnutí, vládu, či například média.

---

²² Kritického zhodnocení stávající literatury se dříve příliš nedostávalo, a proto trpěla některými nedostatky. Bylo jen málo empirických studií, byl kladen příliš velký důraz na deskripci a tím pádem byly problémem i statické tendence (Benford 1997: 409).

²³ Do té doby vládly právě tyto koncepty, tedy materialistické a strukturalistické zájmy, které se těšily v literatuře sociálního hnutí velkému zájmu.

Tito autoři se snaží vysvětlit, proč některá hnutí jsou v mobilizaci více a jiná méně úspěšná. Úspěch Snow a Benford vidí ve vhodném přiložení významu. Pro úspěch hnutí je tedy klíčové, zdali to, jak danou situaci rámuje jeho účastníci, tak stejně vnímá i veřejnost. Jinými slovy, zda rámce hnutí rezonují s významy, které dané události přikládají i potenciální stoupenci (Snow a Benford 1988, 2000; Polleta a Ho 2006).

Pro úspěch je podle nich žádoucí, aby rámování splnilo tři úkoly, které definují jako **1) diagnostické, 2) prognostické a 3) motivační rámování**.²⁴ Tyto rámce by měly být jasně specifikované a na sebe navazující.

Rámování diagnostické odkazuje, jak z názvu vyplývá, na identifikaci problému, okolo kterého hnutí vzniká. Jde o to, jakým způsobem hnutí označuje oběti nějaké křivdy, stejně jako odpovědného viníka a příčinu nastalé situace. Někteří autoři v tomto smyslu mluví o tzv. *injustice frames*, tedy o rámci nespravedlnosti, jakožto o způsobu interpretace, kdy označují jednání establishmentu jako nespravedlivé, což má za následek protestní jednání těch, kteří to takto vnímají (Snow a Benford 2000: 615).²⁵

Prognostické rámování pak znamená artikulaci možných řešení problému, ale také určení strategií, taktik a cílů (Benford a Snow 1988: 201). Z empirických studií vyplývá, že ne vždy hnutí dojde ke konsenzu o navrhovaném řešení. Autoři dodávají, že „*určení problémů a jejich příčin směřuje k omezení škály možných dostupných řešení a strategií*“ (Snow a Benford 2000: 617). S tím souvisí skutečnost, že k rámování dochází na širokém poli, kde hrají roli i jiné subjekty, jako jsou oponenti, média a další aktéři, kteří v rámci tzv. interpretativních válek (*framing wars*) zpochybňují navrhovaná řešení a jejich efektivitu, ba dokonce interpretují danou situaci zcela odlišně.

Nakonec se dostáváme k motivačnímu rámování, jehož hlavní úlohou je zdůvodnit účast na kolektivní akci. Je to tzv. „volání do zbraně“, kdy je důležité použít vhodný motivační slovník, který zaujme nové a udrží stávající stoupence. Lidé přirozeně slyší na projevy, ve kterých zaznívají slova týkající se vážnosti, naléhavosti, účinnosti a

---

²⁴ Snow a Benford se tomuto věnují ve více publikacích (1988, 2000).

²⁵ Snow a Benford odkazují na Williama A. Gamsona (1982), který říká, že všechny rámce kolektivní akce zahrnují nějaký prvek křivdy, tedy že rámce kolektivní akce jsou totéž, co rámce nespravedlnosti. U některých hnutí to není tak jednoznačné a proto jsou k tomuto tvrzení někteří autoři skeptičtí. Jiní autoři mluví o opozičních rámcích a jiní identifikují i konkrétní rámce.

vhodnosti, chceme-li nutnosti nalezení vhodného řešení problému. (Snow a Benford 2000: 617).²⁶

Zároveň je nasnadě se domnívat, že důležité je použít takový slovník, který bude srozumitelný široké veřejnosti.²⁷ Úspěch či neúspěch hnutí se může také odvíjet od toho, zda účastníci hnutí věnují všem třem výše zmíněným krokům rámování podobnou váhu, důležité tedy je, aby se hnutí nezaměřilo přespříliš jen na jeden či dva procesy rámování a ten zbylý neopomíjelo.

Již jsme zmínili, že pro úspěch hnutí je důležité souznění rámců hnutí s publikem.²⁸ Snow a Benford ve spolupráci s Rochfordem a Wordenem (1986) vypracovali čtyři typy tzv. procesů harmonizace rámců: přemostění rámce, zesílení rámce, rozšíření rámce a proměna rámce. Později tyto procesy nazývají strategickými, jsou totiž promyšlené a zaměřené na konkrétní jasný cíl, kterým může být mobilizace stoupenců a získání nových členů, zajistit si zdroje a podobně (Snow a Benford 2000: 624).

Přemostěním rámce (*frame bridging*) autoři myslí „*spojení dvou či více ideologicky shodných ale strukturálně nesouvisejících rámců, týkajících se určité otázky či problému*“ (Snow et al. 1986: 467; Snow a Benford 2000: 624). Dnes toto přemostění usnadňují nové technologie, především sociální sítě, prostřednictvím kterých snadno dochází k šíření informací a oslovování jedinců či skupin, jež mají potenciál stát se součástí hnutí.²⁹

Zesílení rámce (*frame amplification*) se vztahuje k idealizaci, zkrášlení, objasnění, či oživení existujících hodnot, přesvědčení a interpretačních rámců vztahujících se k danému problému či události (Snow et al. 1986: 469, Snow a Benford 2000: 624).³⁰ Nejčastěji se jedná o hodnoty spojené se svobodou, demokracií nebo rovností. U většiny hnutí to jsou hodnoty jako například spravedlnost, nedotknutelnost lidského života nebo bezpečí občanů, které jsou důležité pro většinu a které umožňují sociálnímu hnutí být viděno jako nositel a ochránce těchto hodnot. Dále autoři odkazují na přesvědčení, které

---

²⁶ Tyto čtyři motivační slova definoval Benford (1993) ve své studii *You could be the hundredth monkey: collective action frames and vocabularies of motive within the nuclear disarmament movement*. Dostupné na: <https://www.jstor.org/stable/4120698> (20. 3. 2017).

²⁷ To znamená, že by hnutí nemělo používat příliš odborných či technických slov, které mohou být pro většinu jednotlivců nesrozumitelná.

²⁸ Tento „soulad rámců“ Snow a Benford (1986) nazývají termínem „*frame alignment process*.“

²⁹ Přemostění vidí autoři jako nejběžnější rámování strategií u většiny hnutí (Snow a Benford 2000: 624).

³⁰ Autoři také zmiňují, že důležitým faktorem ovlivňující to, zda předkládané rámce ve společnosti rezonují, či nikoliv, jsou též existující kulturní hodnoty.

podporují nebo naopak brání dosažení cíle. Mluví o přesvědčení o naléhavosti problému, o ohnisku příčiny, o stereotypních přesvědčeních týkajících se odpůrců, dále přesvědčení o možnosti změny nebo efektivnosti kolektivního jednání a za páté přesvědčení o nutnosti a vhodnosti jednání (Snow et al. 1986: 470).

Dalším procesem je rozšíření rámce (*frame extension*), kdy se hnutí snaží „zahrnout zájmy a rámce dotýkajících se nad rámec jeho primárního zájmu, ve snaze zahrnout otázky a obavy, jež jsou pravděpodobně důležité pro potenciální stoupence“ (Snow a Benford 2000: 625). Tento proces rámování zahrnuje snahu ovlivnit co nejširší okruh společnosti, což může být mezi účastníky sporné, jelikož mnoho z nich některé otázky nemusí vidět jako důležité či adekvátní pro jejich činnost. Často tedy nepřináší požadované výsledky, a naopak může vyvolat nežádoucí vnitřní konflikty, které se negativně projevují i navenek. V případě úspěšného rámování však může značně rozšířit svou základnu sympatizantů, které by jinak neoslovili.

Posledním procesem je tzv. proměna rámce (*frame transformation*), kterou se myslí změna starého chápání a vytváření nových významů (Snow et al. 1986: 473-474). Úspěch společenského hnutí závisí i na jeho schopnosti definovat některé existující problémy, které byly dosud společností vnímány jako nešťastné ale zároveň tolerovatelné, nově za neomluvitelné, nespravedlivé nebo nemorální, jednoduše za křivdy žádající si nápravu (Snow 2004: 383).³¹ Pro tento proces transformace rámců je typické přijetí tzv. *injustice frame*.

Stávající hodnoty, které hnutí prosazuje, nemusí rezonovat, případně mohou zcela odporovat chápání většiny společnosti a v tomto případě může hnutí také přistoupit ke změně rámců. Proměna rámců se liší v závislosti na tom, zda jde o změnu specifické oblasti v rámci určitého aspektu společenského života, či obecnějšího, všudypřítomného interpretačního rámce.³²

Shrneme-li koncept rámování, pak je důležité říci, že rámce kolektivní akce jsou konstruovány na základě sdíleného chápání určité situace jako problematické, a tedy žádající si změnu, zároveň určení, kdo je viníkem a artikulace alternativního řešení (Snow

---

³¹ David A. Snow zde odkazuje na postřehy Turnera (1969: 391).

³² Specifickou oblastí autoři míní například společenské vztahy, společenský status nebo i stravovací návyky a volnočasové aktivity. Tato transformace se vyskytuje zejména u sociálních hnutí, které usilují o změnu statusu určité kategorie lidí (Snow et al. 1986: 474).

a Benford 2000: 615). Hlavní ale není to, zda je křivda přítomna, či nikoliv, důležitější je způsob, jakým je interpretována a dále šířena. Rámování tedy neurčuje jen *co*, tedy obsah určitého sdělení, ale také *jak*. Více se zaměřuje na to, které prvky dané události zvýrazní a které naopak potlačí.

To, jakým způsobem aktéři interpretují své zprávy, široce ovlivňuje schopnost přilákat nové a udržet si stávající stoupence.³³ Hnutí také pomocí rámců určují identitu, a to jak svojí, tak i svých oponentů. Rozlišují, kdo jsou „*my*“ a kdo „*oni*“ (Polletta a Jasper 2001).

Hnutí může skrze rámování vyvinout tlak na lidské postoje a názory, může ovlivnit, jakým způsobem příjemci zpráv budou na dané téma nahlížet, jaké aspekty vnímají méně, jaké více nebo jaké hodnoty uznají za své.³⁴ Na druhou stranu je také nutné brát v potaz, že velký vliv má (kontra)rámování dané události jinými aktéry, oponenty, dalšími hnutími, politickými elitami a médii.

Koncept rámování byl a je pro další bádání a pochopení sociálního hnutí mimořádně přínosný, Oliver a Johnston však zdůrazňují, že pro pochopení sociálního hnutí a dalších politických formací má zásadní význam také ideologie, kterou mnozí autoři nereflektují či chybně používají jako synonymum k rámci. Dodávají, že teoretizováním o vzájemných vztazích mezi ideologiemi a procesem rámování, dojdeme k pevnější a spolehlivější teorii, která bude schopna lépe mluvit o způsobu, jakým myšlenky ovlivňují politiku (Oliver a Johnston 2000: 52).

Dnes jsou velmi důležité moderní technologie, a to zejména sociální sítě, prostřednictvím kterých aktéři informují o svých aktivitách a tzv. online rámuji daný problém a své požadavky. V analytické části bude proto autorka zkoumat mimo oficiálních vyjádření a zpráv také příspěvky obou stran na Twitteru, Facebooku nebo Youtube.

Polleta zdůrazňuje, že stále nevíme mnoho o tom, proč a jakým způsobem aktivisté vybírají určité rámce, které aspekty jej tvarují ani jak důležité jsou v kontextu dopadů na vnější instituce. Je podle ní nutné zkoumat kromě politického i kulturní

---

³³Viz. Snow et al. 1986; Snow a Benford 1988; Snow a Benford 2000; Tarrow 1997 nebo Diani a Della Porta 2006

³⁴ Z tohoto pak plyne možnost, že tlak na elity bude gradovat z více stran. Ovlivňuje to tedy i demobilizování odpůrců.

prostředí hnutí (Polleta a Ho 2006: 188-189). Na rámování konkrétních otázek má vliv řada proměnných, je tedy nemožné paušalizovat a zobecňovat proces rámování jednoduše na všechny sociální aktéry. Struktura rámce je závislá na situaci, kterou reprezentuje (Johnston 1995: 237).

Právě interpretace zmizení 43 studentů v Mexiku, označení viníků, artikulace možných řešení a to, jak se interpretace hnutí střetává s interpretací vlády, jak se diskurzy proměňují v čase a k jakým strategickým rámovacím procesům hnutí přistupuje, je předmětem zkoumání v analytické části naší práce, pro kterou nám jako výchozí odrážecí můstek slouží právě tento koncept.

2. METODOLOGIE

V této kapitole se autorka věnuje diskurzu, neboť základní analytickou jednotkou práce jsou právě interpretační rámce předkládané jednotlivými aktéry konfliktu, skrz které autorka analyzuje sociální konstrukci reality. Jelikož rámce jsou diskurzivní rovinou reality, je v práci nutné diskurz stručně vymezit.

2.1. Diskurz – základní vymezení

Popularitu tento koncept získal především díky Michelu Foucaultovi (1972) a jeho *The Archaeology of Knowledge*. Foucault chápe diskurz jako specificky uspořádané výpovědi k danému problému.³⁵ Z francouzského (*discours*) a anglického (*discourse*), znamená promluvu, rozpravu, pronesenou řeč nebo traktát (Hájek 2014: 114).

Diskurz je pak sociálními vědci nejčastěji definován jako užití jazyka, a to jak v psané, tak i mluvené podobě k určitému tématu. Význam není přítomen ve slovech samotných, ale v rámci vztahů mezi nimi. Kromě jazykových prvků je diskurz rozšířen též o neverbální projevy, jako gesta, výraz obličeje nebo pozice těla. Roli hrají také zvukové aspekty, například hlasitost, tempo, či intonace.³⁶ Všechny tyto projevy mohou

---

³⁵ Výpovědi Foucault myslí nejen věty, ale například i pouhou řadu slov nebo znaků v logickém řetězci, jež obsahuje specifický vztah, dále rovnice, grafy, či klasifikační tabulky, které se podle něho skládají právě z výpovědí, nikoliv z vět. Pro „výpověď“ nenalézá strukturální kritéria jednotky (Foucault 2002). Definuje diskurz velice abstraktně.

³⁶ O tomto se zmiňuje ve svých publikacích celá řada autorů, mezi nimi například Fairclough (1993), Johnston (1995), Jørgensen a Phillips (2002), Van Dijk (1997) a mnoho dalších.

smysl významně změnit. V psaných diskurzech je důležité se zaměřit také na grafické zpracování a přiložené obrázky a fotografie.

Diskurz bývá vymezen nejen lingvisticky a dalšími výše zmíněnými prvky, ale také vztahem mezi mluvčím a posluchačem, případně pisatelem a čtenářem, jakožto i průběhem předání a výkladu daného projevu či textu.³⁷ Existuje obousměrný vztah mezi společností a diskurzem, kdy společenské dění působí na diskurz a zpětně diskurz působí na společnost.

Diskurz se může lišit i v závislosti na tom, zda je se jedná o dlouhodobě promyšlené vyjádření, například oficiální dokument nebo je jen příspěvkem na sociálních sítích, který mohl být napsán spíše v afektu. Proto je i toto nutné mít v analýze na mysli.

Význam hraje proto i historický a kulturní, respektive situační kontext vzniku a interpretace textu.³⁸ Je tedy nutné se soustředit nejen na samotný způsob použití jazyka, ale též na to, kdo, kdy, jak, proč a za jakých okolností jazyk užívá (Van Dijk 1997: 2).

Jedním z elementů diskurzu je i jeho intertextovost³⁹, respektive interdiskurzivita, která znamená přítomnost některých prvků z textů, které byly napsány či řečeny jinde. Tyto, již někým formulované myšlenky by v ideálním případě měly být citovány, někdy jsou ale utajované (Fairclough 2003: 40). Jednoduše bychom mohli říci, že se jedná o diskurzy v diskurzu. Diskurz, jak z tohoto vyplývá, můžeme definovat i jako soubor navzájem intertextově propojených sdělení, která mají společné tzv. hypertéma, které s sebou přináší řadu dílčích témat (Svobodová 2016: 16).

Dalším rysem je institucionálnost, tedy spojení s konkrétní skupinou, organizací či institucí, kde dochází k ustalování určitých způsobů komunikace a rámců. S tímto se pojí i různá očekávání obvyklého jednání (Van Dijk a Kihitsch 1983: 82; Johnston 1995: 224-227).). Rozlišujeme pak například diskurz politický, ekonomický, medicínský, ekologický, studentský a další.⁴⁰ Jindřiška Svobodová k tomuto dodává: „*Pokud se chce mluvčí stát plnoprávným, plnohodnotným a nediskvalifikovaným členem společenství*

---

³⁷ Více například Foucault (2002), Hájek (2014), Svobodová (2016), Van Dijk (1997) a další.

³⁸ Blíže např. Fairclough (1992: 3).

³⁹ Fairclough (1992) mluví také o intertextuální analýze.

⁴⁰ Diskurz je používán v abstraktní rovině pro jazyk a komunikaci a za druhé obecně, jako komunikační událost vztahující se ke specifickému druhu diskurzu (například diskurz politický). Konkrétně pak také jako počítatelné podstatné jméno, tedy určitý text nebo několik textů, respektive jeden určitý diskurz či několik diskurzů (Fairclough 2003: 124; Van Dijk 1997: 3-4).

(sociální skupiny, organizace či instituce), musí zvládnout jeho diskurz“ (Svobodová 2016: 9).

Fairclough mluví o jakési síti sociálních praktik jazykových prostředků, kterou nazývá tzv. řádem diskursu, jehož prvky nejsou jen slova nebo věty ale diskursy, žánry a styly (Fairclough 2003: 24). Hovoří také o tzv. třídimenzionálním konceptu diskursu a diskurzivní analýzy,⁴¹ kdy diskurz chápe jako souhrn tří prvků: sociální praxe, diskurzivní praxe a textu (Fairclough 1995: 74).⁴²

Diskursy jsou různými způsoby reprezentace aspektů světa, procesů, vztahů, struktur, myšlenek, pocitů a přesvědčení (Fairclough 2003: 124). Jejich význam je determinován různými aspekty.

Jsou součástí společenských událostí, a tak mají i kauzální účinky. Spolu s dalšími faktory může každý jednotlivý z nich přinést změnu v povědomí, postojích, hodnotách i společenských vztazích adresáta, ovlivnit jeho sociální identitu nebo vyvolat významnou sociální změnu či událost⁴³ (Fairclough 2003: 8). Jsou proto relevantními zdroji, kterými mezi sebou lidé disponují k vzájemné spolupráci, ovlivňování, soupeření, či napadání druhých.⁴⁴

Pojmem diskurz autorka odkazuje na slogany, akce politických demonstrací a další protestní aktivity, plakáty, dokumenty, rozhovory, prohlášení a všechny interakce, které jsou zachyceny nejen písemně, ale například i nahrány na audio nebo video záznam. Autorka bude reflektovat to, co bylo řečeno, o kom, kým, za jakých okolností a případně v reakci na co a jakým způsobem.

2.2. Sběr a analýza dat

V analytické části práce autorka vychází z diskurzů v podobě interpretativních rámců hnutí, v tomto případě především lídrů hnutí, jimiž jsou rodiče obětí a studenti z Normal Rural. Dále se jedná o studenty univerzit, jež jsou v případě zainteresovaní, či

---

⁴¹ O tomto třídimenzionálním konceptu hovoří Fairclough v mnoha svých publikacích. Podrobněji se mu věnuje v knize „*Critical Discourse Analysis*.“

⁴² Říká, že diskurz je diskurzivní praxí v tom smyslu, že zahrnuje procesy, v nichž texty vznikají, šíří se a jsou tzv. konzumovány- poslouchány, čteny. Rovněž je součástí sociální praxe, například politické, vědní, ekonomické, medicínské a podobně. Lidé používáním řeči svět nejen reprezentují, ale také spoluvytvářejí, protože do něho svými diskursy zasahují.

⁴³ Funguje to však taktéž opačně, povědomí o nějaké události, postoje, hodnoty, vztahy k ostatním či sociální identita má vliv na diskursy, respektive interpretaci konkrétního tématu daného mluvčího.

⁴⁴ Na těchto charakteristikách se (minimálně) námi prostudovaní autoři shodnou.

diskurzy sociálních skupin, jež protest svolávají (např. EZLN) nebo se protestních akcí aktivně účastní.

Tyto diskurzy budeme komparovat s diskurzy představitelů vlády. Bezprostředně po událostech budou analyzovány diskurzy vládních elit z dané oblasti, státu Guerrero, potažmo z města Iguala, kde k činu došlo. Konkrétně se jedná o v té době guvernéra státu, Ángela Aguirre Rivera a prokurátora státu Iñaki Blanca. Obecně se pak hlavně jedná o prohlášení prezidenta Enrique Peña Nieto a prokurátora, případně další významné členy Generální prokuratury republiky (PGR) a vládní strany PRI.

Časové období, které autorka zkoumá je od samotných událostí únosu studentů, tedy konec září roku 2014, až po březen roku 2017. Autorka si z důvodu rozsahu práce vytyčila důležité mezníky. Důraz je kladen na co nejvíce reprezentativní vzorek analyzovaných dat.

Těmito mezníky jsou první měsíce po událostech, kdy docházelo k různým prohlášením a jejich vzájemným kontradikcím. Za velmi důležité lze v tomto období považovat období začátku října, kdy bylo zatčeno několik osob, a poté vydáno prohlášení o nalezení několika těl, včetně doznání k vraždám několika studentů členy kriminální skupiny Guerreros Unidos. Dalším velmi důležitým mezníkem je 7. listopad 2014, kdy José Murillo Karam přišel s prohlášením, že těla studentů byla spálena na skládce v obci Cocula. Dalším momentem je poté ustavení Interdisciplinární skupiny nezávislých expertů (GIEI) a především pak vydání, v září následujícího roku, jejich prvních závěrů, tedy Informe I. V dubnu 2016 poté vydaly druhou zprávu a v červenci téhož roku vydala zprávu a své závěry i vláda. Poslední kapitola se bude věnovat přelomu let 2016 a 2017. Kapitoly jsou tedy v chronologickém sledu.

3. ANALYTICKÁ ČÁST

3.1. První reakce na události z Igualy

Skupina okolo osmdesáti studentů z Normal Rural de Ayotzinapa se rozhodla jet do hlavního města, kde se každý rok, dne 2. října koná protestní událost k připomínce masakru studentů z roku 1968 (Reynoso a Alonso 2015: 51). K tomuto účelu studenti zabrali několik autobusů.⁴⁵ Večer 26. září roku 2014 je však během cesty ve městě Iguala zastavily policejní hlídky, které na studenty začaly střílet. Během této noci zemřelo šest osob, několik dalších jich bylo zraněno a dalších 57 studentů bylo pohřešováno. Do tří dnů od této noci se 14 studentů vrátilo v pořádku domů, dodnes se však zbylých 43 mladých mužů pohřešuje.

Verze toho, co se onu noc stalo, se zpočátku téměř den ode dne měnily. První dny mnozí věřili, že studenti nejsou uneseni, ale nejspíš ze strachu někde ukrytí a brzy se všichni zdraví vrátí do svých domovů. Tímto očekáváním a nečinností však autority promarnily několik dní, aniž by studenty skutečně aktivně hledaly (Hernández Navarro 2015: 12). Rodiče a spolužáci se v prvních dnech příliš veřejně nevyjadřovali. Převažoval šok nad nastalou událostí, vytváření seznamu jmen všech pohřešovaných a jejich aktivní hledání v okolí.

Sociální sítě se během měsíce října pomalu začínají zaplavovat příspěvky s hashtagy #TodosSomosAyotzinapa (Všichni jsme Ayotzinapa).⁴⁶ Tímto lidé vyjadřují solidaritu se studenty a to, že to není izolovaný případ, nýbrž problém týkající se všech občanů.

Ángel Aguirre, v té době guvernér státu Guerrero se k událostem vyjadřoval již od prvních dní poměrně často na svém Twitterovém účtu: „*PGJE⁴⁷ již začala vyšetřování s cílem lokalizovat osoby odpovědné za tyto žalostné události, a to v plném rozsahu zákona*“ (Aguirre Rivero 2014a). Později informuje o dvou policistech, kteří jsou

---

⁴⁵ Takzvané zabírání autobusů je tradiční aktivitou normalistů, které dříve vždy probíhaly bez incidentů, či právních postihů. Někteří řidiči tvrdí, že v případě, že jsou autobusy takto využívány studenty, tak jim společnost vyplácí dokonce i standartní plat. Ony autobusy bývaly vždy v pořádku navraceny (Grupo interdisciplinario de expertos Independientes 2015: 19-21). O této aktivitě se před touto událostí informovalo i v několika médiích.

⁴⁶ První příspěvky se tímto hashtagem objevují okamžitě po zveřejnění informace o této události, tedy hned 27. září 2014. Od října jsou sociální sítě těmito příspěvky do slova zahlceny.

⁴⁷ PGJE je zkratka pro Generální prokuraturu spravedlnosti státu, v tomto případě státu Guerrero (Procuraduría General de Justicia del Estado).

pravděpodobně odpovědní za vraždu oněch šesti osob, a ujišťuje, že PGJE ve své práci pokračuje. Zároveň říká, že přichází další, tvrdší opatření a vyšetřování tedy nekončí: *"Co se týká události z #Iguala, vyšetřování není u konce, jdeme až za hranice svých možností, až do konce"* (Aguirre2014b). Šetření případu je přitom v tu dobu teprve v raných začátcích a žádné faktické výsledky nepřineslo.

Federální aktéři o případu v prvních dnech nemluví, na což Aguirre reaguje slovy: *Jsou situace, které nejsou jen místní záležitostí. Bezpečnost je odpovědnost všech tří úrovní vládnutí*“ (Aguirre 2014c).⁴⁸ Tímto tedy vyzývá i federální vládu, aby se případem začala zabývat. Tři dny po oné noci, kdy k činu došlo, tedy 28. září došlo k zatčení 22 údajně zodpovědných policistů (El Universal 2014).⁴⁹ V této době dochází k první identifikaci viníků. Guvernér rámuje jako odpovědné viníky jednotlivce z organizovaného zločinu: *„Zatčení odhalily informaci týkající se infiltrace organizovaných zločineckých skupin do policie #Iguala“* (Aguirre 2014d).

Jeden ze studentů Normal Rural de Ayotzinapa, Agustín Chocolate, se jako jeden z prvních studentů vyjádřil takto: *„Žádáme politické řízení proti Ángelovi Aguirre a odvolání starosty města Igualy José Luise Abarca a celé jeho vlády“* (Chocolate a Solís 2014). Zatímco Aguirre o své potenciální osobní či vládní vině nehovoří, a jako viníky identifikuje pouze zločince, jejichž zatýkání probíhá, Chocolate a další ze studentů žádají jeho odvolání.⁵⁰ Odpovědnost za útok tak dle studentů nese kromě místních aktérů, včetně obecních zastupitelů i guvernér, jakožto představitel státní vlády.

Dne 5. října pak Iñaki Blanco, prokurátor státu Guerrero na tiskové konferenci informuje o nových zjištěních a dalších krocích. *„V souvislosti s pokračováním ve vyšetřování se požádalo (státní zastupitelství státu Guerrero) o přítomnost José Luise Abarcy Velázqueze, starosty Igualy a Felipe Florese Velázqueze, šéfa obecní policie této obce, aby dali svá prohlášení týkající se těchto činů“* (Blanco 2014). Doplnuje však, že jelikož uprchli, tak Prokuratura nařídila lokalizovat je.

Informuje také o zatčení dalších podezřelých a některých doznaných pachatelů z řad místních policistů a členů Guerreros Unidos, kteří podle jeho slov přiznali, že

---

⁴⁸ „Aguirre dne 23. října na svou funkci rezignoval.

⁴⁹ Objevilo se video, kde jsou vidět policejní hlídky vezoucí skupinu několika studentů.

⁵⁰ Obětí únosů a vražd bylo během vlády A. Aguirreho kromě těchto studentů velké množství (Hernández Navarro 2015: 9).

„instrukce unést a zavraždit je (ony studenty) dal El Chuky, člen a lídr Guerreros Unidos“ (Blanco 2014). Prokurátor státu Guerrero tedy diagnostikuje, stejně jako guvernér státu, situaci jako zločin kriminální skupiny, jejíž součástí byli i místní policisté.

Dále tehdejší prokurátor státu uvedl, že v Pueblo Viejo v oblasti okolo Igualy bylo nalezeno šest hrobů s celkem 28 těly. Podle něho: „je velmi pravděpodobné, že to jsou těla zmizelých normalistů,“ totožnost však podle Iñaki Blanca zatím nelze potvrdit (Blanco 2014). Dále také sdělil, že 17 ze 43 pohřešovaných studentů předala obecní policie kriminální skupině Guerreros Unidos. Dva zadrženi členové této skupiny se k vraždě studentů dle něho doznali⁵¹ (Blanco 2014). Projev ukončil slovy, že „existují důkazy, které stanovují, že do vyšetřované události byla zapojena delikventní skupina, konkrétně skupina známá jako Guerreros Unidos“ (Blanco 2014). Zde je nutné podotknout, že jediné podklady pro tuto interpretaci tvoří doznání domnělých pachatelů, o kterých se spekulovalo, že jsou vynucené.

V prohlášení Blanca lze identifikovat diagnostický a prognostický rámec, kdy Iñaki Blanco jako vládní aktér ve svém projevu neustále označuje za viníka zločineckou skupinu, kterou dále konkretizuje, a to společně s některými z místních autorit a policistů. Hovoří o jejich zatčení a nutnosti odsoudit je dle zákona. Dle jeho jako reprezentanta vládní strany se tedy jedná o selhání konkrétních jednotlivců v podobě zkorumpovaných policistů, zapletených do organizovaného zločinu, a nikoliv odpovědnost vlády.

V ten samý den, co Iñaki Blanco veřejnost seznámil s novými poznatky ve vyšetřování, členové Federación de Estudiantes Campesinas Socialistas de México⁵² společně s rodiči studentů blokovali dálnici „slunce“ (*Autopista del Sol*) vedoucí z hlavního města do Acapulca.⁵³ Na této akci, stejně jako to avizoval v předchozích dnech student Chocolate, požadovali kromě sesazení a potrestání starosty města Abarca, taktéž i guvernéra Ángela Aguirre Riveru. Manuel Martínez, otec jednoho ze ztracených studentů řekl: „Pokud má guvernér důstojnost, tak rezignuje na svou funkci, ale předtím

---

⁵¹ Tito dva zadrženi dále identifikovali 30 členů městské policie, kteří jsou podle nich též členy Guerreros Unidos.

⁵² Federace socialistických rolnických studentů, která zahrnuje studenty tzv. venkovských škol, Normales Rurales.

⁵³ Blokování silnic a dálnic je běžnou praxí nejen hnutí Ayotzinapa. Tyto aktivity jsou tradiční součástí repertoáru různých sociálních skupin a aktivistů.

ať odevzdá 43 mladíků, on ví, kde jsou, a že jsou živí“ (Martínez, citovaný in Desinformémonos 2014).

Už v těchto prvních dnech zaznívá známé „*Živé nám je vzali, živé je chceme zpátky*“ (*vivos se los llevaron, vivos los queremos*).

V rozhovoru pro periodikum Desinformémonos, jeden ze studentů z Ayotzinapy, Diego Genaro Meza mluvil o lítosti nalezení hrobů a zdůraznil, že důležité je pro ně však vědět, zdali to opravdu jsou těla normalistů, či nikoliv: „*Chceme, aby nám to státní vláda řekla a pokud není kompetentní vyjasnit to, tak oslovíme federální vládu, aby se ona chopila hlavního slova, protože už je to několik dní, co jsou naši přátelé nezvěstní*“ (Meza, citovaný in Desinformémonos 2014). Student, člen vznikajícího hnutí, o vládní verzi spekuluje a žádá předložení relevantních důkazů, které potvrdí, zda jsou to těla oněch studentů, či nikoliv. Předkládaným rámcem v této souvislosti navrhuje, aby se do situace vložily i federální autority, jelikož stát Guerrero tak závažný případ sám objasnit nedokáže.

To, že se zprvu tento čin omezoval výhradně na problém týkající se lokální úrovně, lze doložit i na skutečnosti, že se k těmto událostem v prvních dnech vyjadřovaly jen místní elity. Dokonce i samotný prezident republiky byl k tomuto tématu dlouho rezervovaný. Osorio Chong, ministr vnitra, dokonce explicitně řekl, že je to „*záležitost místní úrovně*“ (Osorio Chong citovaný in: Milenio 2014).

Rodiče a rozčarovaná společnost zprvu také hovořily hlavně o vinících z řad lokálních aktérů,⁵⁴ jak dokazuje i tato citace jednoho ze studentů „*Žádáme spravedlnost, žádáme politický proces José Luise Abarca Velázqueze, který byl intelektuálním aktérem tohoto nelegálního výkonu moci*“ (Ramírez 2014). Ramírez v této souvislosti také namítá, že se jim od státní ani federální vlády nedostává žádné pomoci.

Jak lze z výše předkládaných rámců vidět, autority státu Guerrero opakují tvrzení, že zodpovědnost nesou jednotliví policisté a místní kriminální skupiny. Možnost, že by došlo k selhání místních či státních orgánů tito aktéři pochopitelně nepřipouští a představitelé federální vlády v tomto ohledu mlčí. Rodiče a studenti naopak kromě policistů a organizovaného zločinu obviňují také stát Guerrero, když žádají odvolání

---

⁵⁴ Zde je však na místě zmínit, že od začátku studenti, kteří útok přežili, hovořili o vinících z řad nejen místní, ale též federální policie a inkorporaci vojáků.

guvernéra státu a místních elit, jež selhaly, pokud jde o zajištění bezpečí a následné vyšetření případu. Lokální elity jsou hnutím rámovány jako viníci především z důvodu apatie a nezamezení onoho činu. Toto však neplatí u starosty města, který byl dle studentů do činu přímo zapojen, když policistům přikázal studenty zadržet. Abarca Velázquez je tak označován za intelektuálního strůjce událostí.

První veřejné prohlášení prezidenta na téma oněch událostí se uskutečnilo až deset dní poté, tedy 6. října 2014. Ve svém projevu vyjádřil rodinám lítost a slib spolupracovat s lokální vládou, s cílem případ vyjasnit: „*V rámci kompetencí Úřadu vlády a Kabinetu bezpečnosti jsem instruoval jejich členy, abychoh přijali opatření a podíleli se na tom, co umožní řádné objasnění případu, najít viníky a striktně v těchto událostech aplikovat zákon, objasnit pravdu a zajistit, že na zodpovědné pachatele těchto nepochybně pobuřujících, bolestivých a nepřijatelných činů, bude uplatněn zákon*“ (Peña Nieto 2014a). Ač v tomto projevu viníky konkrétně neidentifikuje, mluví o jednotlivých osobách, a tedy vládní zodpovědnost, či strukturální kořeny problému ani on nepřipouští. Ujišťuje, že vládní orgány vyvíjí plné úsilí případ vyšetřit a viníky potrestat.

3.1.1. Probuzení občanské společnosti, v ulicích měst protestují tisíce lidí viníci stát

První velké manifestace se odehrály ve středu 8. října, a to nejen v hlavním městě a dalších částech Mexika, ale i v zahraničí.⁵⁵ Zejména však v Ciudad de México se sešlo tisíce lidí, včetně několika sociálních organizací. Společnost dává zřetelně najevo svou nespokojenost s aktuální situací a přístupem vlády k daným událostem.

V ulicích Mexika zaznívají výkřiky tisíce lidí: *Ayotzinapa žije!* Objevují se transparenty *¡Vrah Aguirre!* *¡Dost beztrestnosti, spravedlnost!* *Všichni jsme Ayotzinapa. Útok na normalisty zarmoutil celou Ameriku. Nejste sami. Okamžitou spravedlnost nebo demisi. Žádáme spravedlnost pro naše bratry zmizelé v Iguala.*

Mimo projevy solidarity a rámce útočící na lokální elity se ale objevují i diskurzy viníci mexický stát: *Pryč státnímu terorismu. Zločin proti lidskosti. Svoboda projevu je právo, utlačování je zločin.* Protestující v hlavním městě křičí: „*Mexiko se musí změnit.*“

---

⁵⁵ Demonstrace byly v tento den například ve městech: Pachuca, Puebla, Sinaloa, Michoacán, Jalisco, Morelos, Coahuila, Querétaro, San Luis Potosí, Durango a dalších menších městech a obcích. V zahraničí se manifestace odehrály například v Berlíně, Bolívii, či ve španělské Barceloně (Aristegui noticias 2014a).

Na této demonstraci jsou tedy poprvé slyšet silící hlasy upozorňující na hlubší problémy. „*Jsme venkovští studenti doprovázeni našimi učiteli, vysokoškoláky a sociálními organizacemi této země a žádáme, aby se naše práva dodržovala*“ (Hnutí Ayotzinapa 2014a).

Začínají se objevovat širší otázky dotýkající se práv studentů a upozorňování na vraždy (nejen studentů), ke kterým v Mexiku po léta dochází. Ač přetrvávají obvinění lokální vlády, tak se rozšiřují i hlasy, kdy protestující Mexičané vyjadřují přesvědčení, že případ je mnohem komplexnější a nelze ho redukovat jen na místní problém. Předkládanými rámci vyjadřují svá přesvědčení, že případ Ayotzinapa ukazuje na úpadek státu, který umožňuje, aby k podobným násilnostem v zemi docházelo. Upozorňují, že mexický stát není schopen zajistit svým obyvatelům bezpečí, a ba naopak je dle nich nepřátelský vůči studentům a civilnímu obyvatelstvu obecně. Sporadicky se též začínají vyskytovat rámce označující stát za teroristický vůči svým obyvatelům. Tyto hlasy identifikaci problému, včetně rámování viníků a obětí, značně posouvají. V prvních dnech se vyskytovaly rámce označující viníky v řadách policistů, organizovaného zločinu, starosty a guvernéra. Nyní, velice rychle od událostí, hnutí začíná rámovat jako viníka celou vládu, a tedy i tu federální, jež svou apatií vůči kriminalitě v zemi vytváří podhoubí pro podobné násilné činy.

Zatímco authority rámují pronikání organizovaného zločinu do obecních zastupitelstev a místních policejních orgánů, společnost ukazuje na pronikání zločinu i do vyšších pater politiky, a tedy i do té federální úrovně vládnutí. Na protestním pochodu ve městě Xalapa nesli protestující transparent, ptající se: „*Čeho se bojíš, narco-vládo? Proč zabíjíš studenty*“ (Hnutí Ayotzinapa 2014b).

Na videozáznamech dostupných na Youtube z demonstrace v Ciudad de México je vidět i mnoho protestujících držících mapu Mexika plnou křížů a také fotografie pohřešovaných studentů (Hnutí Ayotzinapa 2014c). Tato mapa má tedy nejspíše poukazovat na vraždy, ke kterým dochází po celé zemi.

Jak lze z videa také vidět, protestu se zúčastnily i feministky, drží nápis: „*Feministky jsou zde. ¡Spravedlnost Ayotzinapě!*“ Dále se protestu zúčastnili i členové

hnutí Movimiento Por la Paz y Dignidad⁵⁶ a v Chiapasu, konkrétně v San Cristóbal de las Casas, manifestaci organizovali Zapatisté (EZLN) (Enclase Zapatista 2014).

Vzniklé hnutí je tedy opravdu široké. Zahrnuje kromě rodin také tisíce studentů, běžných občanů, venkovanů, sociálních organizací a dalších hnutí, působících v Mexiku. Od této doby manifestace, pobouření společnosti a protesty sílí čím dál více.

K události se vyjadřují také veřejně známé osobnosti. Herec Daniel Giménez Cacho rozšiřuje rámce nespravedlnosti (*injustice frames*) o některé již stávající, avšak do onoho útoku zůstávající spíše upozaděné, a to rámce dotýkající se dalších násilných činů, ke kterým v minulosti došlo: „*Stojí za to zdůraznit, že tyto činy jsou čerstvým pokračováním systematického násilí na lidská práva ve státě Guerrero. Jen během posledních čtyř let bylo zabito 4397 osob, v prosinci 2011 dva studenti z té samé školy Normal byli zabiti a dalších dvacet osob bylo obětí mučení a špatného zacházení ze strany státní policie, (...)*“ (Cacho a Albarrán 2014).

Ve svém projevu však připomíná a důrazně upozorňuje na to, že problémy s násilím jsou v Mexiku dlouhodobé a nelze je limitovat jen na úroveň státu, je to dle jeho slov problém celorepublikové úrovně. „*Tahle situace se nicméně neomezuje jen na stát Guerrero, na národní úrovni nelze popřít zrod násilí, rozklad a paralýzu institucí státu, které se ukázaly jako neschopné bránit život a ochránit lidi. (Stát) dovolil, aby vzrostlo nebezpečí, teror a jeho moc*“ (Cacho a Albarrán 2014). Cacho tedy zdůrazňuje systémové problémy, které jsou dle jeho slov ve všech úrovních vládnutí. Za tyto činy proto nenesou zodpovědnost jen konkrétní viníci z řad Guerreros Unidos, či lokální aktéři, ale především mexický stát, který není schopen zločin vymýtit, přijmout adekvátní mechanismy a zajistit bezpečí a spravedlnost. Z těchto důvodů dle něho dochází ke kriminální činnosti.

V tomto období se tedy rámování posouvá ještě silněji. Hnutí začíná důrazně upozorňovat na strukturální problémy a viní tak mexický stát jako celek, respektive kromě lokální a státní, také federální vládu. Vláda oproti tomu stále pokračuje v interpretování viníků z řad lokálních jednotlivců a selhání ani federální, ale ani vlády státu Guerrero, nepřipouští: „*Ángel Aguirre je guvernér a já jsem přesvědčený, že nesmíme politizovat ani vyšetřování, ani aplikaci zákona, ani spravedlnost, která musí*

---

⁵⁶ Toto hnutí vzniklo v roce 2011, tedy za prezidenta Felipeho Calderóna a to jako odpověď na násilí v zemi po vyhlášení války státu organizovanému zločinu, respektive drogovým kartelům (Ramírez Zaragoza 2016: 34).

převládat v realizaci všech zákonných kroků vůči viníkům, (...). Je to guvernér a problémy, které se hromadí v Guerreru i ostatních státech, nemají řešení v odchodu vládních zastupitelů“, řekl Manuel Añorve Baños, poslanec reprezentující vládní PRI v reakci na sílící hlasy obviňující guvernéra a stát jako celek (Añorve Baños citovaný in El Sur 2014).

Cacho, zástupce hnutí, ve svém projevu upozorňuje na problém státních institucí, jež nejsou schopné zajistit bezpečí a dodržování lidských práv občanů. Vláda, jak z jeho diskurzu vyplývá, se tématem zvyšující se kriminality efektivním způsobem nezabývá, a ba naopak ji díky své apatii podporuje: *„Kriminalizace a zabíjení ochránců práv, novinářů a společenských lídrů, (...), korupce a chybějící přístup ke spravedlnosti charakterizuje kontext naší země“* (Cacho a Albarrán 2014). Tímto dochází k přemostění rámců, kdy spojuje tento konkrétní případ s otázkou dalších kriminálních činů, jež mají společné jádro problému, a sice charakter vládnoucího režimu.

Albarrán jménem intelektuálů a dalších autorů předkládaného seznamu požadavků, říká: *„Nebudeme akceptovat, aby se tyto zločiny připisovaly na vinu organizovanému zločinu, když všichni víme, že se jedná o zločin státu, (...)"* (Cacho a Albarrán 2014). Předložený rámec zdůrazňuje, že zodpovědnost za nastalou situaci nese na svých bedrech stát, který se vinu snaží hodit na aktéry z řad místní zločinecké skupiny, jež by se někomu mohli zdát jako jasní pachatelé. Problém je však dle nich mnohem komplexnější, mající kořeny hluboko ve státní moci. Ve svých rámcích tedy diagnostikují situaci jako systémový a konstantně neřešený problém, kterému je nutné věnovat pozornost: *„Vyzýváme národní i mezinárodní komunitu, aby byli pozorní, co se týká činnosti federálních, státních a lokálních autorit v průběhu procesu, aby tyto tak vážné činy nezůstaly nepotrestány“* (Cacho a Albarrán 2014). Tento motivační rámec zahrnuje apel, aby lidé nezůstávali rezervovaní. Na elity je nutné vyvíjet tlak a jejich kroky bedlivě sledovat, a to s cílem dosáhnout spravedlnosti. Pokračování ve vyšetřování, kterého by se účastnili i nezávislé osoby ze zahraničí, je jedním z kroků k dosažení výsledků a objasnění případu. Tímto prognostickým rámcem apelují, že zapojení zahraničních nezávislých expertů je nevyhnutelné, neboť vládní orgány případ objektivně vyřešit nemohou, jelikož za nastalou situaci samy nesou část viny.

Během měsíce října probíhala tzv. Interuniverzitní shromáždění, kde se studenti několika univerzit shodli na několika bodech. Studenti vyjadřují solidaritu nejen

s normalisty z Ayotzinapy, ale i lidem z Atenca a zmiňují také útok v Tlatlaye.⁵⁷ Připomínáním a upozorňováním na další konkrétní útoky a vraždy, dochází v jejich diskurzu k zesílení již existujících rámců nespravedlnosti (*injustice frames*). Kromě požadavku okamžité přítomnosti 43 studentů dochází v této době k rozšíření tematiky o další požadavky vůči vládě: „*Pro osvobození politických vězňů. Ukončení kriminalizace sociálních protestů a militarizace jako vládní strategie, která ospravedlňuje vraždy a nucené únosy, jak to ukazuje případ Tlatlaya*“ (Uniones estudiantiles 2014). Studenti také chtějí „*Bránit všeobecné, bezplatné vzdělání a projekty venkovských rurálních škol*“ (Uniones estudiantiles 2014). Tento požadavek později oficiálně předkládají rodiny a studenti na setkání s prezidentem. Již v těchto prvních dnech lze tedy pozorovat i to, čemu Snow a Benford (2000) říkají rozšíření rámce, a tedy přidání dalších požadavků nad rámec toho primárního.⁵⁸

Na dalším shromáždění navrhují tzv. Plán globální akce pro Ayotzinapu (*Acción Global por Ayotzinapa*). První Den globální akce se konal 22. října téhož roku.⁵⁹ Lidé protestují nejen v několika mexických státech, připojili se také sociální organizace a lidé v zahraničí (Reynoso a Alonso 2015: 56). Kromě již výše zmíněných sloganů, lze na těchto manifestacích slyšet i další výkřiky: „*Proč? Proč nás zabijí? Jestli jsme nadějí Latinské Ameriky*“ (Hnutí Ayotzinapa 2014d).⁶⁰ Studenti vyjadřují, že Mexiko je pro studenty nebezpečnou zemí, kde dochází k jejich trýznění i vraždám. Účastníci protestu na ulicích zpívají písně a křičí: „*Ayotzinapa žije, žije. Boj pokračuje, pokračuje.*“ Tento slogan se stal pro hnutí typickým, členové hnutí jej vykřikují na každé ze svých aktivit. Vyjadřují prostřednictvím něho odhodlání pokračovat, a to až do úplného konce, jelikož jejich naděje stále žije.

Studentům se také podařilo získat prostor v radiovém vysílání. Zaznívaly zde silné výroky: „*Politici a kriminálníci jsou součástí toho samého, není mezi nimi rozdíl*“

---

⁵⁷ V květnu roku 2006 došlo k silným represím ze strany policejní a armádních složek vůči občanům San Salvador Atenco. Pokyn k těmto represím dal údajně tehdejší guvernér Estado de México, Enrique Peña Nieto. Dva lidé zemřeli, mnoho občanů bylo zraněno nebo zatčeno, domy prohledávány (BBC 2016). Další útok armádních činitelů nejspíše zapletených do organizovaného zločinu na civilní obyvatelstvo se odehrál ve městě Tlatlaya. Tento čin z 30. června 2014 zanechal 22 mrtvých a několik zraněných osob (The Guardian 2015).

⁵⁸ Základním požadavkem zůstává návrat 43 studentů.

⁵⁹ Od této doby se demonstrace pod názvem Globální akce organizují každý měsíc, a to vždy k 26. dni v měsíci.

⁶⁰ V této době většina z protestujících jsou z řad studentů, někdy se proto mluví o studentském hnutí.

(Animal Político 2014a). Jedna studentka dokonce pronesla, že „*Mexický stát, se vší korupcí není ve vyšetřování čistý, vytváří nové důkazy a prodlužuje tím utrpení rodin normalistů*“ (Animal Político 2014a). Studenti zde přímo obviňují stát z nečistých vyšetřovacích praktik a tzv. nucených doznání. Tento výrok zřejmě odkazuje na verzi z Pueblo Viejo, jež byla posléze vyvrácena.

Národní indigenní shromáždění a Zapatisté o událostech z Igualy také hovoří jako o zločinu kriminálního státu, kdy zdůrazňují provázání všech úrovní vlády: „*Víme, že zločinci jsou ve všech politických stranách, v parlamentu a senátu, v městských zastupitelstvích, v paláci vlády*“ (CNI a EZLN citovaní in Tlachinollan 2014). Obviňují všechny stupně vlády a tedy celý establishment, který je nutný sesadit.⁶¹

Kromě primárního požadavku, čímž je: „*okamžitá přítomnost živých 43 unesených normalistů*“ (Uniones estudiantiles 2014), se tedy v tomto období rámce rozšiřují i o další témata, kdy hnutí žádá také reformu venkovského vzdělání, osvobození politických vězňů, zamezení represí sociálních protestů a ukončení militarizace. Tyto požadavky přetrvávají po celou dobu působení hnutí. Rámování případu se tedy hned v prvních měsících výrazně proměňuje. Od nespravedlnosti vůči studentům v onom konkrétním případě se rétorika dynamicky posouvá směrem k upozornění na jádro problému, a sice charakter režimu, kdy se v tomto smyslu tematika hnutí rozšiřuje. Společnost a vzniklé hnutí odkazuje také na další konkrétní případy násilí, ke kterým ještě před těmito událostmi došlo. Aktivisté na sociálních sítích a na ulicích křičí mimo dalšího: „*Estado asesino.*“⁶²

3.1.2. Setkání členů hnutí s prezidentem republiky

Měsíc od tragédie, 29. října se rodiče, studenti a někteří zástupci sociálních organizací sešli s prezidentem republiky.⁶³ Na tomto setkání hnutí předložilo Nietovi seznam deseti požadavků. Mimo jiných, jak je avizováno výše, apelovali také na potřebu zlepšit podmínky venkovských škol, včetně zamezení jejich napadání a kriminalizace

---

⁶¹ Také studenti upozorňují na nutnost nebýt pasivní a spojit vzájemné úsilí: „*Chceme změnit naši zemi a pro to potřebujeme jednotu proti odporu větší než kdy předtím*“ vyjádřil se jeden ze studentů (La Jornada 2014). Předkládaný rámec má motivovat další potenciální příznivce k mobilizaci. Vyjadřují přesvědčení, že již nastal čas na to, aby Mexičané společně bojovali za změnu.

⁶² Do českého jazyka není tak výstižný překlad, lze to přeložit jako „stát, který vraždí,“ či „zabijácký stát.“

⁶³ Hnutí (a to zejména rodiče) dlouho veřejně deklarovalo žádost se s EPN sejít. Setkání rodičů se studenty se účastnili kromě prezidenta i další vládní zastupitelé: M.A. Osorio Chong, J. Murillo Karam, H. Castillejos Cervante a A. Nuño Mayer.

(Rodiče z Ayotzinapy 2014a). Dalšími požadavky, ke kterým se i sám prezident zavázal, je posílit Plán hledání nezvěstných osob, podpora státu při práci argentinských forenzních expertů, pokračování a posílení linií vyšetřování a též žádost ustanovit technickou podporu a začlenění do vyšetřování Interamerické komise pro lidská práva (CIDH). Seznam těchto požadavků prezident stvrdil svým podpisem, kterým se zavázal tyto body splnit (Aristegui Noticias 2014b).

Na tiskové konferenci po onom setkání vyjadřovaly rodiny pohřešovaných a studenti nespokojenost s postojem vlády i se způsobem vyšetřování. Žádají, aby se vyšetřování zintenzivnilo, protože až dosud dle nich nejsou žádné výsledky, i když vláda má dostatečnou moc a dostupné prostředky, aby případ, pokud by chtěla, vyšetřila. Felipe de la Cruz Sandoval, otec jednoho ze studentů se vyjádřil slovy: „*Nevěříme práci mexické vlády, protože do teď, více než 30 dní od únosu mladíků, je nenašla, (...), žádáme, aby je už nehledali v hrobech či na skládkách, jsme totiž přesvědčeni, že jsou stále naživu.*“ Dále také řekl: „*Nemůžeme uvěřit, že se vší mocí, kterou stát má, studenty stále nenašli*“ (Rodiče z Ayotzinapy 2014a). Hnutí, jak z těchto diskurzů vidno, žádá přítomnost 43 pohřešovaných studentů, kteří jsou podle nich stále naživu. Vláda dle nich nedělá svou práci zodpovědně, když hledá jen jejich těla a co nejvíce osob, které by zatkla, aby předložila viníky. Hnutí tak obviňuje vládu za pasivitu a absenci skutečného zájmu, studenty najít. Z tohoto důvodu žádá zapojení mezinárodních expertů.

Také ze slov Emilia Navarrete, otce jednoho ze studentů, lze vyčíst nedůvěru vůči správnému fungování vlády: „*Stát tu má být, aby nám pomohl, nejsme jejich ovce, aby nás zabíjeli, kdy se jim to hodí*“ (Rodiče z Ayotzinapy 2014a). Skrz tento rámec určuje identitu aktérů a rozlišuje, kdo jsou *my* a kdo *oni*. Jako *my* označuje nejen rodiče, studenty a další členy hnutí, ale všechny běžné občany, jež vládní elity, tedy *oni* svým charakterem režimu, vraždí. Jinými slovy, *my* občané jsme obětí a *oni*, establishment, jsou viníky násilí a vražd nás občanů. Je proto nutná mobilizace mas.

Na konferenci promluvila i sestra studenta z Normal Rural, zabitého v roce 2011, kdy zmiňovala, že jeho smrt zůstává stále nepotrestána, jako většina z takovýchto činů. Říká: „*Autority v Guerreru si zvykly, že zde jsou každý rok mrtví studenti, my už ale nechceme další mrtvé*“ (Rodiče z Ayotzinapy 2014a). Upozorňuje, že v zemi dlouhodobě dochází k vraždám, což bylo do teď, elitami ale i samotnými občany, viděno jako běžná praxe a do určité míry jako něco nešťastného, ale tolerovatelného. Zde tak dochází k tzv.

proměně rámce, tak jak ji definují Snow a Benford (2000: 625). Hnutí transformuje tuto otázku v závažný problém, který je nutný začít skutečně řešit a přestat ho považovat za běžný jev.

I právník Vidulfo Rosales⁶⁴ identifikuje jako viníka stát a zdůrazňuje, že: „*Případ Ayotzinapa se neomezuje jen na 26. září, je zde řada událostí, šikany a systematické represe vůči Normal Rural, do kterých jsou zapleteny státní a federální autority.*

V několika předkládaných rámcích tedy vidíme tvrdá obvinění, že za nastalou situaci a další útoky na studenty je odpovědný stát. Hnutí v tuto dobu skutečně široce rozšiřuje své rámce o další podobné případy násilí, se kterými se (nejen) studenti v Guerrero a potažmo pak v celé zemi setkávají, a které velmi často zůstávají neprošetřeny, a tedy i nepotrestány. Členové hnutí na nejen této konferenci demonstrují širší otázky týkající se lidských práv a charakteru režimu.

Peña Nieto po setkání také učinil prohlášení, které započal slovy, „*Měl jsem možnost s nimi hovořit a vyjádřit jim osobně ale i jménem instituce, že vláda je s nimi, soucítí s nimi, je rozhořčená a zároveň se na případ Iguala, který zapůsobil nejen na ně jako rodiny, ale také na mexickou společnost, soustředí*“ (Peña Nieto 2014b).

Mluvil o seznamu deseti požadavků, které mu byly předloženy a na které slíbil, že vláda bude reagovat. Zmínil například, že se shodli na tom: „*Posílit lokalizační snahy, s renovovaným plánem, plánem hledání nezvěstných studentů, (...)*“ a „*vytvořit smíšenou komisi monitorování informací, (...)*“ (Peña Nieto 2014). Tato komise bude vytvořena podle prezidenta s cílem vytvořit prostor pro setkání rodičů s vládními zastupiteli, jejich přímé informování, a tedy zamezení jakýmkoliv spekulacím a falešným zprávám.

Nakonec opět zdůraznil svoje pochopení pro jejich pocity, bolest, utrpení a pobouření, které dle jeho slov osobně sdílí. „*Musíme jít až do konce vyšetřování, najít viníky a maximálně aplikovat zákon,*“ dodal (Peña Nieto 2014b). Opět viníky nikterak konkrétně nedefinuje, z předloženého rámce však znovu vyplývá, že pachateli dle něho jsou jednotlivci. Zdůrazňuje maximální snahu státních orgánů případ vyšetřit a viníky dle zákonů potrestat, čímž se snaží mobilizovanou společnost uklidnit. O pár dní později na svém Twitterovém účtu během jednoho dne sdílí několik příspěvků týkající se případu

---

⁶⁴Právník „Centra lidských práv hor“ (Centro de Derechos Humanos de la Montaña) a také právník rodičů zmizelých 43 studentů.

Ayotzinapa, kde hovoří o nutnosti postavit se kriminálním skupinám, které jsou zodpovědné za násilí v zemi: „Z povinnosti a přesvědčení dosáhnout spravedlnosti a Mexika v míru (*México en Paz*)⁶⁵, budeme jednat odhodlaně a vytrvale proti organizovanému zločinu“ (Peña Nieto 2014c). Znovu se tedy objevuje jeho a vládní rétorika hovořící o vině kriminálních skupin.

Hnutí však tou dobou upozorňuje na erozi systému a nefunkční právní systém. V tomto ohledu, ruku v ruce s označováním různých viníků, dochází v diskurzech dvou zkoumaných stran konfliktu k jasným kontradikcím. Hnutí rámuje politický systém jako celek za viníka nastalé situace a žádá, aby přijala adekvátní opatření s cílem nalézt studenty a zamezit dalším podobným událostem. Vláda naopak za viníky označuje jednotlivce z řad organizovaného zločinu a lokálních aktérů. Zdůrazňuje, že všechny viníky dle zákona potrestá, což je adekvátním řešením situace. K samotným protestům se prezident zatím nevyjadřuje.

3.2. Historická pravda, studenti byli spáleni na skládce v Cocule

K případu se vyjadřuje i prokurátor země, Murillo Karam, který 7. listopadu 2014 sdělil rodinám a poté oficiálně i veřejnosti nové výsledky probíhajícího vyšetřování. Na začátku svého projevu zdůraznil, že chápe bolest, kterou v rodinách informace, které přináší, vyvolává. Zmínil, že již dříve informoval o zatčení některých osob a nyní dle jeho slov došlo k zatčení dalších tří pachatelů: „Tito tři zadrženi jsou členy kriminální skupiny *Guerreros Unidos* a dali své prohlášení. Přiznali převzetí a zabití skupiny osob⁶⁶, které jim předala místní policie *Iguala*“ (Karam 2014). Karam, stejně jako další elity, těmito diagnostickými rámci vykresluje jako viníky jednotlivce z řad organizovaného zločinu a místní policie, což je dle něho nyní potvrzeno i jejich doznáním. Tito zatčení podle prokurátora taktéž přiznali zabití a následně spálení jejich těl na skládce v Cocule. Jejich popel a ostatky, celkem v šesti pytlech hodili do řeky San Juan.⁶⁷ Prohlášení prokurátora doplňovali fotografie, záznamy těchto doznání a videa se záběry z vyšetřování na oné

---

⁶⁵ Tento dokument/plán tzv. Mexika v míru prezentuje Nieto poté 27. listopadu 2014. Tímto krokem vláda reaguje na události z Igualy a obecně úroveň zločinnosti v zemi, kterou dává na vinu drogovým kartelům. Tomuto návrhu se autorka věnuje v kapitole 3.2 Reakce Peña Nieto na vlnu protestů a předložené požadavky hnutí senátorům

⁶⁶ Dle Karama není zatím jasný přesný počet těchto osob, dle svědectví to bylo 43 nebo 44 osob.

⁶⁷ Dodává, že dle svědectví dvou doznáných, již po převzetí skupiny mladíků a příjezdu na skládku, byli někteří v bezvědomí a někteří již dokonce mrtví.

skládce, včetně pohledů na lidské ostatky. Cílem předložení těchto materiálů zřejmě bylo, dodat této verzi důvěryhodnost.

Prokurátor odpovídal i na otázky mnoha novinářů, přičemž většina z nich, jak lze z jejich otázek vyčíst, nad reálností této verze, z mnoha důvodů spekulovala. I přes to, že je dle prokurátorových slov mnoho indicií, že by to mohly být ostatky oněch studentů, tak ujišťuje, že: „*vyšetřování zůstane otevřené až do identifikace všech ostatků nalezených na smetišti a v řece San Juan. Do té doby je stále budeme považovat za nezvěstné,*“ dodal (Karam 2014).⁶⁸ Na otázku, kdo dal příkaz k zadržení a vraždě studentů odpověděl, že to byl starosta Igualy Abarca a šéf skupiny Guerreros Unidos.

V této souvislosti, Melitón Ortega, otec jednoho ze studentů, v rozhovoru pro RT en Español, na otázku, zdali rodiče souhlasí, že intelektuální viníky jsou starosta Abarca spolu s manželkou, tak jak tvrdí federální aktéři, odpovídá: „*Je to součástí politického systému, intelektuální částí je federální orgán, (...). Je to zločin státu, (...) José Luis Abarca je zodpovědný stejně jako je zodpovědný Enrique Peña Nieto*“ (Ortega in RT en Español 2015). Zde máme příklad kontrarámování, kdy rodiče s vládou nesouhlasí, aby byli viníci limitováni pouze na jednotlivce a lokální aktéry, jelikož bezpečnost je dle nich odpovědností státu.

Prokurátor Karam na poznámku jedné novinářky, která zmínila, že mnoho lidí mluví o zločinu státu, odpověděl: „*(...) je to typický příklad tzv. nuceného zmizení a pokud jsou zde mrtví, tak se jedná o vraždu, použít tato slova je však poměrně nebezpečné, zločin státu je mnohem větší případ, Iguala není mexický stát*“ (Karam 2014). Opět tedy vidíme příklad kontrarámce, kdy neguje tvrzení členů a stoupenců hnutí. Prokurátor uznává vinu zastupitelů města, od kterých se ale federální vláda zcela distancuje a nenese žádnou vinu. Zločin státu je dle něho závažnější čin. Nepřímo tak případ bagatelizuje.

Murillo Karam na konferenci také hovořil o předchozí verzi, kdy prokurátor státu Guerrero hovořil o nalezení 28 těl v Pueblo Viejo, jež s největší pravděpodobností patří pohřešovaným studentům. Karam sdělil, že dle výsledků vyšetřování to jsou těla žen a dalších osob zabitých v srpnu, tedy přibližně o měsíc dříve než oni studenti, kteří jsou navíc všichni mužského pohlaví.⁶⁹ Nutno ale podotknout, že o předchozí informaci

---

⁶⁸ Zmínil ale, že díky spálení těl, které nejspíše proběhlo za účelem zničit všechny důkazy, bude těžké ostatky identifikovat. Sdělil, že testy DNA proběhnou na Univerzitě v Innsbrucku.

⁶⁹ I toto je příklad, který ukazuje, že situace ohledně únosů a vražd v zemi, je skutečně vážná.

týkající se údajného doznání vraždy 17 normalistů, nepadla žádná zmínka. Po zhruba půl hodinovému odpovídání na dotazy novinářů se rozloučil se slovy, že je už unavený „*Ya me cansé.*“

Verzi, že studenti byli zavražděni a spáleni na skládce v Cocule, potvrzují Murillo Karam a Tomás Zerón dne 27. ledna 2015 a označují ji za tzv. historickou pravdu (*verdad histórica*).⁷⁰ „*Tyto a mnoho dalších elementů (pozn.: doznání členů Guerreros Unidos, biologické a balistické výzkumy) předložených v průběhu vyšetřování, nám dovolilo provést logicko-kauzální analýzu a nepochybně dospět k tomu, že venkovští studenti byli uneseni a zabiti, zpopelněni a vhozeni do řeky San Juan. V tomto pořadí. Toto je historická práva těchto činů, založená na vědeckých důkazech, (...)*“ (Karam 2015a). Tímto Prokuratura na několik nadcházejících měsíců vyšetřování uzavírá.

Hnutí však tuto verzi nepřijímá a i nadále bojuje za pokračování ve vyšetřování.

3.2.1. #YaMeCanse, protesty v Mexiku sílí

Od prohlášení prokurátora v listopadu 2014, kdy sdělil, že konference končí, protože je již unavený, se na sociálních sítích masově šíří hashtag #YaMeCanse. Lidé vyjadřují, že jsou také unavení, a to z neustálého strachu, každodenních únosů, vražd a korupční vlády.⁷¹ Takové rozhořčení vyjadřuje i tento příspěvek: „*#YaMeCanse (Už jsem unavený) z toho mít strach. Vidět jak ničí mou krásnou zemi. (Už jsem unavený) z korupce a podvodů*“ (Moreno 2014 in Twitter). López Obrador a jeho příspěvek je další podobnou ukázkou rozhořčení: „*#YaMeCansé (Už jsem unavený) z tolika lží a cynismu; z beztrestnosti, korupce a násilí vlády. #Artículo39RenunciaEPN*“ (Obrador 2014 in Twitter). Jeho příspěvek je doplněn obrázkem, na kterém je prokurátor a nad ním smrtka s kosou. Lidé reagují na probíhající události, respektive nové vládní diskurzy a hnutí tak strategicky a inovativně přizpůsobuje své rámce kontextu. Vzájemné interakce aktérů jsou výrazně dynamické.

---

⁷⁰ Písemný záznam, kde si lze přečíst více podrobností o průběhu vyšetřování a předkládaných zjištění je dostupný na webových stránkách Prokuratury. Dostupné na: <https://www.gob.mx/pgr/prensa/mensaje-a-medios-sobre-investigacion-por-sucesos-en-igualta-guerrero-boletin-017-15> (8. 5. 2017).

⁷¹ Přesvědčit se lze z příspěvků, které se jen za onen a následující den objevily na Twitteru. Dostupné na: <https://twitter.com/search?l=&q=%23YaMeCanse%20since%3A2014-11-07%20until%3A2014-11-08&src=typd&lang=cs> (24. 5. 2017).

Rodiče unesených studentů tuto vládní verzi nepřijímají: „*Pokračujeme s nadějí, že chlapci jsou živí, protože zatím nám neposkytli žádné důkazy. Proto všichni rodiče pokračujeme v tom samém, budeme pokračovat v hledání mladíků. Žádáme vládu, aby zintenzivnila hledání kluků a aby se zapojily i mezinárodní orgány*“ (Rodiče z Ayotzinapy 2014b). Rodiče dávají jasně najevo, že Murillo Karam, jako zástupce vlády, interpretuje, že studenti byli zavražděni organizovaným zločinem pouze na základě vyjádření tří zatčených, a tedy bez prokazatelných důkazů, což je nepřípustné. Vyslovují požadavek, aby studenty dále hledali a to s mnohem větší pílí, a zároveň, aby vláda spolupracovala i s mezinárodními odborníky. Diagnostický rámec vlády tedy nepřijímají a zároveň obviňují vládu ze snahy případ co nejdříve uzavřít: „*PGR a prezident se snaží překrýt problém, když ještě není vyřešený. Říkáme to od začátku, není to jen 43 (pohřešovaných), je jich více. Proto je zde problém v jádru věci, velký problém. Proto nemůžeme dovolit, aby nám byly předloženy ostatky, když ještě nejsou vědecky ověřené nebo když ve vyšetřování mnoho věcí nekoliduje*“ (García 2014c).

Rétorika hnutí se touto dobou začíná posouvat. Čím dál více zaznívají hlasy upozorňující na snahy vlády případ uzavřít. Hnutí zdůrazňuje, že pro tuto verzi stále nejsou jasné důkazy, ve vyšetřování je mnoho sporných otázek, a proto, bez vědeckých průkazných materiálů, je pro ně tato verze pouhou spekulací. Žádají proto, aby vláda ve vyšetřování důkladně pokračovala a v žádném případě ho nesmetávala ze stolu.

Den po konferenci vyjádřilo hnutí a mnoho dalších solidarizujících lidí své rozhořčení na manifestaci, kdy tisíce osob zaplnilo ulice v centru hlavního města. Protestující došli také před prezidentský palác. Někteří účastníci se různými způsoby snažili dostat dovnitř, později dokonce zapálili oheň a doufali, že proniknou do paláce. Z videozáznamu je vidět nejprve poklidný průběh a později obrovský vztek, rozhořčení a dokonce i eskalující násilné tendence (Hnutí Ayotzinapa 2014e). Lidé počítají do 43, dokola křičí: „*Byla to vláda. Vrazi!*“

Dále také čím dál více zaznívá: „*Fuera Peña.*“⁷² Zde je tedy pozorován jasný posun. Z počátku vznikající hnutí a pomalu se mobilizující společnost obviňovala lokální

---

⁷² Poprvé známé „Pryč Peño“ lidé začínají křičet už v první polovině října, častěji se však vyskytuje od těchto událostí (Moguel 2015: 37).

aktéry a žádala rezignaci starosty města a guvernéra státu.⁷³ V této době však nejenže obviňují stát jako celek ale dokonce již začínají požadovat odchod i prezidenta republiky. Čím dál silněji artikuluji jako viníky aktéry z vyšších pater politiky, respektive federální vládu jako takovou, v jejímž čele je právě Peña Nieto.

„Víme, že to bylo porušení lidských práv, silné porušení lidských práv. Všichni nezávisle na barvě, rase, víře, nezávisle na čemkoliv mají právo na život a není možné, aby docházelo k únosům, a to v jakémkoliv režimu, politice, formě vlády. Vláda těmito činům musí zabránit“ (García 2014a). Omar García, student z Normal Rural Ayotzinapa opět zesiluje rámec nespravedlnosti, mluví o nedotknutelnosti lidského života, jakožto základním právem každého občana kdekoliv na světě. Režim a jeho vládní zastupitele rámuje jako příčinu, proč k těmto násilným činům dochází, jelikož právě oni jsou za bezpečnost v zemi odpovědní. V případě, kdy vnitrostátní mechanismy zajišťování lidských práv selžou, viníky se stávají ony elity, které nebyly schopny násilnostem zabránit, ani je efektivně potrestat.

3.2.2. Reakce Peña Nieto na vlnu protestů a předložení požadavků hnutí senátorům

Nieto reaguje na listopadové probuzení širokých mas obyvatel a obrovské manifestace, jimiž je Mexiko zaplavené: *„Koho je nutno odsuzovat za tyto činy jsou kriminálníci, na koho je třeba si ukazovat a odsuzovat jsou právě ti, co jsou za tyto ohavné činy zodpovědní a to je to, na čem pracujeme. To se však bezesporu komplikuje, když lidé vyjadřují svou solidaritu mimo řád“* (Peña Nieto 2014d). Očividně tak reaguje na hlasy mas obviňující z nastalé situace všechny tři úrovně vládnutí. Tomu, aby vyšetřování řádně a efektivně pokračovalo, dle něho brání protestující svými násilnými aktivitami a obviňováním nesprávného viníka. Nieto se tak snaží protest posunout mimo rámec morálních standardů společnosti.

Prezident se vyjadřuje, že nelze akceptovat násilí a útoky na instituce a klade důraz, aby lidé jednali s respektem a ohledem na zákony. Zdůrazňuje, že překonat korupci a beztrestnost lze společnými silami a dodává: *„Nelze se dožadovat spravedlnosti porušováním zákona. Je zde moment pro budování, nikoliv ničení, je to moment pro*

---

⁷³ Ani jeden z těchto vládních zastupitelů v tuto dobu svůj úřad již nezastává. Starosta byl odvolán a i s manželkou zatčen, guvernér po silicím tlaku na svůj post rezignoval.

sjednocení, nikoliv pro rozdělení. Je to moment pro posílení našich institucí, ne jejich oslabování“ (Peña Nieto 2014d). Ze strany prezidenta tak v několika rámcích dochází k tzv. přemostění viny. Obviňuje hnutí z ilegálního, až násilného jednání, čímž dle něho zamezují řádnému vyšetřování, o které se vláda snaží a útočí na integritu a fungování státních orgánů. Hnutí však právě ono „řádné fungování státních orgánů“ reklamuje, a proto lidé nemohou jednat dle zákonů, když je právě tyto zákony nejsou schopny ochránit. Právní stát dle nich selhal, a proto jim nezbývá nic jiného, než vyvíjet tlak na elity tímto způsobem, tedy mobilizací. Prezident tyto aktivity hnutí ale interpretuje jako bezohledné a škodlivé, čímž útočí na charakter hnutí ve snaze zdiskreditovat jej v očích veřejnosti.⁷⁴

Na dotaz novináře, zdali vláda zamýšlí použít nějakou sílu, aby situaci uklidnila, Nieto odpověděl: „*Je to poslední možnost, ale stát je legitimně oprávněn použít je (síly), pokud všechny ostatní mechanismy pro obnovení pořádku vyčerpá“* (Peña Nieto 2014d). Použití síly tedy předkládá jako možné řešení problému (dle něho) násilných aktivit hnutí, a tak dochází ke kriminalizaci protestů, ve snaze učinit z demonstrujících občanů aktéry jednající mimo zákon (kriminálníky). Rodiče a studenti v budoucnu na represii bezpečnostních složek několikrát upozorňují.

Dne 27. listopadu 2014 Nieto zahájil svůj projev směřující veřejnosti připomenutím svého odsouzení činů spáchaných dle něho kriminální skupinou: „*Barbarské a nelidské činy, které se odehrály 26. a 27. září otřásly celým národem. Zabití šesti osob, zranění dvaceti dalších, odnětí svobody 43 studentů ze školy Normal Ayotzinapa místními policisty a autoritami ve službě organizovaného zločinu, nás hluboce rozhořčilo a rozzlobilo“* (Peña Nieto 2014e). V rámcích prezidenta je tedy v několika jeho diskurzích vidět jasný distanc od odpovědnosti jeho vlády. Dle něho jsou viníky pouze lokální aktéři zapleteni do organizovaného zločinu. Hnutí však jako hlavního viníka organizovaný zločin v konstantně se opakujících rámcích odmítá a naopak ukazuje na stát, který pokud by plnil svou funkci, tak by své občany byl schopen ochránit. Diagnostické rámování aktérů je tedy v jasném rozporu.

---

⁷⁴ Lídři hnutí, tedy rodiče a studenti se brání. Felipe de la Cruz v rozhovoru s novinářkou periodika Excelsior násilí odsoudil: „*Nikdy nebudeme souhlasit s násilím, ani ze strany státu ani ze strany organizací, ale také je nemůžeme zastavit, protože to není naše rozhodnutí“* (de la Cruz Sandoval, citovaný in Excelsior 2014). Zmínil také, že všechny manifestace, které organizovali rodiče a studenti z Ayotzinapy, probíhaly poklidně, bez násilí. Několik dalších protestujících vyzývají, aby se lidé účastnili manifestací, ale apelují, aby v žádném případě nepřistupovali k násilím a jednání, které bylo nezákonné.

„V tragédii Iguala se kombinují nepřijatelné podmínky slabých institucí, což nemůžeme ignorovat. (PeNieto 2014e). A právě to, že tuto funkci vládní orgány nejsou schopné zajistit, jak je jejich povinností, hnutí reklamuje a žádá efektivní zajištění bezpečnosti občanů. Nieto upozorňuje na slabost a bezmocnost institucí, což vidí jako zásadní překážku pro relevantní zajištění bezpečnosti a vymáhání práva. Hnutí však naopak poukazuje na velkou moc, kterou vláda má, a proto je dle nich neuvěřitelné, že studenty stále nenašla.

Nieto navrhuje v rámci takzvaného Plánu pro Mexiko v míru (*Plan por México en paz*) několik opatření, kterými by došlo k posílení institucí a tedy i státní (resp. federální) moci: „*Pro posílení institucionálních kapacit ve věci veřejné bezpečnosti, stejně jako vymáhání práva oznamují tyto opatření. První, (...) zákon proti pronikání organizovaného zločinu do obecních úřadů*“ (Nieto 2014d). Organizovaný zločin ale neproniká jen do místních orgánů, nýbrž taktéž do státních a federálních, na což hnutí upozorňuje. Nutno dodat, že kromě tohoto stěžejního bodu zahrnuje tento plán celkem deset, poměrně obsáhlých bodů. Z důvodu rozsahu práce se jimi autorka v práci více nezabývá.⁷⁵ Prezident interpretuje tento „anti-kriminální“ pakt, v reakci na události z Igualy a na rétoriku hnutí, jako řešení problému násilností, se kterým se Mexiko potýká. Místní policie by se tímto stala více podřízena federálním subjektům.

Hnutí pak v reakci na tento projev reaguje velice skepticky: „*Projekt, který prezentoval je jako jeho slova, je falešný. Může dále prezentovat mnoho projektů, ale zatímco se neobjeví naši normalisté, tak je to jen další diskurz*“ (De la Cruz citovaný in: CNN en Español 2014). Oponenti prezidenta tímto dávají najevo, že slov a slibů již slyšeli mnoho, nyní ale již chtějí reálné výsledky, jelikož bez nich to jsou jen prázdné nádoby. Ze strany hnutí tak opět dochází ke kontrarámování, když navrhovaná řešení vlády označují za neefektivní.

Týden po té, na návštěvě státu Guerrero prezident vyzval občany: „*společně usilovat abychom se skutečně mohli posunout dále a reálně mohli překonat tuto bolest*“

---

⁷⁵ Dalšími body jsou: 2) Redefinování kompetencí jednotlivých autorit týkající se trestní činnosti; 3) vytvořit nový model policie; 4) vytvořit telefonní číslo pro nouzové situace; 5) vytvořit tzv. jedinečný klíč identity pro snazší administrativní identifikaci obyvatel; 6) speciální bezpečnostní operace ve státě v Guerrero, Michoacán, Jalisco a Tamaulipas; 7) reforma pro zlepšení spravedlnosti; 8) posílení instrumentů pro ochranu lidských práv (zahrnuje vytvoření Národního systému hledání pohřešovaných osob (no localizadas); 9) boj s korupcí. Není cílem zde dané body dále rozvíjet; 10) „otevřené“-transparentní Mexiko (Nieto 2014d).

(Peña Nieto citovaný in: BBC 2014). Tento výrok zanechal v rodinách i mnohých občanech velkou ránu a až do současnosti je účastníky hnutí, a nejen jimi, často připomínán. Lidé upozorňují, že případ je tak závažný, že na něj nelze zapomenout a bez objasnění ho obejít. Bezprostředně po tomto kontroverzním prezidentském projevu se zášť stupňuje: „*Žádáme vězení pro Ángela Aguirre Riveru. Vězení pro Enrique Peña Nietu, který jezdí po různých státech se svým prolhaným diskurzem a se vši drzostí přijíždí do Guerrero se slovy, že je čas překonat bolest. Další ukázka bezcitnosti tohoto vražedného a korupčního prezidenta, (...). Musíme obnovit podstatu Ústavy a svrhnout všechny vražedné reformy, které nedělají nic jiného, než že chrání tuto narco-vládu a velké podnikatele napojené na organizovaný zločin, kteří i nadále vraždí své studenty*“ (Hnutí Ayotzinapa 2014f). Zde dochází k výraznému zesílení rámce.

Zatímco předtím volali po rezignaci prezidenta, nyní ho už chtějí dokonce odsoudit a uvěznit. Intenzita rámců se tak silně stupňuje. V tomto diskurzu se spojují diagnostické, prognostické a též motivační rámce. Hnutí situaci rámuje jako velice vážnou, za což může prezident, který zkorumpovaným způsobem schvaluje nesmyslné, vražedné reformy. Tyto zákony a opatření na místo, aby lidem přinesly pozitivní směřování, tak jim naopak ubližují, jelikož podporují další propojení vlády a drogových kartelů (organizovaného zločinu), což pak z kauzálního hlediska vede k selhávání i dalších mechanismů a většímu prosakování násilí do všech pater politiky. Vládu tak rámuje jako zabijáckou, jelikož dle nich to není pouze apatie státu, jež vytváří podhoubí pro zločin, v očích hnutí je vláda nyní také aktivním pachatelem a vrahem svých občanů. Těmito rámci pak zároveň motivují, aby se i další lidé zapojili a vůči vládě bojovali.

Reakce společnosti graduje. Líbivá slova o vládním pochopení a vyšetřování případu bez faktických činů a výsledků lidem nestačí. Zatímco vláda vidí jako řešení zatýkání členů Guerreros Unidos a místních policistů, včetně přijetí opatření v rámci Plánu pro Mexiko, lidé primárně žádají odpovědi, tedy objasnění případu a aby orgány hledaly a našly pohřešované studenty. Zatímco vláda rámuje událost jako tragédii způsobenou organizovaným zločinem, hnutí jej prezentuje jako zločin státu, kdy občany rámuje jako oběti zkorumpované vlády.

Počátkem prosince se konala schůzka rodičů a některých studentů se senátory, kde zástupci hnutí předložili seznam svých požadavků. Kromě toho primárního požadavku, a sice 1) nalezení studentů, bylo dalšími požadavky i 2) formální proces rozptýlení moci ve

státě Guerrero⁷⁶; 3) zrušení voleb plánovaných ve státě na rok 2015, a to z důvodu absence vhodných podmínek pro jejich konání a přednější problém, jenž představuje hledání studentů; 4) okamžitá ratifikace působnosti Výboru nucených zmizení OSN, který by zasáhl do případu; 5) otevření nových linií vyšetřování (mimo hypotézu skládky v Cocule), které by zahrnovaly také armádu, federální policii a bývalého guvernéra Aguirre (Rosales in Senado de la República 2014).

V reakci na vývoj vyšetřování a aktuální situaci hnutí rozšiřuje své požadavky. Hnutí, a zejména pak rodiny studentů nevěří verzi Murillo Karama.⁷⁷ Jejich naděje, že studenti mohou být naživu, a proto je nutné je hledat živé, stále nezemřela. V tomto kontextu žádají vyslechnout a vyšetřit nejen místní policii, ale i policii federální a armádu, kteří do útoku na neozbrojené studenty byli podle svědectví také zapojeni. Žádají, aby se zahájilo nové vyšetřování, přičemž zdůrazňují důležitost, aby se k případu vyjádřily i mezinárodní elity. Z obavy, aby nastávající volby ve státě danou situaci nezastínily, žádají, aby byly volby přesunuty na pozdější termín. Apelují, že případ únosu studentů je důležitější, než ony volby.

Jeden z členů hnutí a student, který onen útok na studenty přežil, zdůrazňuje nutnost, aby se do případu zapojila CIDH (Comisión interamericana de derechos humanos), jak bylo již dříve artikulováno, a to ihned: „*Okamžité zapojení deseti expertů vysoké úrovně Interamerické komise pro lidská práva, kteří by podpořili znalecké vyšetřování a vše okolo, což je to, co by celému případu dalo reálnou a důvěryhodnou odpověď*“ (García 2014c). Ustanovení skupiny nezávislých expertů se dohodlo na základě požadavků hnutí na setkání s prezidentem v listopadu 2014. Hnutí nicméně upozorňuje, že prezident stále nepodepsal potřebné dokumenty a vstupu CIDH tak brání.

3.3. Ustanovení skupiny nezávislých expertů GIEI a vydání tzv. Informe I

Mandát GIEI na základě požadavků zástupců obětí z Igualy a souhlasem vlády Mexika konečně započal 2. března 2015. Interdisciplinární skupina nezávislých expertů

---

⁷⁶ Upozorňují, že všechny obce jsou prosáknuté organizovaným zločinem (Rosales in Senado de la República 2014).

⁷⁷ Tato verze byla prezentována v listopadu roku 2014, od té doby probíhala další vyšetřování a v lednu následujícího roku tuto verzi prokurátor plně potvrzuje. Počátkem prosince prezident na návštěvě státu Guerrero vyzývá občany k překonání bolesti a odhodlání vyvinout „*Společnou snahu abychom se posunuli dopředu a skutečně mohli překonat tento bolestný okamžik*“ (Univision noticias 2014). Veřejnost na tento prezidentům diskurz reaguje rozrušením, že útok na tolik studentů nejde překonat, ani zapomenout.

(GIEI) byla zřízena Interamerickou komisí lidských práv (CIDH) s cílem poskytovat technickou a nezávislou pomoc při vyšetřování zločinu a hledání pohřešovaných studentů (GIEI 2015: 5). První zpráva (*Informe I*), publikovaná 6. září 2015 poukazuje na řadu nesrovnalostí a nedostatečné vyšetření ze strany státních orgánů. Zpochybňuje zejména oficiální vládní verzi, známou jako tzv. historická pravda (*verdad histórica*), kterou se autorka zabývá výše.⁷⁸

Dle GIEI neexistuje jediný důkaz o tom, že by na skládce v Cocule došlo k ohni takových rozměrů.⁷⁹ Okolní vegetace neutrpěla poškození, které by v prostoru měly být pozorovatelné (GIEI 2015: 153). Dochází tedy k závěru, že v prostoru docházelo v minulosti spíše k více požárům menšího rozsahu.

Expertí vyzpovídali studenty z Normal Rural a další oběti, kteří útok přežili, rodiny unesených studentů a také zadržené pachatele, včetně členů Guerreros Unidos, místní policie a elit. Udělat rozhovor s vojáky, jim však vláda nepovolila (CIDH 2015: 82). Expertí uvádí, že někteří obvinění, jež byli zatčeni během prvních dvou měsíců, mluví o zneužití, špatném zacházení a mučení ze strany bezpečnostních složek, což by mohlo znamenat tzv. vynucená doznání (GIEI 2015: 200-201).⁸⁰

Z těchto důvodů, tedy že výsledky vyšetřování expertů a vlády se značně rozcházejí, autorka ustanovení této komise a vydání jejích závěrů určila v práci jako klíčový mezník. V souvislosti s tím se dá očekávat, že dochází k vývoji rámců a rozšiřování požadavků hnutí.

3.3.1. Historická pravda nebo lež?

Vyšetřování nezávislých expertů je pro hnutí mnohem více objektivní, nežli to státní: „*Odborníci provedli mnohem širší vyšetřování, brali v úvahu různé aktéry. Myslím si, že PGR se příliš zaměřovala na skládku v Cocule a to, co říkali obvinění. Především se opírali o to, co jim říkaly tyto výpovědi, (...) pro nás je to zpráva velice profesionální*

---

⁷⁸ GIEI na základě vyšetřování, revizní a forenzní analýzy, zjistila, že kremace 43 těl na daném otevřeném venkovním prostranství by trvalo okolo 60 hodin a zároveň by bylo za potřeby několika tun dřeva nebo pneumatik (GIEI 2015: 148). Předpokládání pachatelé tvrdí, že oheň trval okolo 10 hodin. Ve zprávě jsou předložena též čísla o tom, jak daleko by byl cítit kouř, či hodnotu množství tepla na metr plochy. V tu noc navíc přšelo, což oheň takových rozměrů také stěžovalo.

⁷⁹ Z ostatků, které se na skládce našly, byl identifikován pouze jeden student. Díky fragmentaci je nelze identifikovat.

⁸⁰ Z 80 zadržených, kteří podstoupili lékařské vyšetření, jen 19 osob nemá žádné zranění, zatímco zbytek, tedy 77% z nich měli naopak poranění s různou intenzitou a umístění, včetně poranění hlavy.

a přesvědčivá“ (Rosales 2015). Právnický rodičů rámuje jejich nespokojenost s průběhem vládního vyšetřování. Upozorňuje, že oficiální verze je postavena na výpovědích domnělých viníků z organizovaného zločinu, jež byly velmi pravděpodobně vynuceny. Ostatní faktory a aktéry, jako jsou rodiny, přeživší útoku, federální policisté či vojáci, však podle něho PGR ve vyšetřování upozadila, což vedlo k tomu, že se jejich výsledky vyšetřování logicky rozcházejí s těmi, ke kterým dospěla GIEI.

Z tohoto důvodu mají podle hnutí nezávislí experti širší nadhled a mnohem více důkazních elementů vedoucí k negaci tzv. historické pravdy a prokázání, že se rodiče nemýlili, když říkali, že je nutné hledat studenty živé: *„My, matky a otcové, jsme měli pravdu, vždycky jsme ji měli, že naši synové nebyli spáleni. Tahle pravda, my jsme věděli, že je to lež vlády, další lež... Stát byl vinen, účastnily se všechny tři úrovně vládnutí... Nepřijmeme další vládní lži, jenom nás trýzní“* (Rodiče z Ayotzinapy 2015a). Rodiče obviňují vládu za nečisté vyšetřování a předložení zkonstruovaných důkazů, na základě kterých interpretovala, co se stalo. Byl to dle nich krok se snahou předložit „pravdu,“ co se onu noc stalo a utišit tak bouřící se společnost, žádající spravedlnost. Místo pravdy však vláda vykonstruovala historickou lež (*mentira histórica*). V tomto kontextu hnutí i nadále poukazuje na vinu všech úrovní vládnutí, nyní však v ruce drží i důkazy, které dodávají jejich tvrzení objektivní základ.

Nová prokurátorka Arely Gómez González však na tiskové konferenci vydala prohlášení, kde se historickou pravdu (*verdad histórica*) snaží znovu obhájit. Zmiňuje, že již v prosinci minulého roku byl na základě ostatků nalezených na skládce identifikován student Alexander Mora Venancio a nyní došlo k částečné identifikaci ostatků i dalšího studenta: *„Existují náznaky, které stanovují pravděpodobnou shodu mezi Jhosivani Guerrero a odeslaných ostatků. Tyto indicie posilují naše vyšetřování,“* dodala prokurátorka⁸¹ (Gómez González 2015b). Ze strany prokurátorky dochází ke klíčování, respektive ke snaze neutralizovat rámce GIEI i hnutí. Pochybení vlády, na které experti ukazují se tak prokurátorka snaží vyvrátit. Interpretace vlády se nemění, stále si za svou verzi stojí a snaží se jí nadále obhajovat.⁸²

---

⁸¹ Den po této konferenci se v této souvislosti vyjádřil mezinárodně uznávaný Argentinský tým forezních antropologů, který říká, že pravděpodobnost že ony ostatky patří studentu z Ayotzinapi, Jhosivani Guerrero, je tak mizivá, že by se dala kvalifikovat jako „neprůkazný“ průkaz (Amnesty internacional 2015).

⁸² Ke kritice vlády však dochází nejen ze strany hnutí, ale také opozičních poslanců. María Candelaria Ochoa Ávalos, poslankyně za Strany národní akce (PAN) na jednání sněmovny poznamenala: *„Bývalý*

Prokurátorka v kontextu těchto vládních zjištění dodala: „*Tyto výsledky z Univerzity Innsbruck (identifikace studenta Jhosivaniho) budou začleněny do předchozího vyšetřování případu, ve kterém pokračujeme*“ (Goméz González 2015b). Z jejich rámců vyplývá, že PGR i nadále pokračuje ve svých liniích vyšetřování a závěry GIEI příliš vážně nebere. Na svém Twitterovém účtu nicméně informovala, že vyšetřování GIEI prozkoumá: „*Zaukolovala jsem různé sféry @PGR_mx aby provedly studii a analýzu výsledků Zprávy*“ (Goméz González in Twitter 2015a). Prokurátorka tedy podle jejích slov dala pokyn prověřit výsledky práce expertů, nikoliv však začlenit a realizovat všechna jejich doporučení do předchozího vládního vyšetřování, což je další z věcí, která rodiče znepokojuje.

Hnutí v reakci na to žádá, aby vláda nezůstávala zabředlá ve své verzi a nechala pracovat nezávislé experty: „*Vláda se musí naučit uznat své chyby. Pokud neumí odpovědět, musí nechat experty, aby to udělali*“ (Rodiče z Ayotzinapy 2015b). Tímto prognostickým rámcem označují jako řešení a cestu k objasnění případu (spolu)práci nezávislých expertů, jelikož ti jsou schopni na případ nahlížet nestranně, což vládě, jak se zdá chybí. Z tohoto důvodu je další mandát odborníků dle hnutí nezbytný.

Tomás Zerón, další zástupce vlády a tehdejší ředitel AIC jakékoliv pochybení také odmítá a v souvislosti s tím sdělil: „*Jsmo si jistí, že to, co se stalo, byl obrovský oheň, kde byla spálena velká skupina lidí, nemůžeme potvrdit, že to bylo 43 (studentů), ale ano, byla to velká skupina studentů*“ (Zerón citovaný in: El País 2015). Toto tvrzení je v naprostém rozporu s tím, co až do vydání zprávy GIEI tvrdil, a tedy, že je prokázané, že na skládce bylo spáleno 43 zmizelých normalistů. Tuto verzi, tzv. *historickou pravdu* ale i přesto stále obhajuje.

Matka jednoho ze 43 studentů, která stejně jako ostatní věří, že jsou studenti stále naživu, viktimizuje v souvislosti s případem nejen ony studenty, ale i je, jejich rodiny, jež jsou obětmi zkorumpované vlády: „*Jsmo oběti naší vlády, stejně jako naše děti, (...) naše děti byly zajaty a „nuceně“ uneseny třemi úrovněmi vlády. Je to téměř rok, a my o našich dětech stále nic nevíme, stále je neosvobodili. Myslíme si, že je má armáda, a proto je*

---

prokurátor Jesús Murillo Karam musí být vyšetřován a zodpovídat za nedostatky vyšetřování, zaujaté a lživé informace, které o událostech šířil“ (Ochoa Ávalos 2015). Během svého projevu vyjádřila svou nespokojenost s přístupem vlády k případu. Zmínila, že jelikož práce expertů ukázala na neschopnost, významné nedostatky a zanedbání vyšetřování PGR, je nutné, aby se autority zodpovídaly,

*(vojáky přítomné v Iguale onu noc) nechte vyslechnout, vládo. Co skrýváš, vládo? Proč vojáky nedovolíš vyslechnout?*⁸³ *Jsi s lidmi nebo se zločinci*“ (Rodiče z Ayotzinapy 2015b)? Diskurz explicitně obviňující vojáky, že studenty drží zřejmě někde v horách, se do této doby nevyskytoval. Hnutí obviňuje vládu za předkládání pouze lokálních viníků. Je dle nich ale sama vinna, když nedokáže případ objektivně vyšetřit a místo toho viníky z řad (nejen) armády chrání.⁸⁴ Citovaný rámec je přeložen z odposlechu ze záznamu tiskové konference, kde matka graduujícím tónem hlasu apeluje na vládu, aby se rozhodla, zda je se svými občany, nebo armádou, kterou interpretuje jako kriminálníky.

Rodiče, studenti a zástupci sociálních organizací také naléhají, aby bylo uspořádáno další setkání s prezidentem, kde chtějí přímo od něho vysvětlit, proč vláda zastávala „historickou pravdu“ a zároveň mu předložit seznam požadavků: „*Žádáme ho, aby nás přijal (EPN), protože je to jeho, jako veřejného reprezentanta, povinností, aby chápal veřejné požadavky občanů. Neprosíme ho, vyzíváme ho*“ (Hnutí Ayotzinapa 2015a).

Po naléhání se dne 24. září 2015 setkání uskutečnilo. Rodiče byli doprovázeni i nezávislými experty, kteří Nietovi oficiálně předali zprávu, kterou vypracovali. Eduardo Sánchez, mluvčí prezidenta, poznamenal, že Nieto dal jasně najevo, že „*vyšetřování zůstává otevřené, případ nikdy uzavřen nebyl a ani nebude odložen*“⁸⁵ (Sánchez 2015). V tomto kontextu zmiňuje, že do této doby bylo zatčeno 111 osob zapletených do útoku na studenty a konkretizuje, kolik bylo provedeno výslechů, inspekcí a dalších kroků pro plné vyšetření a potrestání činů. Přemostňuje tedy otázku pochybení vládního vyšetřování a naopak zvýrazňuje, co se vládě v případě podařilo, a tedy že viníci v žádném případě nezůstanou bez trestu.

Prezident podle jeho mluvčího ale i přesto v reakci na práci expertů vydal povel: „*Vyšetřit všechny nálezy a domnělé zodpovědné osoby, které mohly blokovat pátrání, (...) začlenit doporučení a linie vyšetřování, které navrhla skupina expertů, (...). V návaznosti na doporučení GIEI, by PGR měla začlenit tým znalců vyšší úrovně, aby analyzoval*

---

⁸³ Tento diskurz je reakcí skutečnost, že vláda expertům nedovolila armádní činitele vyslechnout, na což GIEI upozorňovala a opakovaně o tuto možnost vládu žádala.

⁸⁴ Hnutí zde reflektuje fakt, že elity expertům nedovolily vojáky vyslechnout, a to je dle nich jasný signál, že skrývají důležité informace, jež jsou pro vládu nežádoucí, aby se dostaly na povrch.

⁸⁵ Připomíná, že do tohoto dne bylo zatčeno 111 osob, z čehož 52 policistů a také starosta Igualy Luis Abarca Velázquez a jeho manželka. Také uvádí konkrétní čísla provedených inspekcí, nashromážděných vzorků DNA a podobně.

události, které se odehrály na skládce v Cocule“ (Sánchez 2015). Prezident reaguje na zprávu expertů a žádost hnutí, aby její závěry brala vážně. Slibuje v tomto kontextu přijmout doporučení expertů a ustanovit další orgán zkoumání v rámci PGR. Nepřímo tak říká, že je třeba závěry GIEI přezkoumat, avšak nepřímo také připouští i možná pochybení vládního vyšetřování.

Rodiče však vyjadřují pochybnosti o vhodnosti takového řešení, jelikož další expertíza ze strany PGR by mohla podle nich být opět zmanipulovaná: *„Nyní, když se ukázalo, že historická pravda byla jen hypotéza, tak vkládají naději do třetího znaleckého posudku⁸⁶, který chce vypracovat PGR. Jaké záruky máme, že by expertíza byla nestranná“ (Rodiče z Ayotzinapy 2015b)? Dochází tak ze strany představitelů hnutí ke kontrarámování, kdy hnutí pochybuje o účinnost takového řešení, které Nieto nabízí.⁸⁷*

Rodiče vyslovují nový požadavek, a sice vytvořit specializovaný útvar zabývající se případem Ayotzinapa: *Rodiče navrhli vytvořit specifickou jednotku vyšetřování se dvěma instancemi: jedna, která se hluboce zaměří na hledání nezvěstných studentů a druhá zaměřená na přesné vymezení odpovědných úředníků, kteří prováděli vyšetřování nezákonným způsobem. Toto byl hlavní návrh rodičů. Druhým pak byl, aby se vyšetřování provedlo okamžitě“ (Rodiče z Ayotzinapy 2015b). V rámci této komise, rodiče a studenti žádají, aby došlo k partikulárnímu vyšetřování bývalého guvernéra Aguirre Rivery, dále exprokurátora státu Guerrero, Iñaky Blanca, exprokurátora republiky Murillo Karama a vedoucího agentury kriminálního vyšetřování (AIC) Tomáse Zeróna, kteří dle nich manipulovali vyšetřování a vytvořili „historickou pravdu“ (Centro Prodh 2015). Dalším významným požadavkem, který předložili prezidentovi, je, aby byl schválen Obecný zákon o nucených zmizeních, kdy ale v souvislosti s tím zdůrazňují, že tento zákon a politici musí splňovat požadavky těch, kteří mají tuto otřesnou zkušenost. Celkem hnutí v čele s rodinami a studenty z Ayotzinapy předkládá osm požadavků (Centro Prodh 2015).*

Na základě práce nezávislých expertů GIEI a této žádosti hnutí, aby se ustanovil speciální výbor pro případ Ayotzinapa, se tak v září 2015 skutečně stalo. Prezidentkou

---

⁸⁶ Toto třetí znalecké vyšetřování bylo skutečně Prokuraturou provedeno a ukázalo, že existuje důkaz o tom, že na skládce v Cocule bylo spáleno 17 nebo více těl, což podle vlády zapadá do jejich verze, známé jako „*historická pravda*.“ Identifikace těl však neproběhla, a proto není jasné, zdali ostatky patří studentům či nikoliv (Sin embargo 2016) Jedná se proto pouze o hypotézu. GIEI tuto verzi vyvrací i v další zprávě.

⁸⁷ V tomto smyslu i Francisco Cox, člen GIEI navrhuje, aby všechny expertní služby a vyšetřování byly autonomní, a tedy aby nebyly součástí PGR. Jen tak podle něho lze dosáhnout toho, aby se vládní verze událostí nepředpojatě vyšetřila (Senado de la República 2015).

Speciální komise pro případ Ayotzinapa (*Comisión Especial del caso Ayotzinapa*) se stala poslankyně z PAN, María Guadalupe Murguía Gutiérrez.⁸⁸

V reakci na mandát GIEI a jejich závěry dochází k rozšiřování požadavků hnutí vůči vládě. Opět se tedy požadavky aktivistů odvíjí od postupu ve vyšetřování a aktuální situace.

Hnutí i nadále obviňuje všechny stupně vlády. Před vydáním zprávy GIEI však obviňovala vládu zejména z důvodu pasivity, a toho, že již po dlouhá léta není schopná zajistit bezpečí v zemi, násilné trestní činy objasnit a viníky postavit před soud, čímž se provinila. To dokládá například i tento rámeček: „*„Snaží se omýt si ruce a případ Ayotzinapa odložit, tak jako to udělali se stovkami jiných případů v naší zemi, (...). Je zde spoustu problémů, nemusíme je počítat, všichni o nich víme“* (García 2014b).

Nyní se rámování proměňuje. Federální vládu v čele s prezidentem viní i nadále, nyní však nejen kvůli své apatii a chybějícím mechanismům pro zajištění bezpečí, ale také pro svou neschopnost případ vyšetřit čistým způsobem, s čímž souvisí manipulace s důkazy, lhaní občanům a ochrana viníků z řad federální policie a armády a tím pádem vykreslují vládu jako subjekt, který je do tohoto případu přímo zapleten, mající na rukou krev.

3.4. Mandát GIEI prodloužen, vydání tzv. Informe II

Mandát Skupiny nezávislých expertů byl prodloužen o dalších šest měsíců. Druhá, a poslední zpráva byla vydána v dubnu roku 2016. Obě vydané zprávy expertů jsou skutečně obsáhlé, cílem této práce není jejich závěry široce popisovat. Shrňme proto jen zásadní informace, které jsou pro cíle práce zásadní.

GIEI přichází s důkazy, které dokládají, že i federální policie přítomná v Iguale byla do útoku přímo zapletena. Jeden z expertů pak zdůrazňuje, že policisté věděli, o koho jde, nespolehlí si je tedy kriminální skupinou (Aristegui Noticias 2016). GIEI také

---

⁸⁸ Tato poziční poslankyně hovoří o obrovských kontradikcích mezi různými závěry, které byly dosud prezentovány, což vyvolává velká společenská očekávání a požadavek objasnit, kde je pravda. Z tohoto důvodu byla ustanovena tato komise, jejíž členy jsou poslanci jmenovaní každou z osmi parlamentních frakcí (Murguía Gutiérrez 2015). Další opoziční poslankyně se k ustanovení této instituce vyjádřila slovy: „*Tato komise má zodpovědnost nejen za sledování závěrů GIEI, ale také pravomoc a způsobilost deklarovat za zodpovědné osoby jak aktéry z řad PRG, tak i armády a ty, které bude nezbytné pro to, aby vyšla pravda najevo,*“ řekla Araceli Damián González z politické strany Moreno (Cámara de Diputados 2015). V různých prohlášeních reprezentantů opozičních politických stran je rozpoznatelný příklon k názorům společnosti v souvislosti s apelem na objektivní vyšetření a případné potrestání i státních aktérů, a tedy distanc od diskurzů PGR, která své pochybení nepřipouští.

upozorňuje, že ani po opakovaných žádostech vláda expertům neumožnila vyslechnout členy armády a některé další státní autority, což je pro vyšetřování velkou překážkou (GIEI 2016: 140). Neméně vážnou bariérou pro jejich práci dle nich bylo i odmítnutí vlády poskytnout všechny potřebné informace a dokumenty týkající se případu či znovu vyslechnout obžalované (GIEI 2016: 179). Upozorňují na další mezery a chyby státního vyšetřování, včetně nesrovnalostí ohledně působení Tomáše Zeróna, který byl podle videa, které experti získali a veřejně prezentovali, přítomen na skládce v Cocule o den dříve, než se na tomto místě dle záznamu našly ostatky a začalo oficiální vyšetřování (Aristegui Noticias 2016).

Tyto důkazy a prohlášení expertů opět ukládají velkou ránu důvěryhodnosti PGR. Už Informe I. Prokuraturu značně zdiskreditovala, když vyvrátila její výsledky vyšetřování a tvrzení, že studenti byli zabití a poté spáleni na místní skládce členy organizovaného zločinu. Nyní tuto informaci opět potvrzují a navíc přichází s dalšími výtkami týkající se legality nalezených důkazů nebo absence adekvátní spolupráce PGR se skupinou odborníků. Z tohoto důvodu je vydání druhé zprávy v překládané práci vymezeno jako další z klíčových mezníků, na základě kterého se přístup hnutí a vlády k případu vyvíjí.

3.4.1. Hnutí důrazně žádá vyšetřování vládních aktérů; autority se brání

Na závěry druhé a poslední zprávy GIEI reagovaly rodiny, doprovázeny několika sociálními organizacemi⁸⁹ bezprostředně po jejím vydání na tiskové konferenci. Jeden z mluvčích hnutí zde připomíná slib, který jim prezident dal na prvním setkání, a sice, prošetřit případ a objasnit pravdu. De la Cruz v připomínce na to deklaruje: „*Pokud nebyl schopný dát nám odpověď, měl odejít, protože není možné, aby někdo, kdo nemá schopnost vládnout, aby nadále reprezentoval zemi jako je Mexiko. Dnes to není jen 43 pohřešovaných, jsou to tisíce a tisíce pohřešovaných. Tisíce umlčovaných zločinů, které se nevyšetřují*“ (Rodiče z Ayotzinapy 2016a). Hnutí manifestuje, že prezident nesplnil své kompromisy, které jim dal. Nepřijmul potřebné mechanismy, a naopak podporováním

---

⁸⁹ Centro de derechos humanos de la montaña *Tlachinollan*, Centro Prodh (*Centro de derechos humanos Miguel Agustín pro Juárez A.C.*), CNTE (*Coordinadora Nacional de Trabajadores de la Educación*) Národní koordinátor vzdělání pracujících, STRM (*Sindicato de Telefonistas de la República Mexicana*) Odbor telefonních operátorů Mexika, a další.

oficiální vládní verze skrýval zločince, a tak přispěl k tomu, že studenti zůstávají až dosud pohřešováni.

Nedůvěra v prezidenta a politický systém po vydání první a nyní i druhé zprávy expertů graduje: „*Říkáme se vši silou v hrdle, že Enrique Peña Nieto lže, (...). Ukazuje se, že nemůžeme věřit zhroucenému státu (estado fallido), který nyní máme*“ (Rodiče z Ayotzinapy 2016a). Felipe de la Cruz interpretuje stát jako zhroucený, neschopný plnit své povinnosti vůči občanům. Ještě více tak zesiluje původní rámce. Rámují vládu a prezidenta jako lháře, jež ve snaze utišit společnost a přinést tolik vytoužené objasnění oněch událostí, úmyslně mylně informovali, co se se studenty stalo.

Rodiče naopak vyjadřují velký vděk expertům za jejich roční práci, respekt a bytí po jejich boku se snahou nalézt pravdu: „*Upřímně, vláda nás od nich (expertů) chce oddělit, nechťejí o nás nic vědět, nemáme od nich žádnou podporu, (...) děkujeme pánům expertům, protože bez nich bychom neměli nic, (...)*“ (Rodiče z Ayotzinapy 2016a). Hnutí neguje tvrzení vlády, že je s rodinami solidární a plně jim nápomocná. Cristina Bautista Salvador, matka z jednoho ze 43 studentů zároveň obviňuje vládu, že expertům vytvářela negativní prostředí pro jejich práci: „*Experti odcházejí ne proto, že by chtěli, ale proto, že jim vláda dále nedovoluje, aby zde byli, protože má strach, že by se odкрыla pravda. Včera se neúčastnili (oficiální prezentace Informe II), protože dobře vědí, že se hroučí historická pravda PGR*“ (Rodiče z Ayotzinapy 2016a). Tímto prohlášením rámují vládu jako nepřítel práce GIEI, jež má strach, že experti objeví další vládní lži a pochybení. „*Požadavek je stále stejný, setrvání Mezinárodní skupiny nezávislých expertů v Mexiku, aby pravda mohla vyjít najevo*“ (Rodiče z Ayotzinapy 2016a).

Vláda však v reakci na GIEI ale i rámce hnutí jejich nařčení odmítá: „*Mexický stát splnil své závazky poskytnout veškeré zázemí pro rozvoj práce Skupiny expertů*“ (PGR in Twitter 2016a). Zde dochází ke kontrarámování vůči hnutí, které je přesvědčeno, že vláda dělala vše, aby GIEI nemohla vyšetřit, co vláda skrývá a zároveň, aby nezávislí výzkumníci zanechali svého působení v zemi. „*Po celou dobu PGR poskytovala GIEI největší náklonnost a plný přístup k informacím pro realizaci jejich práce*“ (Betanzos Torres 2016a). Zástupce vlády Betanzos popírá, že by PGR stavěla skupině expertů pro jejich práci překážky a naopak zdůrazňuje, že s nimi Prokuratura vždy plně spolupracovala. Ve svém proslovu také hovoří o vládní verzi *Cocula* a zmiňuje, že jsou vědecké důkazy, podporující jejich verzi. Nepřímo tak vyvrací vyšetřování GIEI: „*Je*

důležité zopakovat, že přijatá opatření PGR jsou založena na znaleckých testech, vědeckých důkazech a nejen na svědeckých výpovědích“, a dodává, že i přesto PGR bude ve vyšetřování pokračovat (Betanzos Torres 2016a). Z tohoto rámce opět vyplývá, že si Prokuratura za svou verzi, kterou prezentoval bývalý prokurátor Murillo Karam a Tomás Zerón, i nadále stojí. O pochybnostech o legalitě působení Zeróna v Cocule mimo záznam se nevyjadřuje, pouze říká, že dané video PGR prověří.

Na tiskové konferenci navíc zástupce prokurátorky Betanzos Torres zmiňuje i konkrétní vyšetřovací praktiky a ujišťuje, že šetření je plně transparentní a jde až do posledních konsekvencí, aby případ nezůstal nepotrestán: *„Případ Iguala představuje nejkompexnější trestní vyšetřování v historii vymáhání práva v Mexiku. Měl také bezprecedentní mezinárodní spolupráci, transparentnost a práci s oběťmi“* (Betanzos Torres 2016a). Vládní vyšetřování zde tedy v kontradikci s hnutím rámuje zástupce PGR jako čisté, zcela v souladu se zákonem, kdy vláda dělá vše proto, aby byl případ objasněn a všichni pachatelé postaveni před soud.

Hnutí také upozorňuje, že se prezident zavázal dát GIEI příslušné podmínky pro jejich bádání, což nebylo splněno.⁹⁰ V tomto ohledu opakují, že za celý rok působení expertů jim vláda nepovolila vyzpovídat vojáky, kteří byli onu noc v Iguale, a kteří byli, podle přeživších studentů a nyní i závěrů GIEI, do útoku na studenty také zapojeni. V této souvislosti reprezentant Studentské komise Normal Rural Ayotzinapa, Ángel Mundo Francisco, i po ukončení mandátu GIEI apeluje na vládu a zdůrazňuje: *„(...) žádost aby se provedly rozhovory, protože to jsou přinejmenším svědectví, rozhovory se členy mexické armády, které neproběhly, (...). Žádáme, aby se akceptovala doporučení první i druhé vydané zprávy“* (Rodiče z Ayotzinapy 2016a). Hnutí ve svých diskurzích v tomto období velmi frekventovaně závěry GIEI reflektuje a zdůrazňuje. Zde se tedy jedná o prognostické rámce, kdy hnutí žádá jako další krok inkorporaci doporučení a závěrů GIEI do vládního vyšetřování. Tlačí na vládu, aby zprávy expertů brala vážně a konečně k výsledkům svolila.

Dalším důležitým požadavkem je prošetření videa, které ukazuje přítomnost Tomáše Zeróna na skládce u řeky San Juan den předtím, než začalo oficiální vyšetřování, o čemž není žádný oficiální záznam. Mohlo totiž dle nich dojít k závažným manipulacím

---

⁹⁰ I samotní experti deklarují, že ve svém druhém mandátu pro svou práci neměli vhodné podmínky.

s důkazy. Z tohoto důvodu žádají vyšetření a odvolání Zeróna, a aby dále nebylo bráněno vyšetřování: „*My, rodiče, chceme vyšetřování Tomáse Zeróna. Co dělal, den předtím, na skládce k Cocule?*“ (Rodiče z Ayotzinapy 2016a).⁹¹

Tomás Zerón vydal prohlášení, kde se brání a říká, že jeho jednání „*bylo součástí policejního vyšetřování, které tvoří i předchozí akt ministerské pile, jež se rozvíjela následující den. Stojí za to vysvětlit, že tyto vyšetřovací úkony, o kterých hovořím, jsou nezbytné, aby státní služba měla elementy pro zdokonalení důkazů*“ (Zerón 2016).⁹² Zatímco GIEI i hnutí jeho přítomnost v Cocule a u řeky San Juan, kde byly nalezeny pytle s ostatky oficiálně až následující den, rámuje jako ilegální a upozorňuje na nestandardní zacházení s důkazy, ze strany Zeróna dochází ke kontrarámování, kdy jeho přítomnost interpretuje jako za zcela v souladu se zákonem, jež proběhla za denního světla, ve snaze zlepšit a maximalizovat výsledky vyšetřování.⁹³

Přesně rok a půl od útoku se v hlavním městě konala další obrovská manifestace, pořádaná rodiči, studenty a sociálními organizacemi, kteří apelují, aby se lidé spojili a bojovali společně proti nespravedlnosti, na kterou si dle nich vláda zvykla: „*Musíme bojovat pro všechny, kromě 43 rodin a případu Ayotzinapa víme, že je zde mnoho pohřešovaných, tisíce lidí, kteří nevědí, kde jejich drazí jsou, stejně jako my, 19 měsíců nevíme, kde jsou naše děti, (...) žádáme odtud Enrique Peñu Nieta, aby nás přijal, co nejdříve to bude možné*“ (Hnutí Ayotzinapa 2016a). Hnutí opět rozšiřuje rámce, když případ Ayotzinapa znovu spojuje i s dalšími únosy a snaží se o větší rezonanci napříč společnostmi. Tímto motivačním rámcem apelují na lidi, aby neutišovali své hlasy, vyšli do ulic a bojovali za spravedlnost. Zároveň opět vyslovují požadavek uspořádat setkání s prezidentem republiky.

---

⁹¹ Vyšetřování nežádá jen hnutí, nýbrž i někteří opoziční poslanci. Zástupci strany PRD předložili písemný požadavek, kde žádají: „*Trestní řízení proti němu, stejně jako zbavení způsobilosti zastávat výkonné funkce, zaměstnání, pozice a pověření jakéhokoliv druhu ve státní sféře z důvodu porušení Ústavy Spojených mexických států*“ (Grupo Fórmula 2016).

⁹² Marko Cortés, člen strany PAN se naopak nechal slyšet, že po pochybnostech týkající se Zeróna, které GIEI prezentovalo, by měl své funkce zanechat: „*Vyzvali jsme PGR aby Tomáse Zeróna odvolala ze své funkce. GIEI tvrdí, že Tomás Zerón stavěl v procesu překážky, když zfalšoval důkazy, což vyvolalo, že lidé svědčili bez svého právníka, a to je porušením lidských práv*“, řekl (Cortés citovaný in La Política Online 2016). Mnohé politické strany s postupem vlády (tedy PRI) nesouhlasí.

⁹³ Zerón také předkládá video, kde ukazuje, že svědky jeho legální přítomnosti v Cocule onoho dne byli i dva členové OSN. Skupina nezávislých expertů však později upozorňuje, že video bylo upravené a přítomnost členů OSN zmanipulovaná (La silla rota 2016).

Vládní autority Tomáše Zeróna a historickou pravdu i nadále brání. Prezident republiky se k výsledkům vyšetřování expertů konkrétně nevyjadřuje a pouze ujišťuje, že PGR jej prozkoumá a ve vyšetřování bude pokračovat: „@PGR_mx analyzuje celou zprávu, aby obohatila svoje vyšetřování tragických činů z 26. a 27. září 2014“ (Niето 2016a). Informace o Zerónovi a dalších pochybnostech a validitě vládního vyšetřování jej však nechává chladným.

Po vydání druhé zprávy GIEI tak interpretační boj pokračuje. Zatímco předtím se jednalo o kontradikce zejména v identifikaci viníků, tak nyní, ačkoliv tento souboj stále pokračuje, se do rámování přidala i otázka „čistého“ vs. „špinavého“ charakteru vyšetřování. Hnutí zdůrazňuje množství chyb a pochybností, které vládní vyšetřování vykazuje, vláda se naopak brání a za svým postupem si stojí.

3.4.2. PGR reaguje vydáním své Zprávy k případu Iguala

V reakci na závěry Skupiny nezávislých expertů vydala v červnu roku 2016 i vláda svou zprávu. Tzv. *Informe del „caso Iguala“* zahrnuje informace o jednáních vlády v souvislosti s případem od počátku vyšetřování, tedy od 4. října 2014, až do 30. dubna 2016 (PGR 2016b). Člen PGR Betanzos na tiskové konferenci předkládá několik závěrů. Zmiňuje, že události z Igualy ukázaly na realitu, se kterou se Mexiko střetává: „Hrozba, kterou představuje organizovaný zločin pro společnost jako celek, ohrožující bezpečí lidí, zhoršující kvalitu života občanů, (...) a narušující právní stát. (...). V konkrétním případě událostí 26. a 27. září 2014, jež se odehrály v souvislosti s nejistotou a organizovaným zločinem v severní oblasti státu Guerrero, kde se nachází obce Iguala a Cocula, existuje delikventní organizace známá jako *Guerreros Unidos*, která je významně přítomná a výrazně ovlivňuje bezpečí obyvatel tohoto regionu. Skupina rychle vešla ve známost, díky tomu, že byla utvořena buňkou násilných zabijáků“ (Betanzos Torres 2016b). Betanzos jménem PGR se opět vrací k diagnostickým rámcům artikulující událost jako zločin kartelu, kde tento rámeček ještě zesiluje, když říká, že organizovaný zločin několika skupin má vliv na život a (ne)bezpečí obyvatel v celém státě. Pachatele a viníky zločinnosti v zemi tedy vláda neustále rámuje jako jednotlivé kriminální skupiny. Co se případu Ayotzinapa konkrétně týče, tak je na vině dle vládních elit skupina operující ve státě Guerrero, po

kterém nese i svoje jméno, Guerrero Unidos. Nové řešení, jak tento problém organizovaného zločinu vymýtit, však Prokuratura nepředkládá.

V kontextu upozornění expertů na určitá pochybení ze strany státních zaměstnanců, Betanzos ujišťuje, že: „*Úřad generálního prokurátora věnuje zvláštní pozornost a vyšetří všechny známky mučení a krutého jednání, stejně jako možné nesrovnalosti průběhu vyšetřování a existujících prvků, které nezůstanou nepotrestány*“ (Betanzos Torres 2016b). Zatímco bezprostředně po vydání zprávy jakékoliv pochybení PGR odmítá a příliš nekomentuje, dva měsíce poté již na potenciální nezákonné jednání policistů a podezření z možné manipulace s důkazy reaguje ujištěním, že to vláda vyšetří. V tomto kontextu je však nutné podotknout, že Tomás Zerón, kterého se toto podezření zejména týká, ze své funkce odvolán nebyl.⁹⁴ PGR se později vyjádřila, že se jednalo pouze o administrativní pochybení, že jeho návštěva Coculy nebyla zaznamenána (Sin embargo 2017).

Prokuratura také ujišťuje, že vyšetřování případu i bez expertů pokračuje: „*Konec mandátu technické asistence Mezidisciplinární skupiny nezávislých expertů (GIEI) v žádném případě neznamená, že se vyšetřování Případu Iguala uzavře*“ (Betanzos Torres 2016b). Možnost, že by působení GIEI bylo prodlouženo o další mandát, jak žádá hnutí, ale nepřipouští.

Zatímco hnutí, ale i většinová společnost reklamuje právní stát, zajištění bezpečí občanů a chybějící spravedlnost, jako základní elementy státu, prezident se domnívá, že za jeho vlády došlo k velkému pokroku vpřed: „*Jako Mexičani bychom měli být velmi pyšní, že jsme dosáhli nejvýznamnější právní transformace za posledních 100 let*“ (Nieto 2016b). Za zločin spáchaný na studenty z Ayotzinapy je sice touto dobou potrestáno více než sto osob, což nejen prezident, ale i další elity často zdůrazňují, hnutí ale neustále zdůrazňuje, že dosud mnozí aktéři a domnělý pachatelé vyslechnuti ani vyšetřování nejsou.

---

⁹⁴ Žádost, aby byl Zerón de Lucio odvolán hnutí artikulovalo ihned po vydání závěrů zprávy GIEI. Apelovaly, že dokud nebude odvolán, tak rodiny nemohou mít ve vyšetřování důvěru. V září roku 2016 zanechal své funkce ředitele Agentury kriminálního vyšetřování, ihned na to však byl prezidentem jmenován tzv. Technickým sekretářem výboru národní bezpečnosti (Expansión 2016).

3.5. I dva roky od událostí zůstávají studenti stále nezvěstní

Dva roky po útoku, 26. září 2016 se v Ciudad de México konala obrovská manifestace. Běžných protestů konajících se několikrát do měsíce se vždy účastní stovky lidí, při této demonstraci však protestující zaplnily celé ulice, účastnilo se tisíce lidí, solidarizující s rodinami a studenty, vyjadřující nespokojenost vládě. Opět jsou vidět transparenty a slyšet výkřiky: Pryč s Peňou (*Fuera Peña*). Živé nám je vzali, živé je chceme zpátky (*Vivos se los llevaron vivos los queremos*). Proč, proč? Proč nás zabíjí, jestli jsme nadějí Latinské Ameriky (*Por qué, por qué? Por qué nos asesinan si somos esperanza de Latina América?*); 1, 2, 3, 4, (...), 42, 43, spravedlnost (*justicia*)! Byl to stát (*Fue el Estado*). 26. září se nezapomíná! (*26 de Septiembre no se olvida!*) a další slogany, které jsou pro toto hnutí typické a které již od prvních větších demonstrací, které se odehrály v říjnu a listopadu 2014, rezonují celou zemí.

Protestující, zejména studenti nesou různé transparenty měřící až několik metrů. Na jednom z nich, v barvách mexické vlajky, je obrovský nápis „*Byl to stát*“, pod nímž jsou namalované podobizny mužů, jež mají na čele napsané číslo 43 a jsou pojmenováni jako *Aguirre, Peña, Chong a Murillo* (Hnutí Ayotzinapa 2017). Transparent doplňuje i řada uniformovaných mužů, znázorňující policii a armádu. Tento transparent ukazuje, kdo jsou podle nich intelektuálními viníky (*autores intelectuales*). Jako zástupce státu Guerrero jím je bývalý guvernér Aguirre a ostatní tři muži jako zástupci viníků z řad federální vlády. Materiálními viníky (*autores materiales*), tedy viníky, kteří útok na studenty přímo provedli, jsou bezpečnostní složky.

3.5.1. Viníkem je teroristický stát, zdůrazňuje hnutí

V listopadu stejného roku bylo uspořádáno první setkání rodičů v Kongresu, kde zástupci hnutí zopakovali svou nespokojenost s vládním vyšetřováním a postoji i některých poslanců. V této souvislosti Mario César González, říká: „*My, 43 rodičů, víme, že je tady velká beztrestnost a spoluvina i mezi vámi samotnými*“, a dodává, že studenti byli „*uneseny státem, přestože vy a PGR vždy říkala, že to byla vina organizovaného zločinu. My ale nemůžeme vinit organizovaný zločin, když moc dobře víme, že byli uniformovaní, ti, co unesli naše děti. Víme moc dobře, že participovala federální policie, že participovala ministerská policie (policía ministerial), že participovala armáda*“ (César González in Cámara de Diputados 2016). Hnutí pro jejich pasivitu, rámuje členy sněmovny jako spoluviníky činů a žádají, aby konečně začali tlačit na vládu, aby všechny

autority a bezpečnostní složky, jež jsou dle nich, i závěrů GIEI, pachateli zločinů, vyšetřila a následně konkrétní osoby z jejich řad potrestala.⁹⁵ Jelikož těmi, kdo provedly na studenty útok, byly bezpečnostní složky, tak se dle nich jedná o „*zločin proti lidskosti*“, který má na svědomí „*teroristický stát*“ (Hnutí Ayotzinapa 2016b).

V tomto kontextu tedy opět apelují, aby případ nebyl limitován pouze na otázku místní úrovně a odpovědnost delikventní skupiny. Žádají, aby i poslanci zaujmuli v případě adekvátní postoj a přestali viníky svým chladným přístupem bránit: „*(...) navíc tato sněmovna reprezentantů, poslanci, chrání Peña Nietu, chrání viníky*“ (Ortega Carlos in Cámara de Diputados 2016).⁹⁶ V tomto diskurzu reaguje opět na policisty, vojáky a další autority, kteří zůstávají nepotrestáni. Konkrétně pak také hovoří o bývalém guvernérů Aguirre, který pouze rezignoval na svou funkci, jiný trest za svou odpovědnost však nenese. V neposlední řadě hnutí i nadále žádá „*vězení pro Tomáse Zeróna*“ (Hnutí Ayotzinapa 2016b),

Zatímco hnutí rámuje postoj vlády a její vyšetřování za nečisté, nedostatečné a v několika ohledech chybné, Tejeda, zástupce frakce vládní PRI stát brání: „*Jsmo přesvědčení, že hledání pravdy v případě Iguala představuje nejdůkladnější vyšetřování v historii naší země, (...) navíc je tento případ nejvíce sledovaný mezinárodními organizacemi. Je jednou z největších priorit mexického státu*“ (Silva Tejeda in Cámara de Diputados 2016). V komparaci diskurzů hnutí a vlády jsou tedy stále vidět jasné kontrasty. Vláda zvyrazňuje, že případu věnuje maximálním úsilí. Hnutí to odmítá.

V kontextu s tím hnutí také hovoří o několika vládních verzích, konkrétně o 28 společných hrobech nalezených v Pueblo Viejo a posléze další vládní verzi, tzv. historické pravdě, jež byla na základě vědeckých důkazů GIEI také vyvrácena: „*Pokaždé, když se zreviduje vyšetřování, tak se najdou další nesrovnalosti*“ (Rosales in Cámara de Diputados 2016). Zdůrazňují, že vyšetřování vlády je chaotické, vždy přinášející pouze lži a další utrpení. Po vydání výsledků vyšetřování GIEI hnutí

---

⁹⁵ Vláda viní policisty pouze z řad místní policie, tedy policie Iguala.

⁹⁶ Z odpovědnosti k případu a lhaní občanům viní i prezidenta a další vládní zástupce: „*Mnozí, jedním z nich je i EPN, další Murillo Karam a Tomás Zerón de Lucio, jsou odpovědní za zkonstruování historické pravdy, kterou stále obhajují. Tedy že posledním místem studentů z Normal Rural byla skládka v Cocule*“ (Ortega Carlos in Cámara de Diputados 2016).

opakovaně a důrazně v několika svých vystoupeních na charakter vyšetřování upozorňuje.

Základními požadavky hnutí vůči vládě v této době jsou: „*uznání legitimacy boje rodičů, jelikož vůči nim dochází k mnohé kriminalizaci. Dále vyčerpání všechny linie vyšetřování, a ne jak se nyní říká, že intelektuální viníci jsou zatčeni, a vyšetřování tedy skončilo. Další, třetí bod je podpořit mezinárodní dohled, aby tyto mechanismy mezinárodního dohledu mohly nápomoci správním orgánům tyto události vyřešit, (...) a základním požadavkem je, aby byl konstruován nový styl, jak se o případu Ayotzinapa hovoří*“ (Rosales 2016). Mandát GIEI prodloužen podruhé nebyl, v této době tak žádní jiní nezávislí odborníci na vyšetřování nedohlíží, což hnutí důrazně požaduje. V posledním bodě hnutí naráží na způsob, jakým způsobem vláda případ interpretuje.⁹⁷

„*Neřekli nám ani jednu pravdu, uvědomili jsme si, že to všechno zkonstruovali, (...) moc dobře víme, že obě zprávy GIEI zbořily jejich historickou pravdu PGR*“ (Hnutí Ayotzinapa 2016b). Vláda ale od této verze neopustila, jak dokazuje i diskurz Zeróna: „*Historickou pravdu i nadále zastávám*“ (Zerón de Lucio 2017). Rámce zkoumaných aktérů, tedy hnutí a vlády, se nadále výrazně liší.

Počátkem roku 2017 dochází v Mexiku k prudkému růstu cen benzínu, což se samozřejmě projevuje na výdajích na dopravu, které mají rodiče a studenti z Ayotzinapy, díky svému častému cestování po různých částech Mexika, i tak vysoké. Zvyšují se však také ceny potravin a prakticky všech produktů a služeb. Stejně jako mnohá další hnutí a sociální skupiny, i hnutí Ayotzinapa na tuto skutečnost reaguje a rozšiřuje tímto v reakci na aktuální situaci svou tematiku: „*Zapomíná se, že jsme také Mexičané. Růst cen benzínu je pro nás dvojnásobná pohroma, nejsou zde naše děti a ještě nás chtějí ponořit do chudoby*“ (de la Cruz Sandoval citovaný in Proceso 2016).

---

⁹⁷ Zástupci vlády ve svých diskurzech opakovaně zdůrazňují, že vyšetřování je plně transparentní a vedené v souladu se zákonem. V té souvislosti velice často uvádí čísla, kolik viníků je již dopadeno a uvězněno. Hnutí však upozorňuje, že vláda stále chrání pachatele z řad armády a federální policie. Představitelé hnutí žádají, aby vláda už konečně přestala zastávat historickou pravdu

ZÁVĚR

Předkládaná práce se zabývá hnutím, jež vzniklo v reakci na tzv. nucené zmizení 43 studentů v Mexiku. Tento případ vzbudil pozornost mezinárodního společenství a otázku charakteru stávajícího vládního režimu.

Předním cílem práce bylo zachytit vývoj a případné proměny rámování případu ze strany hnutí na jedné straně a establishmentu na straně druhé. Pozornost byla věnována vzájemným interakcím a vlivu kontextuálních podmínek. Snahou autorky v tomto smyslu bylo zanalyzovat, zda v interpretativních rámcích předkládaných danými aktéry dochází k odlišnostem, či podobnostem a zdali se jejich přístup k dané věci v průběhu času nějakým způsobem proměňuje. Cílem tedy nebylo analyzovat útok či jeho implikace jako takové, ani hodnotit otázku právního státu či lidských práv v dané zemi, ale spíše zachytit vnímání těchto fenoménů ze strany aktérů konfliktu v rámci případu 43 zmizelých studentů. Práce však i tak odpovědi na některé z těchto otázek, které jsou přinejmenším problematické, částečně poodhalila. Nechme ale hodnocení demokracie a dalších záležitostí z toho plynoucích na další diskuzi.

Pro zodpovězení výzkumných otázek, jak se přístup hnutí a vlády k událostem proměňuje v průběhu času a zdali dochází k rozšiřování tematiky i o další požadavky vůči establishmentu, byl klíčový koncept rámování Davida Snowa a Roberta Benorda. Autorka pro nalezení odpovědi na tyto otázky analyzovala dokumenty, prohlášení a další diskurzy zkoumaných aktérů vydaných v průběhu téměř tří let. Konkrétně se jednalo o období od konce září 2014 až do března roku 2017.

Většina z nich byla v mluvené podobě. Citace, tedy uvedené interpretační rámce, jsou proto přeloženy z odposlechu, a to samotnou autorkou této práce. Tyto primární zdroje autorka vyhodnotila jako nejvíce objektivní, jelikož citace autorů v místních periodikách mohou být, a často jsou, vytrženy z kontextu. Z tohoto důvodu ty části diskurzů, které jsou citované ze sekundárního zdroje, byly vždy ověřeny v několika různých dostupných pramenech.

Z analýzy vyplynulo, že případ zkoumaní aktéři interpretují značně odlišně. Rámovací strategie hnutí se výrazně odvíjí od měnících se kontextuálních podmínek a též v reflexi na vládní diskurzy. Dochází tedy k tzv. interpretačnímu boji.

Diagnostický rámec vládních elit zůstává v průběhu času konstantní. V prvních dnech však zůstávala federální vláda v pozadí a k případu nevydala jediné prohlášení. Do

diskuze se zapojila až poté, co přibývaly výzvy rodičů, studentů a též lokálních elit. Strategií vlády je označování viníků z řad organizovaného zločinu, který je v zemi, a zejména v určitých státech, jimž je i Guerrero, výrazně rozšířen. Jako další viníky stát vykresluje místní policii a některé reprezentanty obecního zastupitelstva. Velice brzy potom konkretizuje, že za ony činy z 26. září 2014 nese plnou zodpovědnost skupina říkající si Guerreros Unidos, jež byli jednotliví místní policisté a lokální elity součástí. Pokud tedy jde o možné pochybení vlády, tak hovoří pouze o odpovědnosti jednotlivců na lokální úrovni. Za rozkaz k zadržení studentů byl později odsouzen starosta města Igualy, který je označován spolu s lídrem oné kriminální skupiny, za intelektuálního viníka.

Jako řešení případu vláda rámuje nalezení všech viníků a jejich zatčení. Později pak prezident navrhuje přijmout opatření v rámci tzv. Plánu pro Mexiko v míru a rozvoji. V interakci s hnutím vláda vydává různá prohlášení, jejich definice ohniska problému však zůstává stejná. Vláda ve svých rámcích od počátku legitimizuje vládní postup a vyšetřování, které dle ní probíhá v souladu se zákonem.

Diagnostické rámování ze strany hnutí se však výrazně odlišuje a navíc postupem času vyvíjí, kdy se v rámci protestujících objevují zcela nová témata, na první pohled s daným konfliktem nesouvisející. Identifikace problému a jeho viníků se posouvá postupem času od lokální až po federální úroveň. Zprvu kromě starosty Luise Abarca viní taktéž guvernéra státu Aguirre, kterého žádají sesadit z jeho funkce a uvěznit.

Během měsíce či dvou od útoku se pak začíná rétorika hnutí zesilovat. Objevují se rámce vinící federální vládu z pasivity, ignorace a selhávání státních mechanismů pro zajištění bezpečnosti. Tento vládní přístup ke kriminalitě a způsob vládnutí dle hnutí vytváří podhoubí pro organizovaný zločin a další násilnosti: „*Na národní úrovni nelze popřít zrod násilí, rozklad a paralýzu institucí státu, které se ukázaly jako neschopné bránit život a ochránit lidi. (Stát) dovolil, aby vzrostlo nebezpečí, teror a jeho moc*“ (Cacho a Albarrán 2014). V tomto kontextu pak dochází k zesílení rámců, kdy hnutí zdůrazňuje nedotknutelnost lidského života a potřebu zajistit bezpečí a spravedlnost. Poukazují na prohnívání režimu, jehož všechny tři úrovně vládnutí jsou prorostlé organizovaným zločinem, stejně jako i bezpečnostní složky.

V rétorice hnutí se čím dál více objevuje označení *Estado fallido*, tedy selhávající stát a nezřídka také používají termín teroristický stát. Dochází tak k přemostění viny, kdy

vládu již nevidí jen jako zodpovědnou z důvodu své netečnosti a ignorace, nýbrž jako aktivního viníka, který se oněch činů spoluúčastní. V tomto kontextu rozšiřují své rámce o další případy násilí, únosů a vražd, ke kterým v zemi dlouhodobě dochází. Připomínají stovky dalších podobných selhání a v některých případech dokonce i přímé zapojení státních složek. Těmito rámci hnutí vyzývá občany k mobilizaci.

Postupně se objevují rámce odkazující na nestandardní postupy státních orgánů při vyšetřování a obvinění, že vláda chrání bezpečnostní složky, které byly do tohoto konkrétního útoku zapleteny, a tím brání spravedlnosti a objasnění případu. Z tohoto důvodu je vláda označována za aktivního viníka. Konkrétně pak vykreslují za hlavní odpovědné osoby prezidenta Peña Nietu a zástupce Generální prokuratury Murillo Karama a Tomáse Zeróna.

Rámování hnutí se tak postupně začíná více a více točit nejen okolo strukturálních problémů státu ale též okolo charakteru vyšetřování a poukazování na konkrétní chyby. V kontextu činnosti nezávislých expertů a vydání jejich závěrů se tyto rámce utužují a zesilují: „*Tahle pravda, my jsme věděli, že je to lež vlády, další lež... Stát byl vinen, účastnily se všechny tři úrovně vládnutí... Nepřijmeme další vládní lži, jenom nás trýzní*“ (Rodiče z Ayotzinapy 2015a). GIEI na základě vědeckých důkazů oficiální vládní verzi znegovala a upozornila na vícero pochybení ve vládním vyšetřování, stejně jako na vládní manipulaci s důkazy a nedostatečné snahy státu případ objasnit. Zprávy expertů tak legitimitu rámců hnutí ještě posílilo. Od té doby dochází k výraznému kontrarámování, kdy představitelé hnutí označují vládní verzi, tzv. historickou pravdu, jako historickou lež.

Přístup hnutí k případu se tedy široce odvíjí od klíčových událostí, na které reaguje a v souvislosti s nimi pak dochází k posunům v jejich rámování, stejně jako i k rozšiřování tematiky. Těmito klíčovými momenty jsou zejména první oficiální vládní verze, tedy ta z Pueblo Viejo a poté, dodnes velice kontroverzní, tzv. historická pravda (*verdad histórica*). Důležitými momenty bylo i setkání hnutí s prezidentem či setkání se senátory. Skutečně významným předělem bylo ustanovení Interdisciplinární komise nezávislých expertů a vydání jejich dvou zpráv (*Informe I a II*).

Co se týče rozšiřování požadavků a témat hnutí, tak je na začátek nutné zmínit, že zatímco zprvu se soustředí pouze na onen případ, velice rychle dochází k rozšiřování rámců s cílem zvýšit jejich rezonanci napříč mexickou společností. Své rámce rozšiřují o

příklady dalších násilných činů, ke kterým v zemi došlo. Čím dál výrazněji začínají upozorňovat, že nebezpečí a množství vražd a únosů je tak znepokojující, že již nastal čas přestat tyto činy chápat jako běžný jev. Dochází tak k tzv. proměně rámce. Hnutí upozorňuje, že tento stav nelze nadále tolerovat a odkazuje tak zejména na charakter režimu a jeho strukturální problémy. Diskurzy na toto téma se zároveň staly motivačními rámci, kterými se snaží mobilizovat další příznivce.

Primárním požadavkem po celou dobu zůstává objasnění případu a nalezení 43 studentů – živých. Již od prvních měsíců, kdy mexické elity nebyly schopny případ objasnit, je důležitým požadavkem zapojení mezinárodního společenství a expertů, kteří by byli vládnímu vyšetřování nestrannou pomocnou rukou. Zapojením GIEI tohoto požadavku hnutí dosáhlo a po ukončení jejich mandátu pak tento nárok znovu ožil. Hnutí je totiž přesvědčeno, že sama vláda případ objektivně nikdy neprošetří a z tohoto důvodu je nutný dohled nezávislých subjektů. Také v reflexi samotného průběhu vyšetřování hnutí artikuluje řadu požadavků s ním spojených. Jedná se zejména o požadavek zintenzivnit vyšetřování nebo změnit jeho směr, průběh a podobně.

Vzhledem ke skutečnosti, že jedním z nosných kamenů základny hnutí, jsou studenti z Normal Rural Raúl Isidro Burgos, ze které pocházejí i zmizelí studenti, tak jedním z důležitých témat hnutí se postupně stává i reforma školství. Upozorňují, že je nutné, aby bylo vzdělání dostupné a zároveň bezplatné pro všechny. Další, čeho se snaží po celou dobu svého působení dosáhnout, je osvobození politických vězňů a ukončení kriminalizace sociálních protestů. Hnutí reklamuje, že ze strany vlády, respektive bezpečnostních složek nezdědka dochází k represím. Z důvodu násilných činů ze strany armády upozorňují na potřebu ukončit militarizaci a v konkrétní otázce případu Ayotzinapa pak stále přetrvává jejich žádost vyslechnout vojáky a federální policisty, kteří byli v Iguala onu noc přítomní. Tyto zmíněné požadavky jsou nejvýraznější a velmi často artikulované.

Jedním z důležitých požadavků hnutí bylo ale také vytvoření speciální komise pro Ayotzinapu, čehož hnutí skutečně dosáhlo. Před plánovanými volbami ve státě Guerrero, vyslovili žádost tyto volby přesunout na pozdější termín a vládu ve státě rozpustit. Z novějšího soudku pak bylo téma zvyšování cen benzínu v zemi.

Hnutí a jeho příznivci poukazují na úroveň kriminality a charakter vládnoucí PRI v čele s prezidentem Enrique Peña Nieto. V zemi se díky rétorice hnutí začalo o

problematice násilí, vražd a únosů, zejména tedy tzv. nucených zmizení (*desaparición forzada*), konečně více mluvit, v čemž tkví i jeho přínos. Hnutí, zejména rodiče, studenti a levicově orientované sociální skupiny neustále vyvíjí tlak na elity. Od těchto událostí a přetrvávajícího aktivního působení hnutí, ztrácí vláda a zejména tedy samotný prezident Enrique Peña Nieto, čím dál více svou legitimitu (Consulta Mitofsky 2017).

Prameny a literatura:

Literatura

Amenta, Edwin, Caren, Neal et al. 2010. „The political Consequences of Social Movements“. *The Annual Review of Sociology* 36, 287-307. Dostupné na: <http://faculty.sites.uci.edu/suyang/files/2011/03/Amenta-et-al-ARS-2010.pdf> (7. 4. 2017).

Benford, D. Robert. 1997. „An Insider's Critique of the Social Movement Framing Perspective*.“ *Sociological Inquiry* 67, č. 4, 409-430.

Castells, Manuel. 2009. *Communication power*. New York: Oxford University Press.

Della Porta, Donatella a Diani, Mario. 2006. *Social movements an introduction*. 2nd ed. Oxford: Blackwell Publishing.

Diani, Mario. 1992. „The Concept of Social Movement.“ *The sociological Review* 40, 1-25.

Fairclough, Norman. 1992. *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity Press.

Fairclough, Norma. 1995. *Critical discourse analysis: the critical study of language*. New York: Longman Publishing.

Fairclough, Norman. 2003. *Analysing discourse: Textual analysis for social research*. London: Routledge.

Foucault, Michel. 2002. *Archeologie vědění*. Praha: Hermnann & symové.

Goffman, Erving. 1986. *Frame Analysis: An Essay on the Organization of Experience*. 2. rozš. a dopl. vyd. Boston: Northeastern University Press.

Hájek, Martin. 2014. *Čtenář a stroj: Vybrané metody sociálněvědní analýzy textů*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).

Hernández Navarro, Luis. 2015. „Ayotzinapa: el dolor y la esperanza.“ *El Cotidiano* 30. č. 189, 7-17. Dostupné na: <http://www.redalyc.org/pdf/325/32533819002.pdf> (20. 6. 2017).

Johnston, Hank. 1995. „A methodology for Frame Analysis. From Discourse to Cognitive Schemata.“ In: *Social Movements and Culture*. Ed. Johnston, Hank a Klandermans, Bert. Minneapolis: University of Minnesota Press. 217-246.

Jørgensen, Marianne a Phillips, Louise. 2002. *Discourse Analysis as Theory and Method*. London: SAGE Publications.

Klandermans, Bert. 2004. „The Demand and Supply of Participation: Social-Psychological Correlates of Participation in Social Movements.“ In: *The Blackwell Companion to Social Movements*. Ed. Snow, A. David, Soule, A. Sarah a Kriesi, Hanspeter. Oxford: Blackwell Publishing, 360–379.

Moguel, Julio. 2015. *Crisis de régimen, cambio de régimen. Díptico: Ayotzinapa*. El Cotidiano 30, č. 189. Dostupné na: <http://www.redalyc.org/pdf/325/32533819005.pdf> (20. 4. 2017).

Oliver, E. Pamela a Johnston, Hank. 2000. „What a Good Idea! Frames and Ideologies in Social Movement Research.“ *An International Journal* 4, č. 1. 37-54. Dostupné na: <http://www.ssc.wisc.edu/~oliver/wp/wp-content/uploads/2014/08/what-a-good-idea.pdf> (20. 4. 2017)

Polletta, Francesca a Ho, M. Kai. 2006. „Frames and Their Consequences.“ In: *The Oxford Handbook of Contextual Political Analysis*. Ed. Goodin, E. Robert a Tilly, Charles. Oxford: Oxford University Press, 187-209.

Polletta, Francesca a Jasper, M. James. 2001. „Collective Identity and Social Movements.“ *Annual Review of Sociology* 27, 283-305.

Ramírez Zaragoza, Miguel Ángel. 2016. *Movimientos Sociales en México: Apuntes Teóricos y Estudios de Caso*. Ciudad de México: UAM Azcapotzalco.

Reynoso, Carlos Alonso a Alonso, Jorge. 2015. *Una fuerte indignación que se convirtió en movimiento: Ayotzinapa*. Guadalajara: Universidad de Guadalajara. Dostupné na: <http://www.rebellion.org/docs/203254.pdf> (15. 6. 2017).

Rucht, Dieter a Neidhardt, Friedhelm. 2002. „Towards a ‚Movement Society‘? On the Possibilities of Institutionalizing Social Movements.“ *Social Movement Studies* 1, č. 1, 7-30.

Snow, A. David, Benford, D. Robert et al. 1986. „Frame Alignment Processes, Micromobilization, and Movement Participation.“ *American Sociological Review* 51, č. 4, 464 - 481.

Snow, A. David a Benford, D. Robert. 1988. „Ideology, Frame Resonance, and Participant Mobilization.“ *International Social Movement Research* 1, č. 1, 197-217.

Snow, A. David a Benford, D. Robert. 2000. „Framing Processes and Social Movements: An Overview and Assessment.“ *Annual Review of Sociology* 26, č. 1, 611-639.

Snow, A. David. 2004. „Framing Processes, Ideology, and Discursive Field.“ In: *The Blackwell Companion to Social Movements*. Ed. Snow, A. David, Soule, A. Sarah a Kriesi, Hanspeter. Oxford: Blackwell Publishing, 380–412.

Snow, A. David, Soule, A. Sarah a Kriesi Hanspeter. 2004 „Mapping the Terrain.“ In: *The Blackwell Companion to Social Movements*. Ed. Snow, A. David, Soule, A. Sarah a Kriesi, Hanspeter. Oxford: Blackwell Publishing, 360–379.

Svobodová, Jindřiška. 2016. *Manipulace a argumentace v politickém a mediálním diskurzu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Tarrow, Sidney. 1997. *El poder en movimiento: Los movimientos sociales, la acción colectiva y la política*. Madrid: Alianza Editorial.

Tilly, Charles. 2004. *Social movement, 1768-2004*. Boulder: Paradigm Publisher Press.

Van Dijk, A. Teun a Kintsch, Walter. 1983. *Strategies of Discourse Comprehension*. New York: Academic Press.

Van Dijk, A. Teun. 1997. *Discourse as Structure and Process. Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction Volume 1*. London: Sage Publications.

Znebežánek, František. 1997. *Sociální hnutí*. Praha: Sociologické nakladatelství.

Prameny

Internetové zdroje

Aguirre Rivero, Ángel. 2014a. In: Twitter. Dostupné na: <https://twitter.com/AngelAguirreGro/status/516351671564521472> (1. 5. 2017).

Aguirre Rivero, Ángel. 2014b. In: Twitter Dostupné na: <https://twitter.com/AngelAguirreGro/status/517053038448496642> (1. 5. 2017).

Aguirre Rivero, Ángel. 2014c. In: Twitter Dostupné na: <https://twitter.com/AngelAguirreGro/status/517052864242266112> (1. 5. 2017).

Aguirre Rivero, Ángel. 2014d. In: Twitter Dostupné na: <https://twitter.com/AngelAguirreGro/status/519302612794224641> (27. 5. 2017).

Amnesty International. 2015. *Las desapariciones de Ayotzinapa: La prueba definitiva para Peña Nieto*. Dostupné na: <https://www.amnesty.org/es/latest/news/2015/09/ayotzinapa-disappearances-pena-nietos-ultimate-test/> (4. 6. 2017).

Animal Político. 2014a. En mensajes por Radio UNAM y UAM Radio, estudiantes acusan criminalización a normalistas (audios). Dostupné na: <http://www.animalpolitico.com/2014/10/estudiantes-acusan-criminalizacion-normalistas-en-mensajes-por-radio-uam-y-radio-unam/> (14. 5. 2017).

Animal Político. 2014b. El fuego, mensaje de Ayotzinapa a las autoridades. Dostupné na: <http://www.animalpolitico.com/2014/11/el-fuego-mensaje-de-ayotzinapa-las-autoridades/> (1. 6. 2014).

Aristegui Noticias. 2014a. Marcha en DF por violencia contra estudiantes; en Chiapas el EZLN a las calles. Dostupné na: <http://aristeguinoticias.com/0810/mexico/marcha-en-df-por-violencia-contra-estudiantes-en-chiapas-el-ezln-a-las-calles/> (18. 5. 2017).

Aristegui Noticias. 2014b. Este es el documento que EPN firmó con los padres de Ayotzinapa. Dostupné na: <http://aristeguinoticias.com/3010/mexico/este-es-el-documento-que-firmo-epn-con-los-padres-de-ayotzinapa/> (21. 5. 2017).

Aristegui Noticias. 2016. "La verdad no se va a poder tapar" en el caso Ayotzinapa: Beristain en CNN. Dostupné na: <http://aristeguinoticias.com/2604/mexico/la-verdad-no-se-va-a-poder-tapar-en-el-caso-ayotzinapa-beristain-en-cnn/> (6. 6. 2017).

BBC. 2014. Peña Nieto pide "superar el dolor de Iguala". Dostupné na: http://www.bbc.com/mundo/ultimas_noticias/2014/12/141204_ultnot_mexico_pena_nieto_superar_iguala_jcps (22. 5. 2017).

BBC. 2016. México: el brutal caso de las 11 mujeres de Atenco que complica a Peña Nieto. Dostupné na: <http://www.bbc.com/mundo/noticias-america-latina-37514239> (7. 5. 2017).

Betanzos Torres. 2016a. *Mensaje a medios del Subprocurador Eber Omar Betanzos Torres*. Dostupné na: <http://www.gob.mx/pgr/videos/mensaje-a-medios-del-subprocurador-eber-omar-betanzos-torres-29493> (14. 6. 2017).

Betanzos Torres. 2016b. Palabras del Dr. Eber Betanzos, Subprocurador de DHPDSC de la PGR, en la presentación del Informe del Caso Iguala. Comunicado 797/16. Dostupné na: <http://www.gob.mx/pgr/prensa/palabras-del-dr-eber-omar-betanzos-torres-subprocurador-de-derechos-humanos-prevencion-del-delito-y-servicios-a-la-comunidad-de-la-pgr-en-la-presentacion-del-informe-del-caso-iguala> (14. 6. 2017).

Blanco, Iñaki. 2014. *Conferencia de prensa sobre caso Iguala con Iñaki Blanco*. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=RAai0tehwfE> (18. 5. 2017).

Cacho, Daniel Giménez a Albarrán, Rubén. 2014. *Pronunciamento sobre la masacre de Iguala*. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=NBudzvJh28U> (12. 5. 2017).

Cámara de Diputados. 2015. *Caso Ayotzinapa “vulneró credibilidad de las instituciones”; instalan comisión especial para dar seguimiento a informe del GIEI – CIDH*. Dostupné na: <http://www5.diputados.gob.mx/index.php/esl/Comunicacion/Boletines/2015/Septiembre/15/0055-Caso-Ayotzinapa-vulnero-credibilidad-de-las-instituciones-instalan-comision-especial-para-dar-seguimiento-a-informe-del-GIEI-CIDH> (5. 6 2017).

Cámara de Diputados. 2016. *Reunión de los Padres de Estudiantes Desaparecidos en Ayotzinapa con Diputados*. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=H4BuxCg-XPp> (19. 6. 2017).

Centro Prodh (Centro de derechos humanos Miguel Agustín pro Juárez A.C). 2015. *Familias de Ayotzinapa presentan 8 exigencias esenciales a Peña Nieto*. Dostupné na: http://centroprodh.org.mx/index.php?option=com_content&view=article&id=1650%3A2015-09-24-18-58-03&catid=209%3Afront-rokstories&lang=es (6. 6. 2017).

CIDH (Comisión interamericana de derechos humanos). 2015. *Situación de los derechos humanos en México*. Dostupné na: <http://www.oas.org/es/cidh/informes/pdfs/mexico2016-es.pdf> (28. 5. 2017).

CNDH (Comisión Nacional de Derechos Humanos). 2017. *Informe especial sobre desaparición de personas y fosas clandestinas en México*. Dostupné na:

http://www.cndh.org.mx/sites/all/doc/Comunicados/2017/Com_2017_103.pdf (4. 3. 2017).

CNN en Español. 2014. Enrique Peña Nieto anuncia medidas en seguridad y justicia tras Ayotzinapa. Dostupné na: <http://cnnespanol.cnn.com/2014/11/27/enrique-pena-nieto-anuncia-reforma-policial-y-una-ley-contra-la-infiltracion-de-delincuentes-en-municipios/#0> (19. 5. 2017).

Consulta Mitofsky. 2017. *Enrique Peña Nieto. 18 trimestres de gobierno*. Dostupné na: <http://www.consulta.mx/index.php/estudios-e-investigaciones/evaluacion-de-gobierno/item/932-evaluacion-18-trimestres-de-gobierno-de-enrique-pena-nieto> (29. 6. 2017).

Desinformemonos. 2014. Vence hoy el plazo para que el gobierno nos entregue con vida a nuestros compañeros: Estudiantes de Ayotzinapa. Dostupné na: <https://desinformemonos.org/vence-hoy-el-plazo-para-que-el-gobierno-nos-entregue-con-vida-a-nuestros-companeros-estudiantes-de-ayotzinapa/> (18. 5. 2017).

El Diario. 2015. Un año de la desaparición de los 43 de México: el caso que destapó la impunidad estatal. Dostupné na: http://www.eldiario.es/desalambre/Primer-aniversario-muerte-Mexico-verguenza_0_434657408.html (6. 6. 2017).

El País. 2014. Una protesta masiva en México DF exige que se esclarezca el ‘caso Iguala.’ Dostupné na: http://internacional.elpais.com/internacional/2014/10/22/actualidad/1414008264_261066.html (22. 5. 2017).

El País. 2015. Peña Nieto: “La búsqueda de los jóvenes sigue adelante”. Dostupné na: http://internacional.elpais.com/internacional/2015/09/07/actualidad/1441651741_911521.html (5. 6. 2017).

El Sur. 2014. Se mantienen en reserva los acuerdos entre normalistas y Osorio Chong. Dostupné na: <http://suracapulco.mx/principal/se-mantienen-en-reserva-los-acuerdos-entre-normalistas-y-osorio-chong-2/> (12. 6. 2017).

El Universal. 2014. Detienen a 22 policías en Guerrero. Dostupné na: <http://archivo.eluniversal.com.mx/primera-plana/2014/impreso/luto-confusion-y-reclamos-en-iguala-47013.html> (1. 6. 2017).

Enclase Zapatista. 2014. *Apoyo del EZLN a los estudiantes de la Escuela Normal de Ayotzinapa*. Dostupné na: <http://enlacezapatista.ezln.org.mx/2014/10/07/comunicado-del-comite-clandestino-revolucionario-indigena-comandancia-general-del-ejercito-zapatista-de-liberacion-nacional-mexico/> (24. 5. 2017).

Expansión. 2016. Tomás Zerón deja la PGR y llega al Consejo de Seguridad Nacional. Dostupné na: <http://expansion.mx/nacional/2016/09/14/tomas-zeron-renuncia-como-jefe-de-la-agencia-de-investigacion-criminal-de-la-pgr>

García, Omar. 2014a. *Entrevista Omar García noc Carmen Aristegui en CNN*. Dostupné na: <http://www.tlachinollan.org/entrevista-omar-garcia-con-carmen-aristegui-en-cnn/> (4. 6. 2017).

García, Omar. 2014b. *Discurso de Omar García en Zócalo D.F. / Acción Global por Ayotzinapa / 5 noviembre 2014*. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=poHf90nk0eE> (1. 6. 2017).

García, Omar. 2014c. *Nadie nos invitó al Senado, llegamos para romper el silencio por el caso Ayotzinapa [Omar García*. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=wLSZHk4DNk>

Gómez González, Arely 2015a. in Twitter. Dostupné na: https://twitter.com/ArelyGomezGlz/status/640624990509907968?ref_src=twsrc%5Etfw&ref_url=http%3A%2F%2Fnoticiasenlamira.com%2Finforme-cidh-del-caso-ayotzinapa-quien-reacciono-y-quien-no%2F (10. 6. 2017).

Gómez González, Arely 2015b. *Conferencia de prensa de titular de PGR*. Dostupné na: https://www.youtube.com/watch?v=pSoQ4_y88VM (10. 6. 2017).

GIEI (Grupo interdisciplinario de expertos Independientes). 2015. *Informe Ayotzinapa: Investigación y primeras conclusiones de las desapariciones y homicidios de los normalistas de Ayotzinapa*. Dostupné na: <http://www.oas.org/es/cidh/actividades/giei/giei-informeayotzinapa1.pdf> (10. 5. 2017).

GIEI (Grupo interdisciplinario de expertos Independientes). 2016. *Informe Ayotzinapa II: Avances y nuevas conclusiones sobre la investigación, búsqueda y atención a las víctimas*. Dostupné na: <https://www.oas.org/es/cidh/actividades/giei/giei-informeayotzinapa2.pdf> (12. 6. 2017).

Grupo Fórmula. 2016. *Presentan diputados PRD demanda de juicio político contra Zerón por Ayotzinapa*. Dostupné na: <http://www.radioformula.com.mx/notas.asp?Idn=628928&idFC=2016> (15. 6. 2017).

Hnutí Ayotzinapa 2014a. *Marcha #TodosSomosAyotzinapa 8 Octubre 2014*. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=TAYymgxzF2w> (20. 5. 2017).

Hnutí Ayotzinapa. 2014b. *Marcha de estudiantes Xalapa 8/oct/2014*. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=ccf6pcrGApC> (28. 5. 2017).

Hnutí Ayotzinapa 2014c. *Marcha Nacional por Ayotzinapa 8 de octubre 2014*. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=MbtwRmBRny8> (20. 5. 2017).

Hnutí Ayotznappa. 2014d. *Marcha Una luz por Ayotzinapa México, DF*. Dostupné na: https://www.youtube.com/watch?v=ZIMiQI_hEN0 (2. 6. 2017).

Hnutí Ayotzinapa 2014e. *#Ayotzinapa 8 de Noviembre 2014, Ciudad de México; Manifestación de solidaridad con Ayotzinapa*. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=uVRsWfqSc-Q> (27. 5. 2017).

Hnutí Ayotzinapa. 2014f. *Ayotzinapa 6 de Diciembre del 2014 (Reclamo de padre de familia y niño)*. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=x5mDzKGk7qU>

Hnutí Ayotzinapa. 2016a. *Madre de un de los 43 ausentes de Ayotzinapa: "debemos hacer la unidad, ni una marcha más aislada"*. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=Bs1ydNdfnP0> (6. 6. 2017).

Hnutí Ayotzinapa. 2016b. *Conferencia de prensa de los padres de los #43 desaparecidos de #Ayotzinapa.* 20122016*. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=4DpSYTv3dk8> (22. 6. 2017).

Hnutí Ayotzinapa. 2017. *24 Jornada de Acción Global por Ayotzinapa 26 09 2016*. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=ilKFnxJnkXU> (19. 6. 2017).

Human Right Watch. 2016. *Informe mundial 2016*. Dostupné na: <https://www.hrw.org/es/world-report/2016/country-chapters/285507> (25. 6. 2017).

Chocolate, Agustín a Solís, Uriel Alonso. 2014. *#PorLaMañana Estudiantes de la Escuela Normal de Ayotzinapa, Guerrero*. Dostupný na: <https://www.youtube.com/watch?v=l8chfHKcO7E> (5. 6. 2017).

Institute for economics & Peace. 2017. *Mexico peace index*. Dostupné na: http://visionofhumanity.org/app/uploads/2017/04/Mexico-Peace-Index-2017_English.pdf (20. 6. 2017).

Karam, Jesús Murillo. 2014. *Conferencia de Prensa del Procurador, Jesús Murillo Karam (Ayotzinapa)*. Dostupné na: <https://www.gob.mx/presidencia/videos/conferencia-de-prensa-del-procurador-jesus-murillo-karam-ayotzinapa> (20. 5. 2017).

Karam, Jesús Murillo. 2015. *Mensaje a medios sobre investigación por sucesos en Iguala, Guerrero. Boletín 017/15*. Dostupné na: <https://www.gob.mx/pgr/prensa/mensaje-a-medios-sobre-investigacion-por-sucesos-en-iguala-guerrero-boletin-017-15?idiom=es-MX> (6. 6. 2017)

La Jornada. 2014. Mensaje de universitarios se transmitirá tres veces al día por Radio UNAM. Dostupné na: <http://www.jornada.unam.mx/ultimas/2014/10/29/marchan-universitarios-sobre-insurgentes-por-caso-ayotzinapa-3441.html> (23. 5. 2015).

La Política online. 2016. El PAN en San Lázaro pide la renuncia de Tomás Zerón a la PGR. Dostupné na: <http://www.lapoliticaonline.com.mx/nota/90193/> (6. 6. 2017).

La Silla rota. 2016. Enormes diferencias entre la AIC y el GIEI. Dostupné na: <https://lasillarota.com/opinion/columnas/enormes-diferencias-entre-la-aic-y-el-giei/111601> (14. 6. 2017).

Milenio. 2014. Segob ratifica apoyo, pero insiste que es asunto local. Dostupné na: http://www.milenio.com/policia/Segob-ratifica-insiste-asunto-local-Osorio_Chong-normalistas-Guerrero-Iguala_0_384561585.html (20. 5. 2017).

Moreno, María José. 2014. In: Twitter. Dostupn na: <https://twitter.com/Anariki09/status/535583180171264000> (1. 6. 2017).

Murguía Gutiérrez, María Guadalupe. 2015. *Transcripción de la intervención de la Diputada María Guadalupe Murguía Gutiérrez, durante la instalación de la Comisión Especial de Ayotzinapa*. Dostupné na: <http://www.diputadospan.mx/DiputadosPAN/layouts/Noticia.aspx?tipo=1&idnoticia=136&id=136> (7. 6. 2017).

Obrador, Pío López. In: Twitter 2014. Dostupné na: <https://twitter.com/search?l=&q=%23Yamecanse%20since%3A2014-11-07%20until%3A2014-11-11&src=typd&lang=cs> (1. 6. 2017).

Ochoa Ávalos, María Candelaria. 2015. *Mi participación sobre el caso #Ayotzinapa*. In Facebook. Dostupné na: <https://www.facebook.com/CandeOchoaA/videos/886403441408235/> (9. 6. 2017).

Peña Nieto, Enrique 2014a. *Mensaje a medios del Presidente Peña Nieto sobre Iguala, Guerrero*. Dostupné na: <https://www.gob.mx/presidencia/videos/mensaje-a-medios-del-presidente-pena-nieto-sobre-iguala-guerrero> (19. 5. 2017).

Peña Nieto, Enrique 2014b. *Ayotzinapa: Mensaje a Medios del Presidente Peña Nieto*. Dostupné na: <https://www.gob.mx/presidencia/videos/ayotzinapa-mensaje-a-medios-del-presidente-pena-nieto> (25. 5. 2017).

Peña Nieto, Enrique 2014c. In Twitter. Dostupné na: <https://twitter.com/EPN/status/530866341188993024> (24. 5. 2017).

Peña Nieto, Enrique 2014d. *Mensaje a Medios del Presidente Peña Nieto a su arribo de Gira por China y Australia*. Dostupné na: <http://www.gob.mx/presidencia/en/videos/mensaje-a-medios-del-presidente-pena-nieto-a-su-arribo-de-gira-por-china-y-australia> (2. 6. 2017).

Peña Nieto, Enrique 2014e *Mensaje a la Nación: Por un México en Paz con Justicia, Unidad y Desarrollo*. Dostupné na: <https://www.gob.mx/presidencia/en/videos/mensaje-a-la-nacion-por-un-mexico-en-paz-con-justicia-unidad-y-desarrollo> (2. 6. 2017).

Peña Nieto, Enrique 2016a. in Twitter. Dostupné na: <https://twitter.com/EPN/status/724331079109251072> (10. 6. 2017).

Peña Nieto, Enrique 2016b. in Twitter. Dostupné na: <https://twitter.com/EPN/status/744043317487374337> (16. 6. 2017).

PGR. 2015. In Twitter. Dostupné na: https://twitter.com/PGR_mx/status/652525469871378432 (7. 6. 2017).

PGR. 2016a. In Twitter. Dostupné na: https://twitter.com/PGR_mx/status/724602000512446465 (12. 6. 2017).

PGR. 2016b. Informe del Caso Iguala. Dostupné na: <http://www.gob.mx/pgr/documentos/informe-del-caso-iguala> (16. 6. 2017).

Proceso. 2017. Padres de los 43 normalistas de Ayotzinapa advierten que endurecerán protestas. Dostupné na: <http://www.proceso.com.mx/474477/padres-los-43-normalistas-ayotzinapa-advierten-endureceran-protestas> (20. 6. 2017).

Ramírez, José Solano. 2014. *Emergencia en Ayotzinapa. Programa especial de Serapaz. Rompeviento TV. 1/10/14*. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=lxjUS8PiSMI> (27. 5. 2017).

Rodiče z Ayotzinapy. 2014a. *Conferencia prensa familiares estudiante de Ayotzinapa, después de reunión con EPN.* <https://www.youtube.com/watch?v=Ajwk6uB2K7c> (27. 5. 2017).

Rodiče z Ayotzinapy. 2014b. *Rueda de Prensa de Padres de normalistas de Ayotzinapa 7 de Noviembre 2014.* Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=LKkk205X6ak> (7. 5. 2017).

Rodiče z Ayotzinapy. 2015a. *Familias Ayotzinapa se pronunciarán sobre las revelaciones del GIEI de la CIDH.* Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=UImW0msPjuU> (7. 6. 2017).

Rodiče z Ayotzinapy. 2015b. *Conferencia de Prensa posterior a la segunda reunión con EPN.* Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=p0E8Hms2A3M&t=194s> (6. 6. 2017).

Rodiče z Ayotzinapy. 2016a. *Familias de Ayotzinapa se posicionan sobre informe GIEI y respuesta de PGR.* Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=w7wJlx2pbIQ> (10. 6. 2017).

Rosales, Vidulfo. 2016. *Conferencia de prensa de los 43 normalistas de Ayotzinapa desaparecidos.* Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=lRm7ujQA8v8> (19. 6. 2017).

RT en Español. 2015. *"El Gobierno mexicano quiere acallarnos, pero seguiremos luchando por nuestros hijos".* Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=xfJOsLxIC00>

Sánchez, Eduardo. 2015. *Conferencia de Prensa del Vocero del GobRep, Reunión con Padres de Ayotzinapa.* Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=HDGMOU2T0Bg> (30. 5. 2017).

Senado de la República. 2014. *Reunión de senadores con padres de los normalistas de Ayotzinapa, Guerrero.* Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=MwEvmgs2dbY> (26. 5. 2017).

Senado de la República. 2015. *Reciben senadores informe sobre caso Ayotzinapa.* Dostupné na: <http://comunicacion.senado.gob.mx/index.php/informacion/boletines/22798-reciben-senadores-informe-sobre-caso-ayotzinapa.html> (7. 6. 2017).

Sin embargo. 2016. Padres de los 43 se manifiestan afuera de la PGR en rechazo al tercer peritaje. Dostupné na: <http://www.sinembargo.mx/04-04-2016/1644244> (8. 6. 2017).

Sin embargo. 2017. La ONU lamenta que la PGR no investigara penalmente a Tomás Zerón por el caso Ayotzinapa. Dostupné na: <http://www.sinembargo.mx/01-03-2017/3163335> (16. 6. 2017).

The Guardian. 2015. Mexican soldiers ordered to kill in Tlatlaya, claim rights activists. Dostupné na: <https://www.theguardian.com/world/2015/jul/03/mexican-soldiers-ordered-to-kill-in-san-pedro-limon-claim-rights-activists> (7. 5. 2017).

Tlachinollan. 2014. *Comunicado CNI y el EZLN sobre el crimen de Ayotzinapa y por la libertad de los líderes Yaquis*. Dostupné na: <http://www.tlachinollan.org/declaracion-conjunta-del-congreso-nacional-indigena-y-el-ezln-sobre-el-crimen-de-ayotzinapa-y-por-la-libertad-de-los-lideres-yaquis/> (22. 4. 2016).

Uniones estudiantiles. 2014. *Lista de Acuerdos de la segunda Asamblea Interuniversitaria en solidaridad con Ayotzinapa*. Dostupné na: <https://unionestudiantiles.wordpress.com/2014/10/21/lista-de-acuerdos-de-la-segunda-asamblea-interuniversitaria-en-solidaridad-con-ayotzinapa/> (10. 5. 2017).

Univisión noticias. 2014. Peña pidió a Guerrero superar el "momento de dolor" por el caso Iguala. Dostupné na: <http://www.univision.com/noticias/noticias-de-mexico/pena-pidio-a-guerrero-superar-el-momento-de-dolor-por-el-caso-iguala> (10. 5. 2017).

Zerón de Lucio, Tomás. 2016. *Conferencia de prensa de la PGR sobre el informe final del GIEI / Excelsior Informa*. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=wz7IF6jhHsY> (14. 6. 2017).

Zerón de Lucio, Tomás. 2017. *Zerón sostiene „verdad histórica“ sobre caso Iguala*. Dostupné na: http://www.milenio.com/policia/guerreros_unidos-pgr-verdad_historica-ayotzinapa-normalistas-milenio_noticias_0_908909346.html (20. 6. 2017).